

Vegyes a vállalkozásfejlesztési pályázatok fogadtatása

Pozitív hangvételű kormányzati nyilatkozatok, és az ezzel szembeforduló szakmai, vagy ellenzéki bírálatok láttak napvilágot az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) első pályázatainak megjelenését követően. A Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) keretében három technológiafejlesztésre és kettő munkahelyteremtésre kiírt pályázatot a Közép-magyarországi Operatív program két felhívása követte, szintén vállalkozásfejlesztési céllal.

A vállalkozók szerint a baj nem csak azzal van, hogy szűkös keretekből az eddigieknél kisebb támogatással kell számolniuk, hanem a megszigorított pályázati feltételek éppen azokat a pályázókat rekesztik ki, akiknek a leginkább szüksége lenne külső forrásokra a továbbfejlődéshez. A kis- és középvállalkozások (kkv) esetében lényegesen alacsonyabb a vissza nem térítendő támogatások nagysága a 2004-2006-os GVOP-hoz képest, amelyre a kkv-szektor nyújtotta be a pályázatok 91,5 százalékát.

Bajnai Gordon fejlesztéspolitikai kormánybiztos ezzel szemben kiemelte, hogy ebben az évben a pályázatokat új filozófia mentén hirdették meg. Eszerint az Európai Unió forrásainak felhasználása nem helyettesíti, hanem kiegészíti a magántőkét. Közös kockázatviselést, felelősségvállalást jelent, hogy a pályázóknak 60-75 százalékos önerőt kell biztosítani, továbbá a növekedési célok megvalósítása érdekében a nyertes pályázóknak a feltételekben meghatározott árbevétel-növekedést kell elérniük. Ha ez utóbbit nem sikerül teljesíteni, akkor kamattal együtt vissza kell fizetniük a támogatást.

Pelczné Gáll Ildikó, a Fidesz alelnöke azt kifogásolta, hogy a pályázati feltételekben a kormány úgy ír elő 15 százalékos gazdasági növekedést, hogy nem ad garanciát stabil gazdaságpolitikára. Hangsúlyozta: a 31 milliárd forintos nagyságrendű támogatás komolytalan azzal összehasonlítva, hogy a kormány a megszorításokkal 600 milliárd forintot von el a vállalkozásoktól.

A számok és adatok tükrében vizsgálva a vállalkozások nettó árbevételét az elmúlt évekre vonatkozóan, az Ecostat Gazdaságelemző és Informatikai Intézet szerint alig van olyan periódus, amikor három éven keresztül 10-15 százalékos árbevétel-növekedést tudtak volna a vállalkozások produkálni.

Közép-Magyarországon, az ország leginkább versenyképes régiójában a nagyvállalati beruházások nem részesülnek támogatásban, az 50-500 millió forint közötti támogatású GOP pályázat a többihez hasonlóan nem nyitott ebben a régióban, de a KMOP keretében sem került meghirdetésre ennek tükörpályázata. Ezzel kapcsolatosan Essősy Zsombor, a Magyar Pályázatkészítő Iroda (MAPI) ügyvezető igazgatója a Világ-gazdaságnak adott interjújában elmondta, hogy ez az intézkedés növelheti a hajlandóságot a vidéki fejlesztésekre, ám el is térítheti a nemzetközi cégek befektetéseit az országból. A többi régió esetében ez az 50-500 milliós támogatási konstrukció az alacsony támogatási intenzitás miatt kizárólag a beszállítók és az exportőrök számára elérhető. A Világ-gazdaság szerint nem lenne szabad kizárni az Európai Unió forrásából a leginkább hazai piacra szállító magyar nagyvállalkozásokat, hi-

szen ők foglalkoztatják a munkaerő jelentős hányadát, és az adók tetemes részét is ők fizetik be a költségvetésbe.

A csalódott vállalkozókat vigasztalja a Magyar Fejlesztési Bank hitelajánlata, amely hozzájárul ahhoz, hogy a tőkeszegény kis- és középvállalkozások is kihasználhassák a pályázatok keretében elnyerhető támogatást. További könnyítés, hogy az egytől öt millió forintig terjedő technológiafejlesztési pályázatok esetében rövid az adatlap, és normatív eljárást ígér a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) a támogatás odaítélésekor. Az értékelés bírálóbizottság nélkül, jogosultsági kritériumok alapján történik majd.

A számos elismerésre érdemes adminisztratív könnyítés mellett a kifizetések menete továbbra is nehézkes. Tardos János, a Vállalkozók Országos Szövetsége II. Nemzeti Fejlesztési Tervvel foglalkozó társadalmi bizottságának elnöke szerint még mindig rendkívül hosszú az elbírálási idő, az intézményrendszer szereplőit a feladataik ellátására továbbra sem kötelezik fix határidők, változatlanul kétszáz, vagy akár több nap is eltelhet, mire a megítélt támogatáshoz hozzájuthat a nyertes. Szerinte a szigorú – vagy inkább a teljesíthetetlen – feltételek egyaránt lassítják majd a kis- és középvállalkozói kör fejlesztéseit és fejlődését.

Végül minden nehézség és szigorítás leküzdése esetén is megtörténhet, hogy a nyertes vállalkozások idén nem is jutnak hozzá az EU-s forrásokhoz, hiszen az EU megszaktította a fejlesztési programokról folyó egyeztetéseket, és így az év első felében nem várható az egyes operatív programok jóváhagyása. Sajtóhírek szerint a bizottsági levélben a brüsszeli testület tisztázó jellegű kérdéseket tett föl az Új Magyarország Fejlesztési Terv lebonyolító intézményrendszerével kapcsolatban, ezek megválaszolásáig az operatív programok értékelési folyamata leáll.

A Bizottság annak érdekében, hogy a 27 tagállam 330 operatív programja miatt ránehezedő nyomást enyhítse, a négy hónapot, tehát az áprilisi határidőt nettó időként értelmezi. Azaz valahányszor kérdést intéz bármely tagállamhoz, a válasz beérkezésének időtartamával meghosszabbítja a rendelkezésre álló négy hónapot. Ezt minden tagállammal így teszi, információink szerint mindhárom tagállam, amely előttünk nyújtotta be operatív programjait, kapott előzetes, tisztázó jellegű kérdéseket.

Bajnai Gordon kormánybiztos az uniós végrehajtó testületnél folytatott kétnapos tárgyalásait követően ennek kapcsán megerősítette: április elejére az Új Magyarország Fejlesztési Terv jóváhagyása megtörténhet, és az operatív programok végső jóváhagyása megkezdődhet – várakozásai szerint utóbbi folyamat június elejére fejeződhet be. Jelezte azt is: amiben jelenleg véleménykülönbség van, az a pénzek végső allokációja. Rámutatott: ezt a problémát részben az okozza, hogy a bizottságon belül is rivalizálás folyik a különböző fejlesztési célokra jutó források tekintetében. Brüsszel kritikája mögött nagyon sokszor nyilvánvalóan érdekkülönbségek vannak. Gyakran más fejlesztési érdeket képvisel Brüsszel (összeurópai érdekeket szem előtt tartva), mint ami Magyarország számára fontos volna. A prioritások nem mindig vágnak egybe. A magyar kormánynak a magyar érdekeket kell képviselnie ezen tárgyalások során is.

Kondert Annamária

A Bizottság szerint a konvergenciaprogrammal elérhető a hiánycsökkentés

A Bizottság jelentése szerint konvergencia-program végrehajtásával 2009-re valószínűleg a kitűzött 2,7 százalékra csökken a magyar államháztartási hiány, ám a kiigazítás megvalósítása érdekében Magyarországnak szigorúan végre kell hajtania a 2007-es költségvetést, mérsékelnie kell a kiadásokat, beleértve a közigazgatási és az egészségügyi rendszerek kiadásait, és javítania kell a költségvetési ellenőrzést. Magyarország 2006. december 1-jén nyújtotta be konvergencia-programjának a 2006-2010-es időszakra vonatkozó új, aktualizált változatát. A program célkitűzése, hogy 2009-ig kiigazítsa a túlzott hiányt. A 2006-ban a GDP 10,1 százalékát kitevő hiányt főként kiadáscsökkentés révén 2010-re a GDP 2,7 százalékára szorítanák le. A költségvetési célok a program 2006. szeptemberi aktualizált változatához képest változatlanok maradtak. Magyarország az államháztartására vonatkozó középtávú célkitűzést a GDP 0,5 százalékának megfelelő strukturális hiányban határozta meg, amelyet csak 2010-et követően érne el. A Bizottság jelentése szerint a kormány a magas hiánynak a kezdeti időszakra koncentrált kiigazítási törekvések révén történő csökkentése érdekében 2006. nyara óta számos bevételnövelő és kiadáskorlátozó intézkedést hozott, többek között a közigazgatás, az egészségügy, a nyugdíjak és az oktatási rendszer területén. A terület a költségvetési célkitűzések megvalósításának kockázatát főként a kiadás-befagyasztás, illetve a szükséges strukturális reformok hatékony végrehajtásában látja. A program nagy vonalakban összhangban van, a túlzott hiány kiigazítására a Tanács által megszabott 2009-es határidővel. Pozitív elemei között a konszolidációt célzó konkrét intézkedések szerepelnek. A túlzott hiány tervezett kiigazítása azonban a program szigorú végrehajtásától, és különösen a bejelentett szerkezeti reformok további pontosításától és végrehajtásától függ - áll a Bizottság értékelésében. A Bizottság szerint Magyarországnak szigorúan végre kell hajtania a 2007-es költségvetést, és megfelelő lépéseket kell tennie a túlzott hiány további kiigazítására. A Bizottság szerint ildomos lenne, ha a bruttó adósság GDP-hez viszonyított aránya lehetőleg 2009 előtt csökkenő pályára állna. A jelentés úgy véli, hogy fokozni kellene a költségvetési ellenőrzést, és a kiadásokat az egészségügyi, valamint a közigazgatási rendszer karcsúsításával, illetve az oktatási rendszer tervezett reformjával tartósan vissza kell szorítani. Ezen felül fejleszteni kell az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, amelyet a terület a nyugdíj-reform végrehajtásával javasol megvalósítani.

Forrás: www.euvonal.hu

Szűkebb lett a képzési pályázatok célcsoportja

Pénzt hoz a jogosultság

Az új munkahelyi képzési pályázatnál differenciált megközelítés érvényesül, mind a célcsoportot, mind a támogatandó tevékenységet tekintve, erre feltétlenül oda kell figyelniük a pályázóknak – közölte Kiss Csaba, a humánerőforrás-programok irányító hatóságának szakmai tanácsadója. A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében mikro- és kisvállalkozásoknál megvalósuló munkahelyi képzések támogatására meghirdetett 2.1.3-as kódjelű pályázatnál ugyanis lényegében a jogosultságon múlik a támogatás – hangsúlyozta a szakember. A pályázat célcsoportja a korábbi hasonló – HEFOP 3.4-es – kiírásokhoz képest behatároltabb: a jogosultság ezúttal kizárólag az 50 főnél kevesebb embert foglalkoztató mikro- és kisvállalkozói körre terjed ki. Kizáró ok lehet, ha nem veszik számításba a pályázó társult és kapcsolódó vállalkozásainak létszám- és árbevételadatait, és az együttes adat meghaladja az 50 főt, illetve a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget. További feltétel, hogy a kiírásban megjelölt keret – 1,057 milliárd forint – 30 százaléka használható fel a Közép-Magyarország Régióban bejelentett vállalkozások támogatására. Ezt a mintegy 320 millió forintos részesedést a régióban működő vállalkozások száma alapján határozta meg az irányító hatóság. Differenciált megközelítés érvényesül a támogatandó tevékenységek körét illetően is. A mostani pályázat keretében hat képzéstípus támogatható. Ezek a szakmai, európai uniós, munkavédelmi, informatikai, nyelvi, a vállalkozás és a menedzsment működésével kapcsolatos képzések. Fontos előírás mind a képző intézmény, mind pedig a képzési programok akkreditációja. Mivel 2007. március 30-tól lehet beadni a pályázatokat, még van lehetőség a szükséges akkreditáció megszerzésére. Ennél a kiírásnál a jogosultságon áll vagy bukik a minimum egy-millió, maximum 25 millió forintos támogatás megszerzése. Egyszerű projektekről lévén szó, nincs mód hiánypótlásra, de bíráló-bizottság, vagy értékelő sincs; gyorsított, egyszerűsített eljárással, átlátható módon születnek a döntések – mondta Kiss Csaba.

Forrás: *Világgazdaság*

Nagyobb beleszólást követel a jogalkotásban az Európai Parlament

Miközben az Európai Parlament (EP) létszáma nagyobb, mint valaha, egyes képviselők attól tartanak, hogy az EP az idén híján marad az igazán jelentős jogalkotási projekteknak. Jóllehet a Bizottság azt ígérte, hogy az együttműködési eljárásban meghozandó jogszabály-tervezetek száma idén se fog csök-

Euróövezetben tavalyihoz hasonló növekedésre számít Almunia

A tavalyihoz közeli gazdasági növekedésre számít az euróövezetben idén is az EU pénzügyi biztosa, *Joaquín Almunia*. „2007-et majdnem akkora GDP-növekedéssel fogjuk zárni, mint 2006-ot – mondta egy üzleti konferencián Madridban. Az Európai Bizottság 2,6 százalékos növekedést becsül tavalyról, azaz 2006-ról. Az Európai Bizottság a legutóbbi, novemberben kiadott őszi előrejelzéseiben idénre 2,1 százalékos, jövőre, azaz 2008-ban 2,2 százalékos GDP-növekedést jósolt az euróövezetnek. Az Európai Központi Bank (EKB) túlhevültnek tartotta a tavalyi ütemet. Merkel ismertette a soros német elnökség programját Példa nélkül álló sikertörténetnek nevezte *Angela Merkel* német kancellár az európai egyesülés folyamatát az EU soros német elnökségének programját ismertette Strasbourgban, az Európai Parlament plenáris ülészakán. Németország az EU soros elnöki tisztét látja el a most kezdődött fél évben. Beszédében az európai sokszínűség és tolerancia melletti kiállásra buzdított, s óva intett a Föld más népeivel és régióival szembeni gögtől. Ugy ítélte meg, hogy „történelmi kudarc” lenne viszont, ha 2009 elejéig az EU nem tudna túljutni az európai alkotmánnyal kapcsolatos pathhelyzetben.

Merkel bírálta az európai alkotmánytervezetet

Az Európai Unió soros elnökéként először bírálta az európai alkotmánytervezetet *Angela Merkel* német kancellár. A kancellár asszony a Focus hírmagazin internetes kiadásában nyilvánosságra hozott, a német katolikus püspöki konferencia elnökével, *Karl Lehmann* bíborossal folytatott beszélgetésében hiányolta, hogy a tervezet nem tesz határozottabban hitet Európa keresztény gyökerei mellett. Merkel, aki egyben a konzervatív Német Kereszténydemokrata Unió (CDU) elnöke is, hangsúlyozta: Európának harcolnia kell ezekért az értékekért, még akkor is, ha az EU nem „keresztény klub”.

A munkakörülmények feltételeinek javításáról tárgyaltak az EU-ban

A munkakörülmények feltételeinek a javításáról tárgyaltak Berlinben az Eu-

kenni, megfigyelők és egyes parlamenti képviselők arra emlékeztetnek, hogy a tavalyi REACH-hez hasonló nagyformátumú törvények idén nincsenek napirenden. Ezt részben a Bizottság úgynevezett jobb szabályozást célzó kezdeményezése magyarázza, amely a tervek szerint 1,5 százalékkal növeli majd a közösség GDP-jét, és 150 milliárd euró értékben több munkahelyet és beruházást eredményez majd. *Martin Schulz* szocialista frakcióvezető szerint azonban mindez nem jelent kevesebb munkát az EP számára, mondván, ha a Bizottság vissza akar vonni, vagy módosítani akar egy jogszabályt, akkor konzultálnia kell a Parlamenttel. *Monica Frassonni*, a Zöldek társelnöke szerint a Parlamentnek jobban ki kellene vennie a részét az új törvények előterjesztéséből, emellett aktívabbnak kellene lennie az Európa jövője szempontjából döntő környezetvédelmi jogalkotásban. Nem valószínű azonban, hogy a Bizottság szó nélkül hagyná, hogy az EP új jogszabályokra tegyen javaslatot – ezt a kiváltságát ugyanis az EU végrehajtó testülete foggal-körömmel védelmezi. Arról nem is beszélve, hogy az uniós napirenden jelenleg csupa olyan ügy szerepel – így az EU-alkotmány újjáélesztése, egy közös energia-külpolitika kidolgozása és Koszovó státuszának a rendezése –, amelyek eldöntésében jellemzően a tagállamok játszanak meghatározó szerepet. *Graham Watson* liberális frakcióvezető szerint legfőbb ideje, hogy az EP nagyobb beleszólást kapjon olyan területeken, mint a terrorizmus elleni küzdelem vagy a külpolitika. Az EU-alkotmány életbe lépésével a Parlament jogalkotási jogosítványai is erőteljesebbek lennének, ám az intézményi reformok alapvetően takarékra kerültek, miután 2005-ben a hollandok és a franciák is nemet mondtak az uniós alapszerződésre. Nagyon sok jogszabály készül Brüsszelben, amelyek aztán a nemzeti parlamentekhez kerülnek, ám ezeket az Európai Parlament bevonása nélkül hozzák tető alá – panaszkodott *Graham Watson*, hozzátéve, hogy ezen változtatni kell, mert csak akkor lehetne valódi előrelépést elérni Európa demokratizálásában.

Forrás: *BruxInfo*

Az EU-n belüli kereskedelmet élénkítené a Bizottság

Az áruk kereskedelmére vonatkozó szabályok radikális felülvizsgálatát ígéri a Bizottság, amely így kíván új lendületet adni a versenynek, valamint leépíteni a még fennálló nemzeti akadályokat. A Bizottság szerdán bemutatandó javaslatai szerint azoknak a cégeknek, amelyek egy másik tagállamba kívánnak exportálni, a jövőben nem kellene azt bizonyítaniuk, hogy termékük megfelel az adott ország előírásainak és szabványainak. Ehelyett a fogadó ország hatóságainak kell majd „tudományos bizonyítékot” felmu-

tatniuk arra nézve, hogy az esetleges korlátozások szükségesek, és nem sértik az uniós elveket. Brüsszel ezzel az intézkedéssel azoknak az önkényes és jogtalan korlátozásoknak kíván gátat szabni, amelyeket a tagállamok alkalmaznak a közösségen belüli kereskedelemben. A Bizottság szerint az efféle akadályok a legnagyobb vívmányokat ássák alá, így az egységes piacot, amelynek az emberek, áruk, tőke és szolgáltatások szabad mozgását kellene garantálniuk. Egyes becslések szerint a korlátozások évi 150 milliárd euró többletköltséget rónak a vállalatokra, és ez főként a kis- és közepes vállalatokat érinti hátrányosan.

Forrás: *BruxInfo*

Francia javaslat az alkotmányos válság megoldására

Miközben az alkotmányos válság megoldására immáron számtalan megoldási javaslat kering a köztudatban, egy francia EP-képviselő változatlan formában mentené meg a dokumentumot, igaz, a ratifikációs folyamatot radikálisan megváltoztatná. *Gerard Onesta* (francia, Zöldek), az EP alelnöke szerint nincs értelme újrainyitni „Pandora szelencéjét”, és újratárgyalni a szerződést, mivel a tagállamok soha nem tudnak majd olyan szövetségben megállapodni, ami valamennyiüket elégedettséggel töltené el. Ehelyett egy olyan alternatív javaslattal rukkolt elő, ami változatlan formában megőrizné a 300 oldalas dokumentumot, ám ezt két részre osztaná, amelyeket külön ratifikációs eljárásnak vetnének alá. Az első rész lenne maga az Európai Alkotmány, amely a szerződés célkitűzéseit, valamint az alapvető jogok chartáját tartalmazná, a második rész pedig egy olyan európai szerződés lenne, amely kizárólag a közösségi politikákra terjedne ki. Az alkotmányt, amely ebben a formában körülbelül száz cikkelyre rúgna, egy uniós szintű referendumon ratifikálnák, ahol a jóváhagyáshoz a tagállamok fele szükségeltetne, amelyek az uniós lakosság felét reprezentálnák. A szerződést ezzel szemben mind a 27 nemzeti parlamentnek ratifikálnia kellene. A képviselő újtásként egy módosítási záradékot is bevezetne, amelynek értelmében a kormányok és a nemzeti parlamentek 80 százaléka beleegyezése mellett módosítani lehetne a szerződést. Ennek oka, hogy nem kizárt: a tagállamok egy idő múlva felül kívánják majd vizsgálni az évek során meghaladottá vált valamely politikájukat. *Onesta* szerint javaslatai Franciaországban elégedettséggel töltenék el az igen tábor híveit, akik nem éreznék úgy, hogy elvesznek a szavazataik, valamint azokat is, akik nemmel voksoltak, mivel azt érezhetik, hogy végre tekintetbe veszik félelmeiket.

Forrás: *BruxInfo*

rópai Unió szociális és munkaügyi miniszterei. A feléves német uniós elnökség által szervezett nem hivatalos találkozon Magyarországot *Csizmár Gábor*, a szociális és munkaügyi minisztérium államtitkára képviselte. Az államtitkár az MTI-nek elmondta: egyetértés volt a tisztességes munkabérek megteremtésének, a megfelelő munkakörülmények biztosításának, a diszkrimináció felszámolásának és az esélyegyenlőség garantálásának a szükségességében.

Rendszeres magas szintű egyeztetés a pénzügyi politikáról

A jövőben szorosabbra kívánja fogni az együttműködést az Európai Központi Bank, az Európai Bizottság és az eurócsoporthoz – írta a *Der Spiegel*. A német hetilap szerint *Jean-Claude Trichet*, az EKB elnöke, *Joaquin Almunia* pénzügyi biztos és *Jean-Claude Juncker* luxemburgi miniszterelnök, az eurócsoporthoz elnöke ezentúl havonta fog egyeztetni egymással az Európai Unió gazdaságpolitikájáról. A megbeszélések várhatóan az EKB-tanácskozások mentén kerülnek sorra, többnyire Frankfurtban.

Prodi szerint az EU-nak szüksége van Törökországra

Romano Prodi olasz miniszterelnök kijelentette, hogy az Európai Uniónak szüksége van Törökországra. Egyebek között azért van szükség Törökország csatlakozására, hogy az EU „rugalmas, pluralista intézménnyé váljék” – mondta az olasz kormányfő a török NTV televíziónak adott nyilatkozatában. Szavai szerint hisz benne, hogy a nagy muzulmán népességű állam a jelenlegi nehézségek ellenére csatlakozni fog egy napon az európai integrációs szervezethez. Leszögezte, hogy Törökországnak sok türelemre lesz szüksége, ha el akarja érni a célját, mert csatlakozása hosszú folyamat eredménye lesz. Prodi kétnapos látogatást kezd hétfőn Ankarában, ebből az alkalmából adott interjút a török tévéállomásnak.

Az EU rövidesen megszünteti a túlzott deficielteljesítéseket

Az Európai Bizottság támogatásáról biztosította Németország, Franciaország és Olaszország hosszú távú költségvetési hiány csökkentési tervét az-

Barroso kritikus a holland kormány Európai Alkotmánnyal kapcsolatos terveivel

A héten tették közzé az új holland koalíciós megállapodást, amely szerint Hollandia jelentősebb változtatásokat kíván elérni a 2005-ös népszavazáson a holland állampolgárok által elutasított Alkotmányszerződésben. A balközép koalíció olyan új alkotmányt akar, amely tartalmában, terjedelmében és nevében is jelentősen eltér a korábban elutasított alkotmányos szerződéstől. A holland kormány céljai szemben állnak Brüsszel azon álláspontjával, amely a jelenlegi alkotmány jelentős részének megtartásáért küzd. *Jose Manuel Barroso*, az Európai Bizottság elnöke a holland parlamentben tett látogatása, valamint a *Jan Peter Balkenende* miniszterelnökkel folytatott megbeszélése során az alkotmánnyal kapcsolatos egyezség előmozdítását sürgette. Barroso pozitívan értékelte, hogy az új holland koalíció a sikertelen ratifikációra tekintettel nem az alkotmányozási folyamat elutasítása mellett foglalt állást, hanem ha új alkotmány formájában is, de megoldást keres. Ugyanakkor sürgette Hollandiát egy egyezség kidolgozásában, s kiemelte felelősségüket a megoldáskeresésben. Elismerve, hogy mindkét oldalnak lépéseket kell tennie, ugyanakkor Hollandiának figyelemmel kell lennie arra is, hogy az Alkotmányt már 18 tagállam ratifikálta. Holland parlamenti képviselők rossz szemmel tekintenek Barroso korábbiakban is hangoztatott, a holland felelősséget firtató felvetéseire, hogy az alkotmány kudarcaiért elsősorban az azt elutasító Franciaország és Hollandia a felelős. A holland képviselők szerint az alkotmány tartalmát kell elsősorban vizsgálni, s közös megoldás szükségességét hangsúlyozzák. Holland képviselők a Nizzai Szerződést tekintenek elsősorban az intézményi reform alapjának az EU alkotmány rendelkezéseivel szemben, ezt azonban Barroso kategorikusan elutasította. „Akik elegendőnek tekintik a Nizzai Szerződést, becsapják az európai polgárokat. Valójában megtagadnak tőlük egy demokratikusabb Európai Uniót.” – idézi Barroso álláspontját az EUobserver.

Forrás: www.euvonal.hu

Tárgyalóképes Európai Uniót szorgalmaz Pöttering

Hans-Gert Pöttering elnöki szűzbeszédében az EP nevében is ígéretet tett arra: mindent megtesznek annak érdekében, hogy a német elnökség végére megállapodás születhessen az alkotmányos menetrendről. „Sikeresek csak akkor lehetünk, ha az Európai Unió polgárai saját hazájuk iránti elkötelezettségen túl európainak is érzik magukat, és tudatában vannak annak, mi köti össze őket. A közösségi érzés és az összetartozás érzése elengedhe-

tetlen feltétele a közös jövőnek – hangoztatta az EP plenárisa előtt tartott programbeszédében az Európai Parlament új elnöke. *Hans-Gert Pöttering* az európai értékekről szólva emlékeztetett arra, hogy ezek az emberiség méltóságának központi magjából erednek. „Gyakorlati politikai kapcsolatainkban mindig az ember méltóságát kell szolgálunk, és mindannyiunkat bátorítani szeretném, hogy védjük meg az emberi méltóságot és az emberi jogokat az egész világon” – tette hozzá. Mint kiemelte: mindennek az európai politika számára konkrét következményei lesznek: így tárgyalóképes és demokratikus Oroszországgal szeretnének partnerséget kialakítani, egyúttal azonban – Amerikának címezve szavait – hangsúlyozta azt is, hogy „Guantanamo” nem egyeztethető össze a jogállamiság európai elveivel. „Kiállunk az emberi élet védelméért. Aki tagadja a holokausztot, a bűntettek leggonoszabbikát, amint az egyik nagy kultúrmenet elnöke is teszi, azzal szemben határozottan kell fellépni, hogy a holokauszt réme soha többé ne fenyegethessen bennünket” – hangoztatta az EP-elnök, egyúttal azon meggyőződésének adva hangot, hogy Izrael és Palesztina népeit ugyanazok a belső értékek kötik össze. „Ugyanúgy kiállunk Izrael létjogosultságáért, mint a palesztin nép azon jogáért, hogy saját államában élhessen” – közölte. Pöttering külön szót ejtett az emberek és az emberi jogok méltóságáról, és az Európai Parlament nevében közölte, hogy a halálbüntetés mindezzel nem egyeztethető össze. „Felszólítom mindannyiunkat, az Európai Unió intézményeit, valamint a tagállamokat, hogy az Egyesült Nemzetek keretein belül lépjenek fel a halálbüntetés eltörléséért” – tette hozzá. A polgárok biztonságáról szólva az új elnök fontosnak nevezte, hogy „gyorsan változó világunkban munkát és szociális védelmet biztosítsunk”. Mint mondotta: „Nem nyerhetünk biztonságot a globalizáció ellenében. Ezt versenyképességünk, ám ugyanakkor európai szociális modellünk megtartása révén kell megteremtünk”. *Hans-Gert Pöttering* emellett külön kiemelte a klímaváltozás elleni küzdelmet, a közös energiaellátás biztonságát, és a közös bevándorláspolitikát, „amely az emberi jogokat ugyanúgy figyelembe veszi, mint a társadalmukba történő integráció szükségességét”. Amennyiben el kívánjuk érni céljainkat, annak az a feltétele, hogy továbbra is egy tárgyalóképes Európai Uniót építsünk – mutatott rá beszédében az új elnök. Szerinte az EU-t már nem lehet a jelenlegi szerződési jog elégtelen eszközeivel irányítani. „Ha azt akarjuk, hogy ez az értékközösség fennmaradjon, akkor azt alapjaiban kell megreformálni” – vélekedett. Pöttering szerint az alkotmányszerződés mind az Európai Parlamentet, mind a nemzeti parlamenteket erősíti, megszilárdítja a parlamentarizmust és a demokráciát. Az EP-elnök értetlenségét fejezte ki azok miatt, akik egyrészt úgy-mond Brüsszelt kritizálják (ez szerinte alkalo-

zal, hogy egyben nagyobb erőfeszítésekre is ösztönözte az országokat. A bizottság az eurózóna e három legjelentősebb országa mellett értékelt Szlovákia, Szlovénia, Ciprus, Dánia és Hollandia teljesítményét is, a ki-egyenlített költségvetés érdekében kö-zéptávra megfogalmazott célokat. *Joaquín Almunia* pénzügyi biztos arra hívta fel az országok figyelmét, hogy éljenek a mostani kedvező gazdaság-növekedési kilátások adta lehetőség-gel és az uniós szabályoknak megfele-lően legalább évi 0,5 százalékponttal mérsékeljék államháztartásuk hiányát.

A Bizottság jóváhagyta a beruházás-támogatási térképeket

Az Európai Bizottság jóváhagyta Románia, Bulgária – az EU-ba most be-lépett két új tagország – és Ciprus „se-gélytérképét”. A térkép azokat a térsé-geket, körzeteket szabályozza, ahol az illető ország kormánya állami tá-mogatást adhat a magánberuházá-sokhoz 2007 és 2013 között. A dön-tés értelmében Románia és Bulgária egész területe térségi állami támoga-tásra jogosult a magánberuházások-hoz, mégpedig a beruházás elszámol-ható költségéhez képest az EU-ban le-hetséges, maximálisan 50 százalékos támogatás erejéig, kivéve Bukarest körzetét, ahol az állami támogatás legfőbb 40 százalékos lehet.

FT-felmérés: a többség szerint hátrányos az euró és az EU-bővítés

Az euróövezeti tagállamok polgárai-nak nagy többsége szerint országuk gazdaságát károsította az euró beve-zetése – áll a Financial Times hétfőn közölt széleskörű felmérésében, amely-ből kiderül az is, hogy a régi EU-tagállamok lakói nem fogadták nagy lelkesedéssel Románia és Bulgária ide-i felvételét. A londoni üzleti napilapnak a Harris közvélemény-kutatóval közösen elvégzett vizsgálata azt hozta ki, hogy a franciák és az olaszok hozzávetőleg 70 százaléka, a spanyoloknak több mint a kétharmada, a németeknek több mint a fele szerint az euró meg-jelenése „negatív hatást” gyakorolt or-száguk gazdaságára.

Az EU tagállamainak közösen kell megoldani az alkotmány kérdését

Az Európai Unió (EU) huszonhét tagál-lamának összefogással, új konszenzus-

madtán ugyanúgy jogos lehet, mint ahogy a nemzeti politikákat is érheti kritika), „de ezzel együtt elutasítják az alkotmány szerződést, amely pont azt a célt szolgálja, hogy hozzájáruljon az elismert hiányosságok megszüntetéséhez, illetve kijavításához”. „Nem hagyhatunk kétséget afelől, hogy az Európai Parlament támogatja az alkotmány szerződést” – hangoztatta Pöttering. Mint kifejtette: segíteni szeretnének abban, hogy a német elnökség alatt, a júniusi brüsszeli csúcstalálkozón megállapodás szülessen azon menetrendre és hatáskörre vonatkozólag, amelynek eredményeként a 2009. júniusi európai parlamenti választásokig teljes mértékben megvalósulnak az alkotmány központi tartalmi elemei. „Nekünk, az Európai Parlamentben készen kell lennünk a házon belüli reformokra is” – hangsúlyozta az elnök, aki bejelentette: csütörtökön az Európai Parlament munkájának átfogó reformjára irányuló javaslatot fog benyújtani a képviselőcsoportok elnökeinek.

Forrás: BruxInfo

Érzékeny témák a bel- és igazságügyi miniszterek asztalán

Nehéz tárgyalásokra készülhetnek a bel- és igazságügyi miniszterek, mert ülésükön három érzékeny téma is napirendre kerül. A miniszterek az elítéltek tagállamok közötti áthelyezéséről, a Prümi szerződésről, valamint a környezetvédelmi bűncselekményekről vitáznak. A soros német elnökség szeretné, ha megállapodás jönne létre az ún. elítélt áthelyezési javaslatról, amely szerint az elítéltek hazájukban vagy letelepedési országukban is letölthetik büntetésüket. A javaslatról azonban, amelyet még tavaly decemberben kellett volna elfogadni, a szerdai (2007. február 14.) nagykövetségi találkozón sem sikerült megegyezni, mert Lengyelország legalább részleges kimaradást – ún. opt-out-ot – szeretett volna biztosítani magának. Diplomáták szerint Varsó börtöneinek kapacitása, valamint a többletköltségek miatt aggódik, hiszen több tízezer lengyel él külföldön. Németország ezért azt a kompromisszumos megoldást javasolta, hogy Lengyelország ötéves felmentést kapjon a szabályozás alól, ám ebbe Franciaország és Hollandia nem egyezett bele. Az ülésen a tagállamok megvitatták az ún. Prümi szerződés az EU-joganyagba való átvételét is. A német elnökség javaslatára a belügyminiszterek már januárban áldásukat adták a szerződés az EU-ban való alkalmazására, ám néhány tagállam akkor még időt kért arra, hogy megvizsgálja a javaslat pénz- és igazságügyi vonatkozásait. A Prümi szerződés, amelyet Ausztria, Belgium, Franciaország, Németország, Luxemburg, Hollandia és Spanyolország kötött 2005-ben, lehetővé teszi, hogy más tagállamok is hozzáférjenek az egyes nemzeti, rendőrségi adatbázisokhoz és a bűnelkövetők üldözésében széles

körü adatcserét irányoz elő. A mostani találkozon a belügyminiszterek a szerződés technikai átvételéről tárgyalnak, amelyre egy német diplomata szerint azért van szükség, mert egyes tagállamok nem szeretnék egy az egyben átvenni a szerződést. Nagy-Britannia és Írország attól tart, hogy a jogszabályok átmenetével külföldi rendőrök tevékenykedhetnek területükön. A miniszterek ülésén szó lesz az illegális bevándorlásról és a Frontex határvédelmi ügynökség megerősítéséről is. Franco Frattini, az Európai Bizottság bel- és igazságügyi biztosa nem először szólítja fel a tagállamokat, hogy tegyenek erőfeszítéseket az illegális bevándorlás ellen és erősítsék meg az EU határvédelmi ügynökségét. A tagállamok elé kerül az a bizottsági tervezet is, amely arra tesz javaslatot, hogy az EU-ban harmonizálják a környezetvédelmi büntények meghatározását és az ilyen büntényekre kiszabandó minimum büntetéseket. A Bizottság (2007. február 8.) javaslata konkrét büntetési tételeket és szankciókat javasol a környezetet – a levegőt, a talajt, a vizet, az állat- és növényvilágot – károsító tevékenységet végzők elmarasztalására. Brüsszel kilenc szabálysértési tételt dolgozott ki, – például a hulladékok törvénytelen kezelésére vagy a védett növények és állatok törvénytelen birtoklására – amelyeket minden európai országban be kellene tartani. A bűncselekményeket egytől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel kellene sújtania a tagállamoknak. Az ügy háttere egy 2005-ben hozott bírósági ítélet, amely szerint a Bizottságnak joga van felszólítani a tagállamokat, hogy bűnvádi eljárás alá vonják az EU környezetvédelmi jogszabályait megsértőket. Az Európai Bizottság nem szabhat ki büntetést, ám a büntetés „mértékét” megszabhatja. A kérdésben ugyanakkor éles vita várható, mert néhány tagállam megkérdőjelezi a javaslat jogi alapját.

Forrás: BruxInfo

Új hulladékirányelv a szeméthegek növekedése ellen

2012. után nem növekedhet a tagállamokban keletkezett hulladék mennyisége, 2010-re pedig „öko-terméktervezési politikát” kell kialakítani – áll az EP által egyelőre csak első olvasatban elfogadott hulladékgazdálkodási irányelvben. Európában évente fejenként mintegy 500 kilogrammnyi hulladék keletkezik. Ennek azonban csak kevesebb, mint harmadát hasznosítják újra, a szemét termelése pedig gyorsabban nő, mint a gazdaság. Caroline Jackson (néppárti, brit) a felelőse annak az együtdöntési eljárásban tárgyalt jelentésnek, amely az 1975-ös hulladék-keretirányelv felülvizsgálatát célozza. Az új irányelv magába olvasztja a veszélyes hulladékokról és az olajhulladékról szóló, meglévő jogszabályokat is. A szöveget az EP első olvasatban, 651-19-16 arányban fogadta el. A jelen-

sal kell megoldást találni a jelenleg zsákutcába jutott európai alkotmány kérdésére – jelentette ki Catherine Colonna, a francia európai ügyek minisztere a La Croix című napilap hétfői (2007. január 29.) számában. „Kizárólag közös megegyezéssel lehet megoldást találni erre” – hangsúlyozta a francia külügyminisztérium mellé rendelt európai ügyekkel foglalkozó tárca vezetője, aki az európai alkotmánytervezet ratifikálását már maga mögött tudó 18 uniós tagország pénteki madridi tanácskozása kapcsán adott interjút.

Prága „bukottnak” tartja az európai alkotmány jelenlegi szövegét

Csehország „bukottnak” tartja az európai alkotmány jelenlegi szövegét, s üdvözli, hogy a német kezdeményezés lehetőséget ad egy új dokumentum megvitatására és kidolgozására – jelentette ki Mirek Topolánek cseh miniszterelnök pénteken este Prágában, miután megbeszélést folytatott Angela Merkel német kancellárral. Angela Merkel, aki a kancellári tisztsége mellett inkább, mint az Európai Unió soros elnöke érkezett Prágába, látogatása előtt a Cseh Televízióknak nyilatkozva azt mondta: szeretné felújítani az európai alkotmánnyal kapcsolatos vitát, s Prágában szeretné megismerni a csehek aktuális véleményét ebben a témában.

Az EU nyitva tartja az ajtót Belgrád előtt

Az EU kapuja nyitva áll Belgrád előtt – biztosította a szerb államfőt Boris Tadićot, az uniós trojka – a jelenlegi és a következő elnökség, valamint az Európai Bizottság képviselői – pénteken Belgrádban a szerb elnöki hivatal tájékoztatása szerint. Az uniós delegáció egyúttal arra kérte Belgrádot, hogy a múlt vasárnapi parlamenti választás alapján minél előbb alakuljon meg az új kormány, amellyel folytatódhatnak a Stabilizációs és Társulási Szerződésről szóló tárgyalások.

Az EB megindította az első bírósági kötelezettségsegzési eljárást Magyarország ellen

Az Európai Bizottság megindította az Európai Bíróságon az első kötelezettségsegzési eljárást a Magyar Köztár-

tés szerint „a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket az átlagos évi hulladéktermelésük 2012-re történő stabilizálására”. Ezért „2008-ra létre kell hozni egy olyan mutatókat tartalmazó listát, amely lehetővé teszi a hulladék-kezelés megelőzési programjaik haladásának értékelését” – vélik a képviselők. A Parlament sürgeti az öko-terméktervezési politika kidolgozását 2010-ig, a tartós, újrafelhasználható és újrahasznosítható termékekre összpontosítva, valamint „egy olyan cselekvési terv létrehozását, amelyek főként a jelenlegi fogyasztói szokások megváltoztatására irányulnak”. Az EP által elfogadott módosítás szerint a „szennyező fizet” elvvel összhangban a hulladékgazdálkodás költségeit: – az összegyűjtött hulladék, vagy gyűjtő, vagy vállalkozás által összegyűjtött vagy kezelt hulladék birtokosának, és/vagy – a korábbi birtokosoknak, és/vagy – azon termék, amelyből a hulladék származik, gyártójának kell viselnie”. *Johannes Blokland* (független, holland) saját kezdeményezésű jelentésében a hulladékok újrafeldolgozására irányuló stratégiát elemzi. Ezt a dokumentumot 662-17-3 arányban fogadták el a képviselők. A szöveg a hulladékgazdálkodás általános elvei között említi az elővigyázatosságot, a „szennyező fizet” elvet, valamint a hulladéktermelő felelősségének elvét. A Parlament kéri, hogy a hulladéklerekokban elhelyezhető hulladék mennyiségét a minimális szintre csökkentsék, és új rendelkezéseket sürget, például „2015-től a papír-, karton-, üveg-, textil-, fa-, műanyag-, fém-, gumi-, parafa-, agyag-, beton-, tégl- és cseréphulladékok lerakásának tilalma, valamint 2020-tól valamennyi újrafeldolgozható hulladék lerakásának tilalmát”. A parlamenti plenáris vitán három magyar (néppárti) képviselő szólalt fel. *Olajos Péter* emlékeztetett arra, hogy Magyarországon a kommunális hulladék kevesebb, mint 2,5 százalékát hasznosítják újra, ez az Unióban az egyik legalacsonyabb arány, az ipari hulladék esetében viszont több, mint 70 százalékát, amivel pedig dobogósak vagyunk. *Gyürk András* utalt arra, hogy „az elmúlt hetekben a magyar rendőrség a hulladékgazdálkodás rendjének többrendbeli megsértése miatt indított eljárást a Németországból illegálisan Magyarországra szállított és ott lerakott nagy mennyiségű hulladék miatt”. „Ez a cselekmény természetesen már ma is jogszabályokba ütközik, de egyben rávilágít a hatékony és átfogó európai szabályozás szükségességére is” – mondta a képviselő. *Becsey Zolt* szerint azt kell elérni, „hogy a szemetet valóban keletkezésének helyén dolgozzák fel”, emellett biztosítani kell a szemét nyomon követését, és akár büntetőjogi kategóriákat is be kell vezetni „hogy ha nem akar érvényesülni a szennyező fizet elve”.

Forrás: az EP sajtószolgálat

Media 2007: 755 millió euró az európai filmipar fellendítésére

Az Európai Unió új MEDIA 2007 programja keretében az elkövetkező hét évben 755 millió eurót biztosít az európai filmipar fellendítésére – jelentették be Berlinben. A teljes költségvetés közel 65%-a segíti az európai alkotások szélesebb körben való terjesztését Európa- és világszerte. A MEDIA 2007 könnyebb hozzáférést biztosít a pénzügyi támogatásokhoz – különösen a kis- és középvállalkozások számára –, és növeli a digitális technológiák alkalmazását, versenyképesebbé téve ezáltal az európai audiovizuális ágazatot. „A digitális technológiák alapvetően megváltoztatják a filmipar működését. A szakmabeliek képzésén keresztül történő átfogó digitalizálás, a filmszínházak modernizálása és új terjesztési csatornák kialakítása kulcsfontosságú a siker eléréséhez” – mondta *Viviane Reding*, az EU Információs Társadalomért és Médiaért felelős biztosa. „A MEDIA 2007 megfelelő eszközöket biztosít az európai filmipar ezen irányba történő előmozdításához.” A MEDIA 2007 keretében történő 755 millió eurós támogatás a filmgyártást megelőző, és az azt követő fázisokra összpontosít, öt cselekvési vonal mentén szétosztott költségvetéssel:

- Képzés (forgatókönyv-írási technikák; gazdasági és pénzügyi irányítás; digitális technológiák) (7%);
- Fejlesztés (egyedi projektek, katalógusok, új tehetségek, koprodukciónak, egyéb támogatások) (20%);
- Terjesztés (terjesztők, értékesítő ügynökségek, közvetítők, filmszínház-tulajdonosok, digitalizálási munkák) (55%);
- Promóció (piaci hozzáférés, fesztiválok, szokásos események, örökség) (9%);
- Horizontális fellépések (a KKV-k számára a támogatáshoz való hozzáférés megkönnyítése, valamint az európai filmek digitális platformokon való megjelenésének bátorítása) (5%); kísérleti projektek (átfogó új technológiák, mint például a filmfejlesztéshez, -gyártáshoz és -terjesztéshez alkalmazott digitális technológiák) (4%).

Azáltal, hogy az európai alkotások terjesztése egyértelműen elsőbbséget élvez az új programban, a MEDIA program célja azon európai filmek piaci részesedésének javítása, amelyeket a gyártás helyétől eltérő tagállamokban mutatnak be. A program jelentősen hozzájárul majd különböző kultúráink világ-szintű bemutatásához, és segíti növelni audiovizuális ágazatunk versenyképességét. A filmiparnak nyújtott ilyen pénzügyi támogatás jelentős hatással van az ágazati beruházásokra. A MEDIA 2007-et megelőző programok során (MEDIA Plus és Képzés) a közösségi támogatás minden egyes eurója körülbelül hat euró magánbefektetést vont maga után.

Forrás: Euvonal

sasággal szemben – közölte a luxembourgi székhelyű bíróság sajtóosztálya. A brüsszeli végrehajtó testület annak megállapítását kéri az Európai Bíróságtól, hogy Magyarország nem teljesítette a harmadik (unióon kívüli) országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló irányelvből eredő kötelezettségeit, mivel nem hozta meg az irányelvhez szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, illetve ezekről nem tájékoztatta a bizottságot.

Az EU az idén 1,2 milliárd eurót fordít informatikai és távközlés-kutatásra

Az Európai Bizottság 2007. február 1-jén bejelentette, hogy az idén új informatikai és távközlési kutatási-fejlesztési projektekre 1,2 milliárd eurót szándékoznak fordítani. A finanszírozásra érdemes projektek bizottság általi kiválasztása első fázisaként Kölnben rendeznek csütörtökön Információs Napot több, mint 2 ezer kutató részvételével. A támogatásban részesülő projektek között a közlekedést, a távközlést, az egészségügyet, az energiahatékonyságot érintő tervek találhatók – közölte a bizottság. Az Európai Unió célja az, hogy a kutatásra és fejlesztésre fordított kiadások elérjék 2010-re a bruttó hazai termék 3 százalékát, ám jelenleg úgy tűnik, hogy ez cél teljesítésétől az unió elmarad.

Bajnai: Brüsszelben megalapozottnak tartják a magyar fejlesztési stratégiát

Nincsenek alapvető tartalmi vitái az Európai Bizottságnak és Magyarországnak a nemzeti fejlesztési stratégiát illetően, Brüsszelben a magyar helyzetjellemzést megalapozottnak nevezték – jelentette ki *Bajnai Gordon* fejlesztéspolitikai kormánybiztos brüsszeli sajtótájékoztatóján, az uniós végrehajtó testületnél folytatott kétnapos tárgyalásait követően. Nem látok olyan ellentétet, amelyet nem tudnánk rövid időn belül áthidalni – szögezte le. Megerősítette: április elejére az Új Magyarország Fejlesztési Terv jóváhagyása megtörténhet, és az operatív programok végső jóváhagyása megkezdődhet – várakozásai szerint utóbbi folyamat június elejére fejeződhet be.

GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉG OPERATÍV PROGRAM

7500 vállalkozás kapott pénzt a GVOP-ból

A 2004-2006. évi Első Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT I.) Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjában (GVOP) a három év alatt több, mint 21 ezer projektet nyújtottak be, a pályázati ablakok már bezárultak.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) összesítése szerint a támogatási igény megközelíti a 350 milliárd forintot. A beérkezett kérelmek közül mintegy 10 ezer projektet támogatott az irányító hatóság, 165 milliárd forint értékben. Ezek a projektek közvetlenül 341 milliárd forint beruházást generáltak a magyar gazdaságban.

A hároméves keret biztonságos felhasználása érdekében és az árfolyamváltozás miatt megnövelt támogatási keretnek köszönhetően a 2004. évi árfolyamokkal számolt keret több, mint 100 százaléka történt a kötelezettségvállalás. A szerződéskötéssel lekötött összeg is megközelíti az eredeti keret 100 százalékát. A megkötött támogatási szerződések mintegy kétharmadánál már kifizették a támogatást 83 milliárd forint értékben.

A GVOP SIKEREI

A GVOP-támogatások 42 ezer új munkahely létesítését, és mintegy 90 ezer munkahely megtartását segítik elő. A GVOP támogatásaira 93 százalékban vállalkozások – elsősorban kis- és középvállalkozások – igényeltek forrást. A legnépszerűbb támogatási konstrukciók a kkv-k műszaki-technológiai fejlesztése, valamint a kkv-k számára korszerű menedzsmentrendszerek és technikák támogatása. Ezekre érkezett a pályázatok 70 százaléka.

A GVOP keretén belül rendelkezésre álló források 64 százalékát a kkv-k nyerték el. A számukra megítélt támogatás megközelíti a 100 milliárd forintot. A mintegy 9000 támogatott projekt 7500

kis- és középvállalkozást érint. A GVOP keretében eddig 117 nagyvállalat esetében született támogató döntés, a megítélt támogatás megközelíti a 14 milliárd forintot.

ÖNKORMÁNYZATOK IS PÁLYÁZTAK

Az önkormányzatok összesen 220 pályázatot nyújtottak be a GVOP támogatási konstrukcióira, elsősorban az önkormányzatok információ-szolgáltató tevékenységének fejlesztésére, az önkormányzati adatvagyon másodlagos hasznosítására és a szélessávú hálózatok önkormányzatok általi kiépítésének támogatására. Az általuk igényelt támogatás 44 milliárd forint. A 107 támogatott önkormányzati projektre megítélt támogatás megközelíti a 24 milliárd forintot.

Az NFT I. nyílt pályázati konstrukciói közül a legnépszerűbb a gazdasági versenyképességhez kapcsolódó program, a legnépszerűbb pályázati felhívás pedig ezen belül a kis- és középvállalkozások műszaki-technológiai hátterének fejlesztése volt, amelyet összesen öt alkalommal hirdettek meg.

A GVOP keretében 24 nyílt eljárásos pályázati konstrukciót hirdettek meg. A nyílt konstrukciók rendelkezésre álló kerete meghaladja a 140 milliárd forintot. Ezen kívül meghirdetettek két központi programot, amelyek végső kedvezményezettjei az államigazgatási szervezetek, hasznélvezői azonban a vállalkozások.

A központi programokból az ITDH Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht. 1,5 milliárd forint támogatást kap az egyablakos ügyintézés létrehozására, a hatékony ügyfélkövetési rendszer kialakítására, valamint az emelt szintű pro-aktív beruházás-ösztönzési tevékenységre.

Forrás: Figyelőnet (WWW.FN.HU)

A nevelés „temploma” készül Derecskén

PÁLÓCZI GÁBOR, AZ ISKOLA IGAZGATÓJA, ÉS HELYETTESE

FOTÓ: NYÍRÓ GIZELLA

Január 26-a mérföldkö a derecskei Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény életében: aláírták a közel negyedmilliárdos felújítási beruházás kivitelezési szerződését, és ünnepélyes keretek között lerakták az épület alapkövét a bővítés helyszínén.

A polgármesteri hivatal házasságkötő termében a szép számban megjelentek előtt **Bakó István** polgármester kiemelte: hosszú út vezetett a szerződés aláírásáig, miközben az intézmény neve is megváltozott. A rendszerváltozás utáni időszak legnagyobb beruházása készül el az augusztus 15-i átadási ünnepségre – jelentette be, hozzátéve, hogy többéves adósságát pótolja most a város az iskolának, ugyanis végre méltó körülmények között tanulhatnak az oda járó diákok is. A pályázatot az Aditus Kft. készítette el, és a cég Észak-alföldi Régiójának vezető tanácsadója, **Galló Ferenc** projektmenedzserként figyelemmel kíséri a kivitelezést.

A közbeszerzési eljárás győztese – tíz pályázó közül – a helyi Generálép-3 Kft., amely nettó 166.447.693 Ft-ból vállalta a beruházás elkészültét. Egyebek közt megépül egy 12x24 méteres –

kosárlabdapálya-méretű – tornaterem, emeletráépítéssel pedig számítástechnikai és idegen nyelvi szaktantermekkel bővül a Szováti úti főépület. Az új, magas tető, cseréppel fedett lesz.

Az ünnepélyes alapkőletétel előtt egy kisdíák felolvasta, miért is érdemes „Bocskaisnak” lenni. Felsorolásában megemlítette a tanórán kívüli foglalkozásokat, kirándulásokat, a művészeti oktatást, a tanulmányi versenyeken való részvételt, valamint a Bocskai-napokat, amelyeket közös tábortúzzal zárnak.

Pálóczi Gábor, az intézmény igazgatója köszönetet mondott a pályázat elkészítésében részt vevőknek, és reményét fejezte ki annak irányába, hogy a nevelés „temploma” készül el kétszáz nap alatt, amelynek következtében a tárgyi feltételek is méltók lesznek az ott folyó pedagógiai munkához.

Serestyén János, a Generálép-3 Kft. ügyvezetője akként fogalmazott, hogy nagy megtiszteltetés, egyben kötelesség is a pályázat elnyerése. Egyben ígéretet tett arra, hogy az egész város és az iskola megelégedésére szolgál majd az új épületegyüttes.

Dr. Fülep László, a szomszédos Konyár polgármestere is részt vett az eseményen, mert mint fogalmazott, a mikro-térség jövőbeni együttműködése érdekében fontosnak tartotta osztozni a derecskeiek örömeiben.

Nyíró Gizella

BAKÓ ISTVÁN POLGÁRMESTER, SERESTYÉN JÁNOS, A GENERÁLEP-3 KFT. ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA ÉS PÁLÓCZI GÁBOR ISKOLAIGAZGATÓ

FOTÓ: NYÍRÓ GIZELLA

LEADER program Dél-Békésben

A Kertészek Földje Akciócsoport Helyi Bíráló és Monitoring Bizottságának 2007. február elején hozott döntése alapján több, mint 162 millió forint értékben valósulhatnak meg a Dél-Békési kistérség fejlesztését, felzárkóztatását célzó projektek. A részben hazai, részben pedig Európai Unió forrásból mintegy 80 millió forinttal támogatott, elsősorban kis léptékű beruházások/fejlesztési elképzelések megvalósítására a pályázóknak közel másfél év áll rendelkezésükre.

A Medgyesegyházi Fiatalokért Közhasznú Egyesület kezdeményezésére a LEADER+ program keretfeltételeinek megfelelően 2005 júliusában Dombiratos, Medgyesbodzás, Medgyesegyháza, Nagybánhegyes, Nagykarász, Pusztatölke, Szabadkígyós és Újkígyós községek részvételével megalakult a Kertészek Földje Akciócsoport.

Együttműködésünk alapját a közös gazdasági-társadalmi sajátosságok jelentik. A térség kedvező természetföldrajzi adottságokkal, kiváló termőképességű talajokkal rendelkezik. A meglévő agroökopotenciálból adódóan a mezőgazdasági jelleg (azon belül is elsősorban a kertészet) a múltban is alapvetően meghatározta a települések gazdasági-társadalmi szerkezetét, és várhatóan a jövőben is erős hatást fejt ki e viszonyokra. Köszönhetően annak, hogy a környékre jellemző, alapvetően szántóföldi növénytermesztésben (búza, kukorica) érdekelt más települések lakóihoz képest a helyiek nyitottabbak az új ismeretek, technológiai fejlesztések, piaci lehetőségek irányába, mára már több évtizedes hagyománya van a kertészeti növénykultúrának, primőrök (fóliás paprika, fűszerpaprika, hagyma, káposzta) termesztésének. A térség nem csak országos, de nemzetközi szinten is komoly elismertségre tett szert görögdinnye-termesztésben, amely jelenleg is a legjellemzőbb termelési ágának számít. A LEADER+ program újszerűségeit kihasználva lehetőség nyílt arra, hogy a helyi problémákat terület-specifikusan, komplex módon próbáljuk megközelíteni.

A KÉT ALAPPILLÉR

„A Jövő záloga a Kertészek Földjén” című helyi fejlesztési stratégia két alappillérre támaszkodik. Úgy véljük, a térség nagy kiugrási lehetősége a kiváló kertészeti termékekre alapuló specializálódás lehet. Ehhez egyrészt a helyben megtermelt termékek hozzáadott értékének növelésére, piaci pozícióinak hatékony védelmére van szükség, másrészt az ennek eléréséhez külön-külön esetleg gyenge, de együttes fellépés esetén komoly piaci tényezőnek számító helyi gazdasági szereplők összefogására. A HVT „Helyi termékek piacra jutásának elősegítése, megfelelő piaci pozicionálása”, illetve „A térségben megtermelt termékek feldolgozottsági fokának növelése” című intézkedései révén olyan, a terület sajátosságait magán hordozó termékek jöhetnek létre, amelyek erősíthetik a fogyasztók tudatos termékvásárlási szokásait, s ez biztosíthatja a stabil és megfelelő áron történő piaci értékesítést.

A minél versenyképesebb termékek előállításához elengedhetetlen a humán erőforrás belső potenciáljának megfelelő kihasználása, fejlesztése, amelynek érdekében a HVT prioritásai között szerepel a gazdasági folyamatok alakulására hatni képes személyek, szervezetek elméleti-gyakorlati ismereteinek folyamatos bővítése, frissítése, illetve az, hogy a helyi közösségek felismerjék saját és társaik jövője iránti felelősségüket, és éljenek annak lehetőségével, hogy sorsukat saját elképzeléseik irányítsák. Ez utóbbi célok megvalósulását szolgálják a Terv „Képzési, ismeretátadási módszerek fejlesztése”, valamint „A helyi identitástudatot erősítő rendezvények, programok szervezése, közösségi terek létrehozása, felújítása, bővítése” című intézkedései.

A PÁLYÁZAT MEGVALÓSÍTÁSA

A Kertészek Földje Akciócsoportnak 90 millió forint áll rendelkezésére Vidékfejlesztési Terve megvalósításához. A keretösszeg 86%-át továbbpályáztatás útján, a helyi gazdasági-társadalmi fejlődést elősegítő programok támogatására használjuk fel, míg a fennmaradó forrásból a lebonyolításhoz szükséges napi szintű működéshez megfelelő adminisztratív kapacitást biztosítjuk, helyi szinten.

Az Akciócsoportnak tehát gondoskodnia kell a pályázati rendszer kommunikációjának, a helyi pályázati rendszer kialakításával és működtetésével kapcsolatos operatív feladatok, valamint a saját, és a csoport döntéshozó szervét jelentő Helyi Bíráló és Monitoring Bizottság titkári feladatainak zavartalan ellátásáról, ezáltal a működőképesség biztosításáról.

E széles körű kommunikációs, koordinációs és adminisztrációs tevékenységi kör ellátását az Akciócsoport munkaszervezete (Gesztora), a Medgyesegyházi Fiatalokért Közhasznú Egyesület végzi.

Az Egyesület 2006. júniusától a LEADER+ program eljárásrendjének, valamint a jogszabályi követelményeknek megfelelően és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Regionális Illetékességű Kirendeltségének szakreferense felügyelete mellett készítette elő és bonyolította le a rendelkezésre álló forrás kipályáztatását. Az elmúlt hónapokban tehát kiterjedt kommunikációs tevékenységet folytattunk magának a LEADER+ programnak a megismertetése, azon belül is saját Vidékfejlesztési Tervünk, és az annak megvalósulását segítő pályázati rendszer népszerűsítése céljából. Az érdeklődők az Egyesület, valamint az Akciócsoport honlapján (www.mfke.hu; www.kerteszefoldje.hu) folyamatosan naprakész információkat szerezhetnek a pályázati lehetőségekről, a Gesztor és a csoport munkájáról. Több ezer példányban Tájékoztató Kiadványt készítettünk, és a Magyarországi LEADER Központ segítségével folyamatosan teszünk közzé különböző tájékoztató füzeteket. Lakossági fórumok szervezése mellett tanácsadó/információs irodánk működtetésével biztosítottuk, hogy a pályázók és a program menedzsmentje közötti kapcsolat szorosabbá váljon, az érdeklődők számára a pályázati rendszert érthetővé, elérhetővé tegyük. A két pályázati fordulóban beérkezett, a pályázatkezelési folyamat során a Gesztor által formai-tartalmi szempontból leellenőrzött és leértékelt pályázatok támogatásáról, illetve elutasításáról helyi szinten 2007. február elején döntött az Akciócsoport Helyi Bíráló és Monitoring Bizottsága.

E döntés értelmében több, mint 162 millió forint értékben valósulhatnak meg a Dél-Békési kistérség fejlesztését, felzárkóztatását célzó projektek, amelyekhez tehát a LEADER+ program keretében közel 80 millió forint támogatást tud nyújtani a Kertészek Földje Akciócsoport. E forrásból kb. 27 millió forint jut mezőgazdasági termékek fejlesztésére, további 20 millió helyi vállalkozások fejlesztésére, a kulturális örökség védelme, fejlesztése érdekében pedig mintegy 22 millió forintot költenek majd el. Kisebb összegben, de a helyi termelők piaci, jogi, EU-s pályázati stb. ismereteinek bővítésére is indulnak majd képzési programok, de a térségben nagy gondot jelentő kertészeti termelés miatti környezet szennyezés megszüntethetőségéről is készül egy hatástanulmány a Vidékfejlesztési Terv keretein belül.

A PROJEKT EGYEDISÉGE

Kifejezetten újdonság, és regionális szinten is egyedülálló, hogy az Akciócsoport élve a LEADER+ kínálta lehetőségekkel, nemzetközi szintű gazdasági-partnerségi kapcsolatok kiépítése céljából ez év tavaszán Németországba, valamint Franciaországba látogathat egy tanulmányút keretében.

A sikeres helyi pályázók és az Akciócsoport előtt tehát egy újabb nehéz másfél év áll, azonban a lelkiismeretes és komoly munkával elért korábbi, és a remélhetőleg jövőbeli sikerek reményében a hazai LEADER-program következő, már jóval nagyobb volumenű fejezetéhez érhetünk, mely a Kertészek Földjén is egy új időszakot hozhat el.

PÁLYÁZNI MUSZÁJ, még az Önkormányzatoknak is!

A rovatunkban feldolgozott témákkal az önkormányzati vezetőknek szeretnénk segítséget nyújtani.
Információ: Makai Attila 06 (1) 354-1638, aditus@aditus.hu

A Társadalmi Megújulás Operatív Program fejlesztési prioritásai

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programja olyan, az Európai Szociális Alapból finanszírozott prioritásokat és műveleteket tartalmaz, amelyek a humán-erőforrás-fejlesztését célozzák a foglalkoztatottság, az oktatási szféra és a társadalmi befogadás szférájának területén megvalósuló projektek támogatása által. Jelen cikkben e fejlesztési prioritásokat és az ezekhez kapcsolódó műveleteket mutatjuk be röviden, a kijelölt célokra, valamint az egyes támogatható területekre fókuszálva.

A FOGLALKOZTATHATÓSÁG FEJLESZTÉSE, A MUNKAERŐPIACRA VALÓ BELÉPÉS ÖSZTÖNZÉSE

Munkaerő-piaci aktivizálás, megelőzés és képzés

Az intézkedés célja, hogy megelőzze a tartós munkanélkülisévé válást, megakadályozza a munkaerőpiacról történő kiszorulást és az inaktivitást. E célok elérése érdekében már a munkanélküliség korai szakaszában szükséges aktív támogatást nyújtani.

AZ ALKALMAZKODÓKÉPESSÉG JAVÍTÁSA

A képzéshez való hozzáférés segítése

Az intézkedés keretében képzési, tanulási programok indítására lesz lehetőség. A programok célja, hogy elősegítsék a munkaerő-piaci részvételt, és hozzájáruljanak a munkavégzéshez szükséges szakmai és személyes kompetenciák megszerzéséhez. A megvalósuló képzések az általános írás-olvasási készségek, az informatikai írástudás, a nyelvtudási kompetenciák, a szociális és életviteli, valamint gyermeknevelési kompetenciák illetve a vállalkozói ismeretek fejlesztésére irányulnak.

A munkaerő-piaci alkalmazkodást segítő intézményrendszer fejlesztése

Az intézkedés célja, hogy átalakítsa, és összehangoltan fejlessze a szak- és felnőttképzés rendszerét. Ennek érdekében támogatja a regionális képzési hálózatok kialakítását, az egységes minőségbiztosítás rendszerének kialakítását, az oktatók továbbképzését, valamint az új tanulási formák bevezetését és az egész életen át tartó tanulás folyamatát.

A szervezetek alkalmazkodóképességének fejlesztése

A beavatkozás célja, hogy elősegítse a különböző szervezetek, intézményrendszerek változásokhoz való igazodását, a gazdasági-társadalmi kihívásoknak való megfelelést. A tervezett konstrukciók a szerkezetváltás által érintett vállalatok, illetve ágazatok esetében támogatni fogják a munkaerő-piaci programok megvalósítását, a köz- és a versenyszférában létszámleépítés miatt elbocsátott dolgozók átképzését, kihelyezett foglalkoztatási szolgáltatások, tanácsadás biztosítását, valamint a nem hagyományos foglalkoztatási formák (táv munka, részmunka) elterjesztését.

MINŐSÉGI OKTATÁS ÉS HOZZÁFÉRÉS BIZTOSÍTÁSA MINDENKINEK

A kompetencia alapú oktatás elterjedésének támogatása

Az intézkedés célja, hogy megalapozza és fejlessze a használható, az egész életen át tartó tanulásához szükséges tudást és képességeket, valamint az ehhez mindenki számára hozzáférést biztosító közoktatást. A cél elérése érdekében támogatandók lesznek az oktatás tartalmi megújítása, az idegennyelv-tudás, digitális írástudás, vállalkozói-, életpálya-építési-, életviteli és egészségfejlesztési kompetenciák, környezettudatosságot célzó projektek.

A közoktatási rendszer hatékonyságának javítása, újszerű megoldások és együttműködések kialakítása

Az intézkedés keretében megvalósuló programok az egész életen át tartó tanulás feltételeinek megteremtéséhez szükséges új tanulási lehetőségek és formák elterjesztéséhez, továbbá az egyes tanulási szakaszok és a különböző tanulási formák közötti kapcsolat megerősítéséhez, az oktatási és képzési formák és szintek közötti rugalmas átjárás lehetővé tételéhez biztosítják a szükséges forrásokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű és a roma tanulók szegregációjának csökkentése, esélyegyenlőségük megteremtése a közoktatásban

Az intézkedés célja a halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése, az oktatási szegregáció visszaszorítása, a lemorzsolódás csökkentése. A konstrukció keretében várhatóan az oktatási szegregáció és diszkrimináció csökkentésére irányuló programok megvalósítására, integrált nevelési módszertanok

bevezetésére, minőségbiztosítási és ellenőrzési rendszerek kidolgozására és alkalmazására.

Az eltérő oktatási igényű csoportok oktatásának és a sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának támogatása, az interkulturális oktatás

A tervezett műveletek a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadó oktatásához, a kiemelkedően tehetséges diákokban rejlő képességek kibontakoztatásához, az interkulturális oktatás megvalósításához, a nemzetiségi és migráns tanulók beilleszkedésének elősegítése révén az etnikai sztereotípiák és előítéletek visszaszorításához biztosítja a szükséges forrásokat.

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS ÉS A TÁRSADALMI BEFOGADÁS, RÉSZVÉTEL ERŐSÍTÉSE

Egészségfejlesztés és egészséges magatartásra ösztönzés

Mivel az egészségtudatos magatartás kialakítása a helyes szemléletet közvetítő ismeretek átadásával segíthető elő leginkább, az intézkedés egészségfejlesztési- (egészségfejlesztési alapismeretek beépítése a közoktatásba, felsőoktatásba és felnőttképzésbe, önálló megelőzési programok, szűrőprogramok és kampányok) és kommunikációs (multimédiás anyagok készítése) programok végrehajtását támogatja, kiegészítve a szükséges tananyagfejlesztéssel.

Beruházás a jövőnkbe: gyermek és ifjúsági programok

A megvalósuló fejlesztések elsősorban a fiatalok hátrányai leküzdéséhez járulnak hozzá. Ennek érdekében az egyes korcsoportok igényeinek megfelelő tevékenységek támogathatók, amelyek közül kiemelendő különféle terápiai

biztosítása, (a fejlődési rendellenességek, lemaradások leküzdése érdekében a 0-7 éves gyermekeknek) önismereti, személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó, prevenció és szabadidős programok megvalósítása.

A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok szociális ellátórendszerhez és szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása munkaerő-piaci integrációjuk előmozdítása érdekében

A tervezett konstrukciók a tartósan inaktív személyek, fogyatékossággal élők, mentális betegséggel küzdők, hajléktalan emberek, szenvedélybeteg emberek részére kívánnak olyan képessé tevő/motiváló képzéseket és támogató szolgáltatásokat biztosítani, amelyek lehetővé teszik, hogy később ezek az emberek hagyományos képzési/foglalkoztatási programokba is sikerrel bekapcsolódhassanak.

A szociális ellátórendszer fejlesztése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

Az intézkedés célja, hogy megfelelő szakemberek képzése segítségével hozzájáruljon az elérhető, jó minőségű szolgáltatások biztosításához. A cél elérése érdekében támogatandó a szociális területen dolgozó szakemberek és önkéntesek ismereteinek bővítése képzéssel, továbbképzéssel, valamint képzési anyagok kidolgozásával.

Helyi közösségek és a civil társadalom fejlesztése: aktív állampolgári magatartás ösztönzése, társadalmi szolidaritás erősítése

Az intézkedés célja az emberek és közösségeik társadalmi és kulturális tőkéjének növelése, az állampolgári részvétel és aktivitás fejlesztése. A konstrukció ennek érdekében szakemberek és önkéntesek képzéséhez, helyi, közösségi, civil kezdeményezések, szakmai hálózatok fejlesztéséhez biztosítja a szükséges forrásokat.

A társadalmi kohézió és az aktivitás erősítése a kulturális szolgáltatások fejlesztésével

A beavatkozás a kulturális szolgáltatások javításán keresztül az értékekhez való egyenlő esélyű hozzáférést célozza meg, fejlesztve ezáltal a közösségi és egyéni kulturális tőkét.

A társadalom védekező képességének javítása közösségi bűnmegelőzési programokkal

A beavatkozás bűnmegelőzési programok, közösségépítő tevékenységek megvalósításával, a családon belüli erőszakos bűncselekmények körülményeinek feltárásával, az ebből származó információk jelzőrendszerben történő hasznosításával, az áldozattá válás megelőzésével kíván hozzájárulni a közösségi bűnmegelőzéshez.

*Chytil Máriaó
tanácsadó
Aditus Kft.*

Manufaktúrából gyárrá lettünk

– beszélgetés dr. Tátrai Ferencsel, az ESZA Kht. ügyvezető igazgatójával –

Az immár hat éve működő ESZA Kht. nagy átalakuláson megy keresztül. A jövőben a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM) irányítása alatt megvalósuló hazai és uniós támogatási programokat a Kht. kezeli. Az új feladatokról az ügyvezető igazgatót kérdeztük.

Mit jelent az ESZA Kht. számára az átalakulás, a kibővült feladatkör, és mindez mit foglal magában?

A munkaügyi miniszter döntése volt, hogy a jövőben a Szociális és Munkaügyi Minisztérium érdekkörébe tartozó valamennyi pályázatos támogatás kezelését egyetlen szervezetbe vonja össze. Ennek a legelőnyösebb módjának az tűnt, ha mindez egy gazdasági társaság, az ESZA Kht. alapjain történik. Így a kht. alapjairól építkezve tulajdonképpen egy megújult pályázattaló szervezet jött létre, amely az SZMM irányítása alatt megvalósuló valamennyi, uniós és hazai pályázatot kezeli. Ez vonatkozik a magyar költségvetési forrásokból finanszírozott pályázatokra, illetve az uniós pályázatokra, az NFT I-re, és a II-re is egyaránt – akár ESZA, akár ERFA finanszírozásról legyen szó. Feladatunk lesz a korábban a Mobilitás, a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, illetve a közvetlenül az SZMM által kezelt, pályázati úton odaítélt támogatások kezelése, valamint a Nemzeti Civil Alapprogram támogatási programjainak a megvalósítása is. Új feladatként az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium sporttámogatási programjai is hozzánk tartoznak majd. Emellett természetesen folytatjuk a korábbi HEFOP-pal kapcsolatos feladatainkat is, ahol az „egy intézkedés – egy közreműködő szervezet” elv alapján átvettük a Foglalkoztatási Hivatal és a Magyar Államkincstár által ellátott feladatokat is. A korábbi OMAI-tól is örököltünk tennivalót: két HEFOP programot vettünk át szakképzési és felnőttképzési területen. Vagyis láthatjuk, meglehetősen átfogó feladatrendszerrel van szó. A bővítés három irányú: az egyik a magyar pályázati rendszer átvétele és egységesítése, amely eddig elég sokszínű volt, tárcán belül is. A másik irány a Magyar Állam Kincstár, illetve a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal korábban az NFT I-ben végzett munkájának az átvétele, amely jórészt pénzügyi és eljárásrendi-adminisztrációs feladatokat jelent. A harmadik bővülési irány az új pályázati kiírások belépése, a TÁMOP és a TIOP pályázatait, valamint a Közép-Magyarországi Régió regionális operatív programjából a ránk eső feladatok. A megnövekedett feladat több munkaerőt is kíván, ezért a beolvasztó szervezetektől átvettünk számos munkatársat. Emellett további munkaerőre is szükségünk lesz, az informatikai rendszert is bővíteni kell, illetve októbertől új helyre költözünk. Ha szabad ilyen hasonlattal élnem, a korábbi manufaktúrális működést hátra hagyva hatalmas „gyárrá” fejlődöttünk. A Kht létszáma a 2006. év végi mintegy 90 főről közel 250-re fog nőni 2007. végére.

Ez egyfajta profiltisztítás?

Nem, inkább arról van szó, hogy a munkaügyi, szociális, felnőttképzési és szakképzési csomag egy helyen koncentrálódik, és itt a szociális terület alatt egyaránt értem a hátrányos helyzetűeket, a szociális intézményeket érintő, a fogyatékkal élőket érintő, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi programokat is. Mostantól hozzánk tartoznak például a TISZK-ek is. Ez egyébként problémás is, hiszen a korábbi TISZK-eket ki kell futtatnunk még, ugyanakkor az Új Magyarország Fejlesztési Tervben ezek más formában, de ismét szerepelnek.

Van olyan terület, ahol tart a problémáktól?

Minden átalakulás rengeteg problémával jár. Nehéz megjósolni, ez hol fog jelentkezni először. Bízom benne, nem sok helyen. A problémák többsége abból származik, hogy egy ilyen mérvű átalakításra olyan helyzetben, amikor a feladatok amúgy is szaporodnak, és ráadásul a határidők is szorítanak minket, nehéz időt szakítani. Vagy az érdemi feladatokkal foglalkozunk, vagy a reformfolyamatokkal - a kettő együtt nagyon nehéz. Mindehhez hozzátartozik, hogy a többletfeladatokkal nem növekszik arányosan a költségvetésünk, az új szervezetnek kevesebb anyagi forrás áll rendelkezésére, mint a beolvasztó szervezeteknek együttesen volt – ez is nehézség. De azt gondolom, ezekkel a problémákkal nem vagyunk egyedül az államháztartás intézményei között. Mindezekkel együtt kockázatos a spórolás időszakában ehhez hasonló reformot végrehajtani, hiszen az mindig pluszkiadásokkal jár, és ha erre nincs keret, az a forráshiányos reform, amely pedig minden esetben hatványozott kockázattal jár. De ne legyünk ennyire pesszimisták, remélem, megbirkózunk a feladattal.

Az NFT I. tapasztalatait, illetve az eddigi időszak működésének tapasztalatait mennyiben tudják kamatoztatni?

Szerencsére nem csak mi, hanem az egész rendszer magába építette ezeket a tapasztalatokat. Szerintem még megvan az Unió Értesítő azon, évekkal ezelőtti lapszáma, amelyben azt nyilatkoztam, túl bonyolult a végrehajtási rendszer, és nem szerencsés, hogy a pénzügy, az eljárásrend és a szakmai munka három külön területen folyik, hiszen ez meghosszabbítja a döntéshozatali folyamatokat. Vagy

MEGBÍRKÓZUNK A FELADATTAL

például, hogy az irányító hatóságnál vannak operatív feladatok, holott nekik alapvetően nem ezzel, hanem stratégiai dolgokkal kellene foglalkozniuk. Ezeken az elmúlt három év tapasztalatai alapján mindenhol változtattak. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) úgy döntött, hogy megvalósítja az egy intézkedés-egy közreműködő szervezet elvét. Ez önmagában gyorsítani tudja a folyamatot, feltéve, ha elegendő humán- és pénzügyi erőforrás áll majd rendelkezésre. Ugyanezen a módon üdvözlendő az NFÜ-nek az a törekvése is, hogy bizonyos dolgokat egységesen határozzanak meg. Ilyen például az, hogy a kiírások és az esetleges változtatások ezentúl egy helyen, az NFÜ-nél lesznek elérhetőek, ezzel számos félreértés kiküszöbölhető. Innen már csak egy, de jó nagy lépés az, hogy időben jelenjenek meg a kiírások, vagyis év elején közzé legyen téve a kiírások várható ideje, mint ahogy ez már a gyakorlottabb országok esetében így is történik. Bízom benne, hogy ez a következő évek folyamán nálunk is megvalósul. Jelen pillanatban ez még egymásra csúszik, hiszen már hirdetjük a programokat, miközben Brüsszel még nem hagyta jóvá az operatív programokat.

Jelenhet-e ez problémát?

Csak olyan programokat hirdettünk meg, amelyekről 90 százalékos biztonsággal tudhatjuk, hogy jelen formájában jóváhagyják. Emiatt a pályázókat nem érheti hátrány. Csak lassítja a rendszer beindulását.

Az új pályázatok miben mások, mennyivel jobbak, mennyiben különböznek?

Jelenleg a kis és középvállalkozók munkatársainak képzését támogató kiírásunk jelent meg. Ennél a pályázatnál például nagyon sok tapasztalatot beépítettünk a kiírásakor. Szabályoztuk például azt, hogy milyen területen, milyen képzéseket támogatunk, illetve meghatároztuk a képzésnek az egy főre eső maximális óradíját, ugyanis ezen a területen az előzőekben nagyon nagy szórást tapasztaltunk. Változás az is, hogy ezek a pályázatok már automatikus kiértékelésűek, nincs szükség előértékelőkre. Jogosultsági alapon döntünk, azt nézzük, hogy a pályázó jogosult-e, minden szabálynak megfelelt-e, jó-e a költségvetése. Amennyiben igen, akkor lényegében a beérkezési sorrendtől függ a támogatás. Ez sokkal egyszerűbb és költséghatékonyabb is, mint volt. Mindemellett nem szubjektív, hiszen akár hogy is nézzük, még ha két bíráló is van, a két szubjektív vélemény együtt még nem jelent objektív ítéletet. És persze olcsóbbá is lehet tenni ezáltal a rendszert, hiszen például egy viszonylag kicsi, tízmilliós projektbe nem kell két bírálót bevonni, amelynek a költsége elérheti akár a projektérték 10-20 százalékát is, ami nem igazán hatékony. Változott a pályázatok szerkezete is. A mostani kiírások között többféle típusút találhatunk. Van normatív támogatás, van kétfordulós pályázat, ami azért jó, mert az első fordulóban csak egy „vázlatot” kell beadni, és csak akkor kell kidolgozni a teljes projektet, ha arra érdemesnek tartjuk. Ez praktikus, hiszen ha egy pályázónak a projektje valami miatt nem lenne támogatandó, akkor minek dolgozzon rengeteget feleslegesen a kidolgozáson? Azt gondolom, a tapasztalatok alapján sokkal inkább célcsoportra és projekt típusra lesz szabva a pályázati módszertan.

Kedves Olvasónk!

Jelen rovatunkban egy, az Aditus Kft. tanácsadói által készített és szerkesztett HEFOP Projekttámogatási Füzetekből adunk ízelítőt. Hónapról-hónapra megyünk sorra a projektek tervezése, valamint a támogatott projektek megvalósításának folyamatán.

A tartalomjegyzékben kiemelten olvashatják, jelen számunkban mely, témával foglalkozunk.

HEFOP Projekttámogatási Füzetek

TARTALOM

A PROJEKTEK TERVEZÉSE

Bevezetés

HEFOP támogatás a projekttervezés során

Szervezeti felkészülés

Projekt és pályázat fogalma

Projekttervezés

Projekttervezési technikák, módszerek

Logikai Keretmátrix – a projekttervezés bevált eszköze

Pénzügyi tervezés

Projektszemélyzet, partnerség

Horizontális szempontok tervezése

A projekt, pályázat egyéb mutatói, hatásai

Pályázatkészítés

A pályázati értékelés folyamata

Fogalomtár

TÁMOGATOTT PROJEKTEK MEGVALÓSÍTÁSA

Bevezető

HEFOP intézmény- és szabályrendszer

A projektmegvalósítás

Döntés és tájékoztatás

Támogatási szerződés

Szerződéskötés

Szerződésmódosítás

A projektmenedzsment és a partnerség

Projekt Előrehaladási Jelentés

Pénzügyi folyamatok

Beszerezések

Ellenőrzés, monitoring

Eredmények terjesztése

Projektzárás, értékelés, fenntarthatóság

Függelék

Fogalomtár

PROJEKTTERVEZÉS

Projektszemélyzet, partnerség

HOGYAN ALAKÍTSUK KI A PROJEKTMENEDZSMENTET?

A projektek sikeres működésének feltétele, hogy a tervezés szakaszában történjen meg az egyes feladatokért felelős személyek kiválasztása, vagyis a projektcsapat felépítése. A jól megválasztott projektcsapat a projektek sikeres megvalósításának egyik biztosítéka. A tapasztalatok szerint hatékonyabb a projekt végrehajtása, ha a pályázat elkészítésében részt vevők és a projektet megvalósítók között minél nagyobb az átfedés: egyfelől ez nagyobb összhangot teremt a tervezés és megvalósítás között, másfelől a projektek lebonyolításában szerzett gyakorlat sokat segíthet a következő projekt tervezés során. Ugyanez természetesen fordítva is igaz. Az egyes pályázati felhívások és útmutatók egyértelműen meghatározzák, hogy az adott projekthez milyen összetételű projektszemélyzetet kell a pályázó konzorciumnak biztosítania. Az útmutatóban az is szerepel, hogy az egyes munkatársakat milyen formában és heti hány órában kell alkalmazni. A projektmenedzsment tagjainak szakmai önéletrajzát általában csatolni kell a pályázathoz, de a szakmai alátámasztottság érdekében hasznos a projektben részt vevő további szakemberek önéletrajzát is mellékelni.

HOGYAN VÁLASSZUK KI A PROJEKTSZEMÉLYZETET?

A projektben dolgozó személyek kiválasztásánál a projekt zökkenőmentes megvalósításához szükséges készségeken (szakmai kompetenciák, tapasztalatok stb.) túl a sikeres és hatékony együttműködést biztosító személyiségjegyeket (együttműködési készség, motiváltság stb.) is meg kell vizsgálni. Projektet vezető munkatársak esetében (projektmenedzser, pénzügyi vezető) általában szükség van felsőfokú végzettségre és projekttapasztalatokra.

A projektcsapat kialakításakor törekedni kell arra, hogy a projektben felmerülő összes kérdésnek legyen szakértője:

- képzési projektek esetében szakmai vagy oktatási vezető;
- szociális, egészségügyi infrastrukturális projektek esetében műszaki, informatikai vezető, szakértő;
- foglalkoztatási projektek esetében a célcsoport kiválasztását végző szakember, szakértő.

A jó projektmenedzser nem egy-egy szakterület specialistája, hanem sokkal inkább egy széles látókörű, jelentős háttér tapasztalatokkal és tudással rendelkező személy, aki képes a projekt egészét átlátni, a különböző szakterületekről érkező információkat összefogni. A projektmenedzsernek rendszerben kell gondolkodnia, az egyes projektfázisokat, szakterületeket egységes egészként kell kezelnie. A feladatok felosztásánál egyértelmű felelősségi körök kijelölésére kell törekedni, mert csak ebben az esetben biztosítható az emberi erőforrások optimális felhasználása, vagyis hogy minden feladatnak legyen felelőse, és minden feladatnak csak annyi felelőse legyen, amennyi feltétlenül szükséges.

(a projektmenedzsment működtetéséről bővebben ld. Támogatott projektek megvalósítása című kiadvány Projektszemélyzet, partnerség fejezetben)

GYAKORLATI TANÁCSOK – HATÉKONY PARTNERI

EGYÜTTMŰKÖDÉS KIALAKÍTÁSA:

- a projekt kezdetén a lehető legtöbb részletet konkretizálják az együttműködő felek (pl. elvégzendő feladatok, határidők, találkozók, értékelési szempontok stb.);

- ajánlott a közösen végzendő feladatokra intézményesült testületek létrehozása: Konzorciumi Irányító Testület, Monitoring Bizottság, Szakértői Testület;
- minden partnerintézmény részéről szükséges egy olyan kapcsolattartó kijelölése, aki képből van a projekt ügyeit illetően, és képviselni tudja intézményét;
- a partnereknek tisztában kell lenniük azzal, hogy a támogató felé a vezető pályázó intézmény felel a projekt szabályszerű szakmai és pénzügyi lebonyolításáért.

MIÉRT FONTOS A HEFOP PROJEKTEK ESETÉBEN

A PARTNERSÉG?

A HEFOP által támogatott projektekkel szemben támasztott alapkövetelmény, hogy a projekteket széles partneri kör valósítsa meg (partnerség elve). A projektek szakmai háttérének biztosítása szempontjából nagyon kedvező, ha az adott témában, területen meghatározó intézmények minél szélesebb köre megjelenik a projektben. Lehetőleg a projekteredményeket majdan felhasználókat, illetve az őket képviselő szakmai szervezeteket is vonjuk be a projektbe, folyamatosan tájékoztassuk őket az eredményekről és kérjük visszacsatolást azokról, hiszen ezzel saját projektünk fejlesztéséhez járulunk hozzá.

"Az ötös konzorciumból négy szervezet már évek óta együtt dolgozott, szoros szakmai együttműködést sikerült kialakítani különböző projekteken, ami nagyon sokat számított. Innentől kezdve ez egy jól működő, egymást értő partneri kör. A pályázat speciális célcsoportja indokolta egy új partner bevonását, így az ő integrálásuk is zökkenőmentes volt."

(Esettanulmány részlet – Humán Erőforrás Alapítvány: Mozgáskorlátozottak alternatív munkaerő-piaci képzése és foglalkoztatása – HEFOP 2.3.1.)

A képzési projektek esetében javasolt partnerség a képző intézmény (iskola, egyetem) és a képzésben részesülő célcsoportot képviselő szervezetek között (pl. civil szervezetek, kamarák, kisebbségi önkormányzat).

Foglalkoztatási projektek esetén tipikus partneri együttműködés alakítható ki a célcsoportot képviselő szervezetek és a helyi, térségi vállalkozásokat tömörítő szakmai szervezetek között.

A hatékony partneri együttműködés

A széleskörű partnerség kialakítása nem mennyiségi, hanem minőségi kérdés: nem az a cél, hogy minél több szervezetet vonjunk be, hanem minél több olyan szervezet között létesüljön partneri együttműködés, akik mindegyike hozzá tud járulni valamivel a projekt eredményeik eléréséhez.

ALVÁLLALKOZÓ VAGY PARTNER?

A partnerség kialakításánál egyes feladatok, tevékenységek ellátását bízhatjuk egy-egy alvállalkozóra, és így szakmai szolgáltatásként tüntethetjük fel a költségvetésben, de bevonhatjuk, mint partnert, és így a megvalósítók költségeinél kerülnek elszámolásra ezek a tevékenységek. Tipikusan ilyennek tekinthetők az olyan képzési vagy foglalkoztatási projektek, ahol a főpályázó a célcsoportot képviselő szervezet, vagy önkormányzat, amelyeknek nincs megfelelő képzési kapacitásuk. Minden projekt esetében egyedileg kell eldönteni, hogy a fenti dilemmát miképp oldjuk fel.

"Ha a projekt elvi, szakmaiságát, célcsoportját érintő kérdéssről van szó, vagy nekem nincsen elég ismeretem erről, mint pályázónak, akkor partnerként történő bevonás indokolt. Ha megvan a feladat elvégzéséhez a tudásunk, csak kapacitásunk nincs elég, vagy egyéb objektív akadályok állnak fenn, akkor alvállalkozó bevonása a hatékonyabb. Így biztosítva van általunk vagy valamilyen partner révén a megrendelt szolgáltatások szakmai kontrollja. A kisebb feladatok szintén alvállalkozót igényelnek, a kulcsfeladatok a partnerekre kell, hogy háruljanak."

(Esettanulmány részlet – Humán Erőforrás Alapítvány: Mozgáskorlátozottak alternatív munkaerő-piaci képzése és foglalkoztatása - HEFOP 2.3.1.)

KIK LEHETNEK EGYÉB PARTNEREK?

A támogatásban részesülő konzorciumi partnerek mellett a projekt során részt vehetnek külső, támogató egyéb partnerek is, akik hozzájárulnak a projekt sikeréhez, azonban nem tagjai a konzorciumnak, és nem is részesülnek támogatásból. A pályázati útmutató részletesen szabályozza minden esetben, hogy mely intézménytípus lehet pályázó, (konzorciumi) partner és egyéb partner, általában eltérő a szabályozásuk. Gyakori eset például foglalkoztatási projekteknél, hogy az egyéb partner valamilyen állami foglalkoztatási intézmény helyi szervezete.

Horizontális szempontok tervezése

A HEFOP projektek esetében elengedhetetlen az ún. horizontális szempontok érvényesítése a projektek tervezése (és végrehajtása) során. Az Unió ugyanis az általa támogatott projektek esetén alapkövetelményként határozta meg a horizontális elvek, így az esélyegyenlőség és a környezetvédelem

- elveinek következetes érvényesítését, valamint ezeken keresztül a fenntartható fejlődés biztosítását.

Már a pályázat értékelésekor is komoly figyelmet fordítanak a bírálók e szempontok kifejtésére, legtöbb esetben külön pontszám is jár érte, de győztes pályázat esetén is be kell ezek érvényesítéséről számolni az előrehaladási jelentésekben.

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az oktatási/képzési, valamint a munkaerő-piaci szférát érintő projektek esetében az esélyegyenlőség biztosítása könnyen és minden probléma nélkül megvalósítható. Más a helyzet azonban a fenntartható fejlődés (környezetvédelem) vonatkozásában. Általában problémát okoz annak igazolása, hogy például egy sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését célzó projekt mennyiben lehet környezetvédelmi szempontból releváns.

A horizontális szempontok érvényesítésekor a pályázat értékelői nem „csodát” várnak a pályázótól, csupán annyit hogy a projekt jellegéhez mérten maximálisan vegye figyelembe a fenti két elem érvényesítését. Képzési program esetében például mi akadály lehet annak, hogy az integrált nevelési programban helyet kapjanak a környezettudatos nevelést elősegítő pedagógiai elemek?

Sok pályázó úgy gondolja, mire „ideérnek” a projekttervezésben, már a nehezen túl vannak. Sok pontot lehet veszíteni az esélyegyenlőségi, környezetvédelmi szempontokat bizonyító tényanyag helytelen feltárásán. Sokszor lényegtelennek tartott elemek jelentik a helyes érveket (guruló rámpa kialakítása, alacsonyra szerelt mosdók, küszöbök kiiktatása, újrafelhasznált papírok alkalmazása, elektronikus adathordozók arányának növelése, környezetbarát technológia alkalmazása stb). Ugyanakkor különösen fontos, hogy a horizontális célok leírásánál ne alkalmazzuk „a papír sok mindent elbír” elvet, azaz csak olyan vállalásokat tegyünk, amelyeket később meg is tudunk valósítani s amelyekről majd a projekt előrehaladása során precízen be is kell számolnunk.

A projekt, pályázat egyéb mutatói, hatásai

A kidolgozott projektnek nemcsak jól felépített célrendszerrel, beazonosított célcsoportokkal, ezekhez kapcsolódó tevékenységekkel kell rendelkeznie, hanem más egyéb hatásokat, mutatókat is rögzítenünk kell, amiket majd a pályázatban is ki kell fejteni.

- **indikátorok tervezése:** a pályázat elkészítése során a projekt révén elérendő célokat és hatásokat számszerűsíteni kell. Ezek a számszerűsített mutatók az indikátorok, amelyek pontos képet adnak a projekt különböző dimenzióiban az eredeti állapotról és a megcélzott eredményekről. Ezáltal a megvalósítás során összevethetőek a megcélzott és az elért eredmények.

Oktatási, képzési, illetőleg a munkaerő-piacot érintő projektek esetében a gyakorlati tapasztalatok szerint az indikátorok meghatározása a leginkább bizonytalan tényező, hiszen itt a külső tényezők sokkal jelentősebb szereppel bírnak, mint a költségek alakulása, vagy az időtényező esetében. Pályázatunk nem attól kerül kiválasztásra az értékeléskor, projektünk nem attól válik támogatottá, ha például vállaljuk, hogy célcsoportunk a képzési program végén 98%-ban OKJ-s képesítést fog szerezni. Ez sokkal inkább kétségeket kelt a pályázat értékelőjében; vajon figye-

lembe vette-e a pályázó a képzési programok megvalósításában rejlő valamennyi kockázatot? Az indikátorok számításához feltétlenül használjuk az Indikátor módszertani útmutatót (ld. bármilyen HEFOP pályázati kiírás mellékletei között)

- **fenntarthatóság biztosítása:** figyelembe kell vennünk, hogy az uniós támogatások előfeltétele, hogy a támogatandó projektünk a lezárultát követően (azaz az utolsó támogatási részlet folyósítása után) is fenntartható legyen.

Mindezekre tekintettel arra kell törekednünk már a projektek tervezése során, hogy a támogatás lezárulta után:

- a projekt megvalósulása révén egyes kiadásainkat csökkentünk;
- alkalmasabbá váljunk külső támogatások hatékonyabb igénybevételére (újabb pályázat, szponzoráció);
- a megvalósuló szolgáltatások, kapcsolódó fejlesztések révén növeljük bevételeinket.

Egy oktatási intézmény új informatikai és nyelvi labor fejlesztése révén – egyéb eredmények és hatások mellett – jelentősen csök-

kentheti a számítástechnikai eszközök karbantartási (vagy te-rembérleti) költségeit, új képzési projektekre nyerhet pályázati támogatást, a labor alkalmassá válik egyéb – fizetős – képzések megtartására is.

Viszonylag egyszerűbb a helyzet infrastrukturális beruházások vagy eszközbeszerzésre irányuló projektek esetében, ahol pl. egy új informatikai labor vagy egy épület fenntartási, karbantartási költségei jóval alatta maradnak az építéshez, felújításhoz vagy eszközbeszerzéshez szükséges források nagyságrendjénél. Nehezebb a helyzet olyan projektek esetében, ahol egy-egy foglalkoztatási vagy képzési szolgáltatás kerül bevezetésre. A foglalkoztatási típusú pályázatok gyakori hibája, hogy a projekt lezárásáig „látják” a foglalkoztatás fenntartását. Olyan vállalkozó kör létrehozása szükséges, amely – természetesen a piaci viszonyoknak megfelelően – érdekeltté tehető a továbbfoglalkoztatás megtartásában. Erre legmegfelelőbb a szolgáltatások rendszerének (helyi gazdasághoz igazodó) kialakítása, valamint fontos szempont lehet, hogy ha a pályázó önkormányzattól átvállalt feladatra alakítja ki hosszú távú elképzeléseit.

A fenntarthatóságnak csak egy része a finanszírozás, legalább ilyen fontos az intézményi fenntarthatóság, azaz, hogy a projekt eredményei beépüljenek a pályázó szervezet tevékenységébe. A fenntarthatóság további dimenziója a projekt eredményeinek illeszkedése ágazati, térségi vagy egyéb stratégiákhoz.

● **multiplikátor hatások:** az uniós támogatásból finanszírozott projektekkel szembeni további elvárás, hogy a megvalósuló projekt eredményei ne csak helyben, a pályázó és partnerei vagy az érintett célcsoportok esetében fejtsenek ki pozitív hatást, hanem tágabb földrajzi, társadalmi vagy ágazati szinten is. A projektek tervezésénél tehát arra is figyelemmel kell lennünk, hogy a megvalósuló projekt hatásai „továbbgyűrűznek”. (1. táblázat)

● **nyilvánosság biztosítása – disszemináció**

A HEFOP célkitűzéseivel összhangban a projektek előkészítése során különös figyelmet kell fordítani a projekt nyilvánosságának megtervezésére. Ennek során a következő szempontok figyelembe vételével kell eljárunk:

- a projekthez kapcsolódóan gondoljuk végig az egyes disszeminációs célcsoportokat és az azok eléréséhez szükséges kommunikációs csatornákat;
- határozzuk meg az egyszeri (pl. emlékeztető tábla) és ismétlődően visszatérő kommunikációs cselekményeket (pl. honlap frissítése);

LEGGYAKRABBAN FELMERÜLŐ MULTIPLIKÁTOR HATÁSOK HEFOP PROJEKTEK ESETÉBEN:

1. TÁBLÁZAT

PROJEKT TÍPUS	PROJEKTCÉL	MULTIPLIKÁTOR HATÁS
képzési	hátrányos társadalmi réteghez tartozó magasabb képzettségi szint	képzettebb munkaerő révén nő a régió, település tökevonzó képessége
egészségügyi infrastruktúra-fejlesztés	térségi prevenciók szolgáltatások fejlesztése	megelőzés révén csökkennek az egészségügyi ellátás költségei
foglalkoztatási	nők munkaerőpiacra visszatérésének támogatása képzéssel, foglalkoztatással	magasabb gyerekvállalási hajlandóság

- a disszeminációs tevékenység legyen összhangban a költségvetésben erre fordított költségkeret nagyságával, törekedjünk a költséghatékonyságra;
- fordítsunk kiemelt figyelmet a partnerség-építésben az ebben rejlő kommunikációs lehetőségekre (pl. saját médiatermékkel vagy honlappal rendelkező partner jelenléte);

Ne felejtünk el a projektmenedzsmenti munka megtervezése során a kommunikációs tevékenység munkafolyamataival is számolni (vagyis: valakinek ezt a munkát is el kell majd végezni!)

Lehetséges disszeminációs programelemek:

- a) honlap-aloldal;
- b) sajtóközlemények összeállítása és megküldése médiumok számára; sajtóbeszélgetés szervezése;
- c) nyomtatott termékek összeállítása (plakát, szóróanyag);
- d) hirdető és emlékeztető tábla elhelyezése.
(Bővebben lásd www.hefop.hu Projektek tervezése)

Pályázatkészítés – A projektterv papírra vetve

A projekttervezés különböző módszereinek használatával pályázatunk tartalmi elemei közül a legfontosabbak (célrendszer, célcsoport, probléma-igény feltárás, projekt-eredmények, partnerség) már rendelkezésre állnak. Most már hozzáfoghatunk a pályázat elkészítéséhez, amelynek sikerességéhez még további feladatok várnak ránk.

HONNAN ÉRTESÜLHETÜNK A PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEKRŐL?

- PÁLYÁZATFIGYELÉS

Nemcsak a megfelelő pályázati lehetőség megtalálásához, de az időben történő értesüléshez is folyamatos pályázatfigyelésre van

szükség. Az uniós és hazai pályázati kiírások szinte mindegyike rajta van az interneten, ezért érdemes különböző pályázatfigyelő portálokat rendszeresen böngészni, ezek, illetve a pályázató szervezetek hírleveleire feliratkozni:

A pályázati kiírás módosítása

Egy-egy pályázati kiírás, szabály, beadásra kerülő formanyomtatvány a pályázat meghirdetése után is változhat, ezért érdemes a Közreműködő Szervezet honlapját folyamatosan - egészen a pályázat beadásáig - figyelemmel kísérni, a KSZ hírlevelére feliratkozni.

- www.nfh.hu minden uniós pályázat megtalálható, keresőrendszer segíti az eligazodást
- a HEFOP projektek teljes dokumentációja a közreműködő szervezetek honlapján található (www.oma.hu; www.esf.hu; www.strapi.hu)

Ha nem folyamatos pályázat-beadás van, akkor a HEFOP pályázatok többnyire 90 nappal a beadási határidő előtt jelennek meg, és meghirdetésük napján a teljes pályázati dokumentáció letölthető a pályázatát lebonyolító Közreműködő Szervezet (HEFOP projektek esetében: ESZA Kht., OMAI, EüM STRAPI) honlapján, valamint egy-egy rövidített Pályázati felhívás megtalálható néhány nagyobb aznapi napilapban is.

HOGYAN HASZNÁLJUK A PÁLYÁZATI ÚTMUTATÓT?

A pályázati útmutató a pályázati bibliája, minden szavát, mondatát figyelmesen olvassuk el, akár többször is.

Mindig legyen kéznél pályázati írás közben!

Ha valamire nem emlékszünk pontosan, azonnal nézzük meg az útmutatóban, mert hiába dolgozunk hónapokat és készítünk kiváló projekttervet, elég egy apró figyelmetlenség, és formailag kizárható a pályázatunk!

1. Ha valamit nem tudunk, elsőként nézzük meg az útmutatóban!
2. Ha a pályázati útmutatóban nem találunk valamit, vagy nem teljesen egyértelmű egy szabály, nézzük meg a Közreműködő Szervezet honlapján, a Gyakran Ismételt Kérdések (GYIK) között, hátha már másnak is volt hasonló problémája.
3. Ha GYIK sem ad eligazítást, ezután sem egyértelmű valami, ekkor keressük meg a Közreműködő Szervezetet e-mailen, telefonon vagy egy-egy információs napon, és kérdezzük tőlük.
4. A pályázatot szervezettől csak bizonyos határig várhatunk segítséget. A pályázatot nem írja meg helyettünk, csupán útmutatást és tanácsokat adhat. Sose várjuk azt a pályázatótól, hogy megmondja, mit válaszoljunk a pályázati űrlap egyes kérdéseire. A projektet a pályázónak kell kitalálnia, a pályázató abban segíthet nekünk, hogy elmagyarázza melyek az elvárások a pályázat megfogalmazásával, tartalmával kapcsolatban, hogyan fogalmazzuk meg például céljainkat konkrétabban a pályázatban.

Sokszor – különösen nagyobb előkészítést igénylő projektek esetében – a rendelkezésünkre álló 90 nap sem biztos, hogy elegendő a pályázat elkészítéséhez, ezért érdemes már a kiírás előtt tájékozódni a várható lehetőségekről.

A pályázatfigyelőnek előre kell tekintenie és felkészülnie a várható pályázati lehetőségekre is

- A HEFOP keretén belül lehetőség van a közeljövőben kiírásra kerülő pályázat legfontosabb paramétereinek megismerésére a Szakmai összefoglalók révén, amelyet a www.hefop.hu honlapon tesznek közzé.
- A pályázati előzetes információszerzés másik módja a programozási dokumentumok tanulmányozása, amelyek szintén igen sok információt tartalmaznak a várható pályázati lehetőségekről.

HOGYAN OLVASSUNK PÁLYÁZATI KIÍRÁST?

A HEFOP keretében kiírt pályázatok mindegyike azonos szerkezetben, formátumban kerül meghirdetésre, így a gyakorlott pályázati íróknak egy idő után „rááll a szemük” egy-egy pályázati kiírásra, s gyorsan át tudják tekinteni a pályázati dokumentáció legfontosabb részeit.

- a pályázati felhívás általában a legfontosabb információkat tartalmazza az adott kiírásról néhány oldalban (pályázat célja, keretösszeg, pályázók köre stb.);
- pályázati útmutató: adott kiírás teljes szabályrendszerét tartalmazza, kiegészülve a csatolt (pénzügyi, esélyegyenlőségi stb.) útmutatókkal;
- pályázati formanyomtatvány (űrlap): előre elkészített formanyomtatvány, amelyben az előírt szempontok (kérdések) szerint, a megadott formátumban kell összefoglalnunk projekttervünk lényegét;
- költségvetési tábla: előre elkészített – képletekkel rendelkező – excel táblák, amelyekhez tartozik egy költségvetés indoklására vonatkozó munkalap vagy csatolt dokumentum;
- egyéb formanyomtatványok, nyilatkozatminták (A mellékletek);
- útmutatók, segédletek (B mellékletek): a pályázati dokumentáció elkészítésében segítséget nyújtó útmutatók (pályázati adatlap kitöltése, költségvetés készítés, indikátor módszertani útmutatók).

GYAKORLATI TANÁCSOK PÁLYÁZATI KIÍRÁS OLVASÁSÁHOZ

- Mielőtt belevágunk a pályázat elkészítésébe, és elegendő időnk is van a beadásig, győződjünk meg az alábbiakról: a Pályázati Útmutatóban szereplő Kik pályázhatnak c. alfejezet minden feltételének eleget tudunk-e tenni; a Támogatott tevékenységek c. alfejezet minden feltételének eleget tud-e tenni a tervezett projektünk.
- Fontos információ, különösen a projektek méretének, költségvetésének meghatározásához a pályázati program keretösszege, a támogatható projektek számának, valamint az elnyerhető minimális és maximális összegnek az összevetése.

A pályázat kidolgozásakor minden esetben vegyük figyelembe az elbírálás kritériumait összefoglaló értékelési táblázatot, amely a pályázati formanyomtatvány egyes kérdéseire rendel szempontokat és jelzi ott a legmagasabb adható pontszámot. Az értékelési táblázat egyes szempontjait akár be is másolhatjuk a formanyomtatvány vonatkozó részeihez, így biztosítva minden kérdés megválaszolásánál az értékelési szempontok érvényesülését.

Gyakori hiba – főleg kezdő pályázóknál – hogy lelkesen belefogunk egy-egy pályázat kidolgozásába, s közben derül ki, hogy maga pályázó vagy a tervezett projekt nem jogosult a támogatásra. Hiába felel meg a pályázó, vagy a projekt a Pályázati Útmutatóban felsorolt, akár több tucat feltételnek, ha ezek közül akárcsak egy jogosultsági feltétel nem áll fenn, a pályázatot automatikusan kizárják a formai szabályoktól való eltérés miatt. Ennek esélyét jelentősen csökkenti a HEFOP pályázatok kitöltéséhez már kötelezően alkalmazandó kitöltő program, amelynek használata révén elektronikusan elkészíthetők a pályázati dokumentumok

13+1 HASZNOS TANÁCS, AMIRE MINDIG FIGYELNI KELL PÁLYÁZATKÉSZÍTÉS KÖZBEN

1. Vizsgáljuk meg, hogy megfelelünk-e a kiírás jogosultsági feltételeinek!
2. A pályázati formanyomtatvány minden részét töltsük ki! Ahol pályázatunkra nem vonatkozik kérdés, oda írjuk azt, hogy „Pályázatunkra nem vonatkozik.”
3. Csatolandó dokumentum-tartalomjegyzék és ellenőrző lista segítségével győződjünk meg arról, hogy minden kért melléklet benyújtásra kerül.

4. Olvastassuk el mással is a pályázatot, ellenőriztessük le mással is a pályázati dokumentáció formai megfelelőségét.
5. Kötve, fűzve adjuk be a pályázatot, de ügyeljünk arra is, hogy a végleges külalak esztétikus legyen (pl. színes fejezet-elválasztó lapok)
6. A formanyomtatvány szöveges része ne haladja meg a megengedett karakterszámot. A szövegek rövidek, tömörek és lényegretörőek legyenek, valamint az áttekinthetőség kedvéért használjunk francia bekezdéseket, felsorolásokat.
7. Ha további háttéranyagunk, közlendőnk van (pl. igényfelmérés, SWOT elemzés stb.) csatoljuk külön mellékletként, megalapozottabbnak tűnhet a projekt az értékelő szemében.
8. A projekt fenntarthatóságát mutassuk be intézményi, szakmai, pénzügyi szempontból egyaránt.
9. A projektmenedzsment felépítésében érvényesüljenek az alá-fölérendeltségi viszonyok. Például: projektmenedzser, alprojektvezetők, szakértők (műszaki, közbeszerzési stb.).
10. A partneri együttműködés mellérendelt viszonyt feltételez, törekedjünk a partneri együttműködés (konzorcium) intézményesített formáinak kialakítására (monitoring bizottság, szakértői testület).
11. A szöveges, tartalmi részek pontosan illeszkedjenek a pályázati célkitűzésekhez, prioritásokhoz (használjuk az értékelési ponttáblázatot).
12. A pályázat tartalmi része illeszkedjen a költségvetéshez. A projekt költségvetése gazdaságos, racionális legyen.
13. Ne hagyjunk semmilyen feladatot a beadás napjára, mert ilyenkor biztos közbejön valami, és veszélybe kerül a pályázat beadása.
- +1 Ne gondoljunk arra, hogy mi van, ha nem nyer a pályázat. Nincs vesztes pályázat: már kidolgozott (esetleg további pontosításra váró) projekttel és pályázati tapasztalatokkal rendelkezünk, amelynek gyümölcse előbb-utóbb beér!

HOGYAN ELLENŐRIZZÜK LE AZ ELKÉSZÜLT PÁLYÁZATOT BEADÁS ELŐTT?

A HEFOP pályázatok elkészítésének és beadásának szigorú formai szabályai vannak, amelyek közül jó néhány be nem tartása esetén a beadott pályázat automatikusan elutasításra kerül. Tehát hiába dolgoztunk a projektünkkel hónapokon keresztül, vontunk be szakértőket, és készült el tervdokumentációval együtt nemritkán 100-200 oldalas pályázati anyag. Elég egy apró formai hiba, pl. a megadottnál eggyel kevesebb példányban lett beadva a pályázat, vagy hiányzik egy aláírás ott, ahol ez kötelező, máris kizárják a benyújtott pályázatot. Mindezekre tekintettel nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a sokszor apróságnak tűnő formai szabályoknak milyen nagy jelentőségük lehet, ezért minden meg kell tennünk, hogy ezeket az esetleges kockázatok minimalizáljuk:

- ha lehet, beadás előtt más munkatársakkal, partnerekkel is nézzessük át a pályázatot;
- a pályázati útmutató áttanulmányozása alapján készíthetünk el egy „privát” ellenőrzési listát, amelyen minden olyan az útmutatóban talált információ szerepel, amely a pályázat formai és jogosultsági szabályaira vonatkozik (támogatás lehetséges mértéke, támogatható tevékenységek, beadás módja, határideje stb.) Ezt kiegészíthetjük a pályázati adatlap végén található ellenőrző listával;
- ne feledkezzünk meg róla, hogy nemcsak a pályázatnak vannak tartalmi és formai követelményei, hanem a benyújtás módjának is szigorú szabályrendszere van, amelynek be nem tartása már az értékelési eljárásból is kizárhatja a pályázatot.

A pályázati értékelés folyamata – Út a döntésig

Miután sikerült határidő előtt benyújtani a pályázatot, még nem végzetünk el mindent, a támogatás elnyeréséig még adódhatnak feladataink.

MI TEGYÜNK A PÁLYÁZAT BEADÁSA UTÁN?

A pályázat beadása után – az esetek nagy részében – még egy utolsó akadályt kell sikeresen venni: ez a hiánypótlás, amelynek során az esetlegesen hiányzó dokumentumokat kell pótolni, vagy további adatokat megadni. Fontos, hogy a pályázat benyújtását követően az adatlapon megadott kapcsolattartó személy, valamint azon munkatársak, akik részt vettek a projekt előkészítésben a benyújtást követő néhány héten folyamatosan elérhetőek legyenek, hisz a pályázatunkat értékelő Közreműködő Szervezet csak néhány napot ad a hiánypótlásra, ennek késedelmes teljesítése szintén kizárást von maga után.

MI TÖRTÉNIK A PÁLYÁZATTAL A BEADÁS UTÁN?

1. A beérkezett pályázatok iktatása és regisztrációja: a benyújtott pályázat értékelésének első állomása, amelynek során a Közreműködő Szervezet megvizsgálja, hogy a pályázat benyújtott változata *alkalmas-e a további értékelésre:*

- a megadott határidőn belül lett feladva;
- postai úton érkezett, vagy ha lehet, akkor elektronikusan is jó;

- zárt borítékban, amelyen minden előírt információ szerepel;
- pályázati adatlap kitöltésre került;
- a teljes dokumentáció fűzve vagy kötve került benyújtásra.

Amennyiben a pályázat valamely feltételnek nem felel meg, elutasításra kerül. Ha a pályázat a fenti követelmények mindegyikének eleget tesz, adatbázisban rögzítésre kerül és regisztrációs számot kapva továbbítható formai és szakmai értékelésre. A kapott regisztrációs számról és határidőn belüli feladásról a Közreműködő Szervezet levélben értesíti a pályázót.

2. Formai és szakmai értékelés

a.) A *formai és jogosultsági értékelés* során a Közreműködő Szervezet munkatársai azt vizsgálják, hogy a beérkezett és a pályázatbontáson túljutott pályázat benyújtója – a pályázati kiírás és a pályázathoz mellékelt okiratok alapján – jogosult-e pályázni, továbbá azt, hogy a pályázatot a pályázati kiírásban előírt módon nyújtotta-e be.

A formai és jogosultsági értékelésnek háromféle eredménye lehet:

1. A pályázat *mindenben megfelelt* a formai és jogosultsági kritériumoknak, és továbbítható a szakmai értékelésre.
2. További adatszolgáltatás vagy egy (vagy több) hiányzó/nem megfelelő dokumentum pótlása érdekében a pályázót – öt napon

belül faxon és nyolc napon belül postán – történő hiánypótlásra szólítja fel a Közreműködő Szervezet.

3. A nem megfelelő vagy a hiánypótlást követően sem megfeleltnek minősített pályázatok formai okokból *kizárásra* kerülnek.

A formai és jogosultsági értékelést a Közreműködő Szervezetnek a benyújtást követő 20 napon belül el kell végezni, és a döntést követő 5 napon belül erről értesíti a pályázót levélben.

b.) A *szakmai értékelés* során a pályázat tartalmának minőségi szempontjai mellett értékelik a pályázat céljainak adott kiírásban megfogalmazott célokhoz való illeszkedését. A *pénzügyi értékelés* során kiemelten vizsgálják, mennyire megalapozott a pályázó pénzügyi terve. A pályázat szakmai (és pénzügyi) értékelésének táblázatát minden esetben tartalmazza a pályázati kiírás, így a pályázóknak lehetőségük van a pályázatuk kidolgozása során szem előtt tartani a szakmai értékelés szempontjait. A szakmai értékelést a formai döntéstől számított 10 napon belül le kell folytatni.

3. Döntés, tájékoztatás

A beérkezett pályázatok értékelési folyamatának végén megszületik a döntés a benyújtott pályázat támogathatóságáról.

Tájékoztatás a döntésről:

- végső döntést követő 2 napon belül a nyertes pályázók listája megjelenik a Közreműködő Szervezet honlapján;
- döntés után 5 napon belül a Közreműködő Szervezet levélben értesíti a pályázót. Az elutasított pályázatok esetében információt küldenek a pályázó által elért pontszámról, részletes szöveges indoklással.

Amennyiben arról értesíti a pályázót a Közreműködő Szervezet, hogy a benyújtott pályázatot támogatásban részesíti, akkor ezzel megkezdődhet a projektvégrehajtás folyamata. (erről bővebben ld. Támogatott projektek megvalósítása c. kiadvány)

FOGALOMTÁR

Cselekvési és ütemterv

A terv tartalmazza a projekt megvalósításának fő lépéseit. A tevékenységcsoportok leírásához hozzárendeli a megvalósítás szükséges időkereteit.

Disszemináció

A projekt eredményeinek és tapasztalatainak terjesztése

Egyéb partnerek

A projekt megvalósítását kívülről támogató szervezet vagy egyén, amely a kitűzött célok eléréséhez nem konkrét tevékenységgel járul hozzá. Sem közvetett, sem közvetlen módon nem részesül a támogatásból, nem tagja a konzorciumnak.

Indikátor

Az indikátorok (mutatók), olyan jelzőszámok, amelyek segítségével egy célkitűzés konkrét megvalósulásának adott szintjét lehet szemléltetni. Az indikátor leírja a felhasznált erőforrást, egy elért hatást, egy minőségi szintet, megvalósult beruházáselemet.

Mérőföldkő

Olyan belső mutató, amely már a végrehajtás során segíti az elért részeredmények mérését, valamint mutatja a döntéshozatal várható időpontjait.

Monitoring

A projekt céljának megvalósulására vonatkozó folyamatos és módszeres adatgyűjtés és nyomonkövetés. A monitoring tevékenység lehet külső – a KSZ-ek részvételével – és belső a menedzsment közreműködésével. A kitűzött célokat veti össze a megvalósulás folyamatával.

Konzorcium

A projektet megvalósító szervezet együttese. A konzorciumi partnerek mindegyike aktívan részt kell, hogy vegyen a projekt megvalósításában. Mindegyik kon-

zorciumi partner részesülhet a pénzügyi támogatásból.

Partnerség

A támogatási programok terminológiájában így nevezik az egy-egy pályázatot benyújtó közösen pályázó szervezeteket. A partnerség résztvevői lehetnek támogatásban részesülő és támogatásban nem részesülő együttműködő partnerek. Utóbbi esetben az együttműködés alapja az egymás tevékenységét erősítő hatás. A csoport egyik tagját a többiek vezetőjének kell kijelölni (Főpályázó).

Pályázati kiírás

Az a dokumentum, amelyben a pályázató szervezet tájékoztatja az érintetteket (potenciális pályázók köre) egy adott pályázati lehetőségről, a pályázat benyújtásának feltételeiről.

Pályázati adatlap (űrlap)

Az a formanyomtatvány, amelyen egy adott pályázati felhívás keretében a támogatási kérelmet be kell nyújtani.

Projektmenedzsment

Az adott projekt lebonyolításáért felelős csapat. A projektvezető a teljes megvalósítási folyamat egyszemélyi felelőse. Munkáját a projektmenedzsment teamben a pénzügyi vezető, valamint bizonyos esetekben (infrastrukturális projektek esetében) műszaki vezető segíti. Természetesen a kulcsszemélyzet tovább bővíthető (bizonyos projektek esetében bővíthető, képzési programok esetében érdemes oktatási-szakmai vezetőt kiválasztani, aki felelős a projekt szakmailag megalapozott végrehajtásáért).

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Észak-Magyarországi Integrátor Alapítvánnyal karöltve indítottuk útjára azzal a céllal, hogy egy cikksorozat keretében bemutassuk a régiót, és annak fejlődési irányvonalait.

Az Észak-magyarországi régió fejlesztésének egyes nemzetközi aspektusairól

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Az e rovat keretei között megjelent eddigi cikkeim témája az Észak-magyarországi régió országhatárokat át nem lépő léptékű fejlesztése volt. Ennek körében bemutattam a 2004-2006-os és a 2007-13-as tervezési időszak néhány, megítélesem szerint fontosabb jellegzetességét, illetve várható paraméterét.

Jelen cikkem horizontja földrajzilag tágabb, ugyanis ehelyütt az Észak-magyarországi régió fejlesztéspolitikájának egyes nemzetközi vonatkozású elemeit vizsgálom. Teszem mindezt úgy, hogy egy fejlesztéspolitikai perspektíva egyes kérdéseit kísérlem meg bemutatni az eurorégiók, és egyes klasztergondolatra épülő csoportosulások vizsgálata által. E cikk keretei között szándékosan nem elemzem az olyan konkrét programok regionális megvalósulását, mint a DEPURE, a REVITAE, vagy az ECTN: ez ugyanis külön cikkek anyagát képezi a jövőben.

Bemutatom azonban a Neogradiensis eurorégiót, amelynek észak-magyarországi regionális hatása Nógrád megyén keresztül lehet. Az eurorégió Nógrád megyén kívül szlovák területeket – a poltári, nagykürtösi, losonci járást – foglal magába, így a határokon átnyúló partnerség és együttműködés gyakorlatát hivatott erősíteni. Alapítója a salgótarjáni központú Neogradiensis Régió Egyesület és a losonci székhelyű Region Neogradiensis volt, az együttműködési szerződés pedig 2000-ben került aláírásra. Maga a szerveződés mondhatjuk, hogy organikus fejlődés útján jött létre a mai alakjában, hiszen a történelmi hagyományok egyértelműen egybekapcsolják ezt a területi egységet. Ehhez képest léteznek más együttműködési perspektívák alapuló entitások, mint amilyen a cikk témájának másik egységeként szolgáló Perspektíva 2007-13. Ez nem tekinthető a fenti értelemben vett organikus szerveződési modellnek, hiszen nem a résztvevők közös történelmi hagyományain nyugszik, ráadásul az entitás egyes részesei még csak nem is azonos fejlettségi szintet képviselnek. Egy közös stratégia és a tapasztalatok megosztásának valamint az összehangolt fejlesztések megvalósításának igénye azonban így is összefűzi őket: Szász-Anhalt, Észak-Alföld, Valencia és a francia Centre Région térségét. Látható mindazonáltal, hogy ennek az együttműködésnek sem maga az Észak-magyarországi régió, sem pedig annak egy vagy több megyéje nem részese. Amiért mégis az Észak-magyarországi régió helyzetével foglalkozó cikksorozat keretében vizs-

gálok ezt az együttműködést, az az, hogy modellértékűnek tartom régióink számára. Részben azért teszem ezt, mert az említett szerveződés több ország régióit fogja egységes keretbe és koordinálja azok együttműködését, célokat, stratégiákat alkotva és valósítva meg, másrészt pedig az sem elhanyagolható szempont, hogy a régiók között az ún. fejlett nyugati térségei is szerepelnek, valamint a régiók némelyike az 1. míg mások a 2. célkitűzés hatálya alá tartoznak, amely véleményem szerint a kohéziós hatás erősítése irányába hathat.

A NEOGRADIENSIS EURORÉGIÓRÓL

Jelen témám első elemeként tehát az organikus szerveződésekkel, ezen belül a magyar-szlovák együttműködést és partnerséget erősítő Neogradiensis eurorégióval foglalkozom. Az eurorégió területe az I. világháborút megelőzően szervesen összefüggő egységet alkotott, gazdasági-társadalmi élete ezer szállal fonódott egybe, így a 2000. március 25-én aláírásra került együttműködési szerződés létjogosultsága vitathatatlan.

Az alapító okiratban lefektették azokat a fejlesztési elveket, melyeknek megfelelően az eurorégió kifejti tevékenységét. Az elvek között például az alábbiakat találhatjuk:

- A térség gazdasági teljesítőképességének és a foglalkoztatásnak a javítása
- A kutatás-fejlesztés bővítése, ösztönzése
- A kereskedelmi kapcsolatok bővítése
- Mindehhez az infrastrukturális, intézményi feltételek megteremtése
- A humán erőforrás fejlesztése
- Szakmai együttműködés és az önkormányzatok, kistérségek, intézmények kooperációjának és kapcsolatrendszerének fejlesztése

Mindebből látható, hogy olyan szektoriális eredményeket hozhat az együttműködés, amely részben a régió problémáinak megoldását is elősegítheti. Noha az együttműködés nem észak-magyarorszá-

gi regionális léptékkel számol, lévén közvetlen fejlesztések a régiónak csak a nógrádi részére koncentrálódnak, mégis, ha a régiót a hálózati együttműködés elvének megfelelően, azaz több regionális pólus minél hatékonyabb kooperációjának elvén építjük fel, akkor az eurorégió tevékenységének igen kedvező regionális hatásai lehetnek, mivel céljait tekintve harmonizál a régió célkitűzéseivel.

Mindezen elvek és célok figyelembe vételével készült el 2002-ben a Nógrád Megyei Területfejlesztési Ügynökség Kht. megbízásából a PHARE CBC támogatásával a Neogradiensis Eurorégió Nógrád Megyei Térségfejlesztő Programja, amely már számol a határon túli együttműködés lehetőségeivel, hiszen ennek alapot szolgáltatott a Párizsban, 1995-ben aláírt magyar-szlovák Alapszerződés valamint az 1998-as Nógrád Megyei Területfejlesztési Koncepció is.

Az elkészített program figyelembe vette a globalizálódó gazdaság által generált kihívásokat, így a csúcstechnikájú gazdasági ágazatok erősítésére helyezte a hangsúlyt – ezek pedig jelen esetben többnyire a külföldi működő tőkéhez kapcsolódnak.

További kitörési pontként került említésre a helyzetelemzés során a beszállítói rendszerekhez való csatlakozás igénye, az innováció orientált ipari parkok további fejlesztése, amelynek pozitív hatása megmutatkozik például a munkaerőpiac, az új technológiák bevezetése terén is.

Igen nagy jelentőségű a közlekedés fejlesztése is, lévén ez teremti alapot mind az ipar, mind a kereskedelem, mind pedig végső soron az idegenforgalom fejlesztéséhez is.

Az ipar mellett tehát az idegenforgalom is pregnáns fejlesztési területként jelenik meg, mivel ahhoz képest, hogy Nógrád megle-

hetősen gazdag természeti, népművészeti, történelmi értékekben, relatíve alacsony turisztikai forgalmat tud felmutatni. Ez a programok, szálláshelyek és például a megfelelő marketing hiányára vezethető vissza.

Ha számba vesszük az imént felsorolt területeket, azt láthatjuk, hogy lényegében beleillenek a régiós profilba, azaz a fejlesztésnél például lehetőség nyílna integrált, vagy régiós komplex programokban való gondolkodásra is, így adott esetben a régió is közvetlen haszonélvezőjévé válhatna az euroregionális eredményeknek. Minderre remek lehetőséget kínál az ipar vagy akár az idegenforgalom fejlesztésének területe is.

A fentiekben említett kihívásokra kísérelt meg tehát választ találni a Neogradiensis Eurorégió Térségfejlesztési Program, illeszkedve az INTERREG, PHARE CBC, Credo programok célrendszeréhez. A program egy gazdasági erőter kialakítását tűzte ki célul, amely a perspektivikus jövőkép helyben való kialakítására, a megtartóerő és a versenyképesség növelésére helyezte a hangsúlyt – mindezt a határon átnyúló gazdasági együttműködés elősegítése által egy tízéves időintervallumban. A fejlesztési együttműködés szembeötlő példája a programban, hogy eszerint Salgótarján Losonccal, míg Balassagyarmat Nagykürtössel alkot közös fejlesztési pólust, azaz ez a koncepció illeszkedik ahhoz a pólusgondolathoz, amely a hálózatos regionális struktúra kialakításakor vetődik fel, s így a nemzeti, illetve regionális fejlesztéspolitika horizontja ismét kiszélesedhet az interregionális együttműködések irányában.

Hogy mi segíti ennek a regionális pólusgondolatnak a kialakítását? Mindenekelőtt az olyan projektek, mint a KÖZTÉRKÉP, mely fontos információkat, adatokat tartalmaz az alábbi területekkel kapcsolatban:

- A magyar és szlovák területfejlesztés jelenlegi helyzete
- A különböző térségi szerveződések aktuális állapota
- Közigazgatási területfejlesztési, szakhatósági, önkormányzati intézményi struktúrák
- Gyakorlati példák, projektorientált együttműködési modellek
- Konkrét határ menti intézmények, szervezetek elérhetőségeikkel együtt,
- Közigazgatási, térségfejlesztési jogszabályok gyűjteménye

A vállalkozások, természeti erőforrások, termelési és értékesítési láncokban rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében fontos az olyan specifikus, serveren és egyéb adathordozón tárolható adatbázisok létrehozása, mint a beruházói kataszter. Ehhez a partnerségi összefogáson túl fontos az összeállításhoz és magához a létrehozáshoz valamint fenntartáshoz szükséges források rendelkezésre állása.

Maga a térségfejlesztési program tehát ezekre az alapkoncepciókra épül és ennek megfelelően 6 programcsoportot fog át, melyek a következők: 1.) a közlekedési kapcsolatok fejlesztése, 2.) a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok fejlesztése, 3.) a humán erőforrás fejlesztése, 4.) a kulturális kapcsolatok fejlesztése, 5.) a természeti rendszerek és az épített környezet védelme és fejlesztése, 6.) a kommunális infrastruktúra közös fejlesztése

Látható, hogy ezek közül 3 programcsoport is jellegénél fogva alkalmas arra, hogy közvetve, vagy közvetlenül hatást gyakoroljon a régió fejlődésére, s elősegítse azt.

Az 1.) programcsoport fő euroregionális közlekedési tengelyét fejlesztő alprogramjának célja az észak-déli közlekedési folyosó által a Budapest-Besztercebánya-Krakko-Varsó kapcsolat erősítése. Ehhez kapcsolódik a 2-es és 21-es út fejlesztése, amelynek fontossága szintén túlmutat Nógrád megyén vagy annak a szlovák oldallal való euroregionális kapcsolatán.

A 2.) programcsoport első alprogramja az intézményesítéssel összefüggő projekteket foglalja egységes keretbe, amely arra hívja fel a figyelmet, hogy egy komplex tevékenységű és célrendszerű együttműködés megfelelő intézményrendszerrel fejlődhet legdinamikusabban. Másrészt ez a megállapítás kapcsolódik a V4 együttműködéshez is, hiszen az például egy olyan keret lehetne megfelelő szervezeti reformok foganatosítása után. A 4. és 5. alprogram azonban a területi marketingstratégiával és az ehhez kapcsolódó idegenforgalmi kérdésekkel foglalkozik, melyek körében elsődleges feladatként nevezik meg az adottságok és a programkínálat valamint a fogadóképesség bővítését, a marketing- és a szervezési tevékenység hatékonyabbá tételét. Az adottságok megvannak (Hollókő, az ipolytarnóci őslelet, a somosköi vár), csupán kihasználtságukon kell javítani, és amennyiben lehetséges, ehhez a régió részéről is kapcsolódni kell adott esetben olyan programokkal, melyek ezekhez kapcsolhatók: így regionalizálhatók az eurórégió működésének bizonyos erőforrásból fakadó hasznok.

A 4.) programcsoport feladata a kultúrafejlesztés, melynél nincs alkalmasabb terület az integrált regionális együttműködés kialakí-

tására, noha ismét hangsúlyozni kell, hogy alapjában véve ennek az együttműködésnek természetesen nem az a célja, hogy ezt megvalósítsa, azonban megvan benne a potenciál erre. A programcsoport támogatja a művészeti intézmények közötti együttműködést, amelybe Észak-Magyarország például a Nemzeti Színházon vagy akár az Operafesztiválon keresztül kapcsolódhatna be. Komplex projekteket kell szervezni, amelyek arra töreksenek, hogy többféle rekreációs tevékenységet kapcsoljanak egybe akár több, akár egyazon helyszínen.

A PERSPEKTÍVA 2007-13-RÓL

Mindehhez képest, mint már említettem, a regionális keretművelet – típusú együttműködésként funkcionáló Perspektíva 2007-13 egy teljesen eltérő, ám irányában mégis komplementerként ható aspektust képvisel. Míg a szlovák-magyar kapcsolatok történelmi hagyományokkal rendelkeznek, azonos fejlettségi szintű, és földrajzilag összefüggő területeket fognak össze, addig a Perspektíva 2007-13-ra ezen megállapítások egyike sem igaz (Pl. Észak-Alföld 1. célkitűzéses, Szász-Anhalt 1. célkitűzéses, Valencia leendő phasing in, a francia Centre pedig 2. célkitűzéses régió). Pozitív jellemvonás azonban, hogy a diverzitás a best practice-ek jelentőségét növelő tényezőként van jelen: a közös stratégia megvalósítása során követett különböző megoldások tanulmányozása igen hasznos fejlesztő elem lehet és mindez a versenyképesség és fenntarthatóság elvének kiteljesedése irányába hathat. Mire tanít ez a példa? Arra, hogy ösztönözni kell azoknak az együttműködési formáknak a létrejöttét is, amelyek egymástól távol eső régiók között létesülhetnek, sőt: adott esetben kifejezett előnyök is származhatnak a különböző fejlettségi szintű tagokat integráló fejlesztési egységek kialakításából (benchmarking, know-how átvétele) abban az esetben, ha egy keretstratégia megvalósítása a feladat, mely eszköze a partnerség. Mivel Észak-Magyarország számára a kohéziós politika szempontjából különösen fontosak lennének a modell-értékű megoldások, ezért erre a formációra mindenképp érdemes mintaként kell tekinteni.

Fontos előnye e szerveződési formának, hogy informális hálózatot alkot a részes régiók vezetői és a fontosabb érdekcsoportok, vállalkozók, vállalatok, kutatóintézetek között, ezzel is segítve az információ- és tapasztalatcserét – mindezt pedig tematizálva teszi. Az együttműködés területei: az autópári beszállítói klaszter kialakításának lehetőségei a térségben, kutatás-fejlesztési tevékenység, oktatás-szakképzés összehangolása, régiómarketing, megújuló erőforrások kutatása. A klasztergondolat valamint a K+F együttműködés ilyen formában történő átültetése az Észak-magyarországi régióban is feltétlenül hasznos és kívánatos lenne – hogy mely területeken, azt egy regionális SWOT analízisből lehet kiszűrni. A régiómarketing pedig egy újabb sarkalatos pontja a fejlődésnek, hiszen eleve óriási marketing-előny jelen esetben az Észak-alföldi régióknak, hogy ilyen társakkal való tartós együttműködést tud felmutatni – mindehhez járulnak plusz hozzáadott értékű az az eredmények, amelyeket a régió erősségei minél tökéletesebb kihasználásával elér, azonban a kapcsolati tőke már minden esetben mintegy előlegként működhet. A bizalom előlegeként, aminek a befektetések esetében nem kis szerepe van.

dr. Bereznay Gábor

Miskolci Egyetem

Közigazgatási Jogi Tanszék

PhD hallgató

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökséggel karöltve hívtuk életre azzal a céllal, hogy beszámoljunk a régiót érintő legfontosabb kérdésekről.

Társelnököt választott a Regionális Fejlesztési Tanács

Az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács társelnökeinek
2007. január 11.-től

Fülöp Istvánt,

a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Tanács elnökét,

Fejér Andort,

a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Tanács elnökét,

Rácz Róbertet,

a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács elnökét,

Gadus Istvánt,

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium delegáltját, valamint

Tokár Istvánt,

a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium delegáltját választotta meg, akik a pozíciót a következő önkormányzati választásokig töltik be.

Hamarosan indulnak az Észak-alföldi Operatív Program pályázatai

Az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács 2007. január 11-i ülésén megtárgyalta és elfogadta az Észak-alföldi Operatív Program Regionális Akciótervnek első munkaanyagát. **Az akcióterv az a dokumentum, amely alapján az Észak-alföldi Operatív Program 2007-2008 évekre vonatkozó pályázati kiírásai készülnek el.**

Az Észak-alföldi Operatív Program a 2007-2008 évekre az alábbi 26 konstrukcióra biztosít támogatási forrást, amelyekre pályázati felhívások lesznek kiírva. (1. táblázat)

2007-2008 évben a jogszabályok *több pályázati eljárásrend alkalmazását* teszik lehetővé. Ezek egyrészt jobban igazodnak a pályázati kiírások támogatható tevékenységeihez, másrészt *megoldást jelentenek azokra a problémákra*, amelyek korábban a pályázók részéről a leggyakrabban jelentkeztek pl. projekt-előkészítési költségek.

A regionális akciótervben az alábbi eljárások alkalmazására nyílik lehetőség:

- **Egyfordulós nyílt pályázat**

A pályázók által eddig ismert pályázatos projekt kiválasztási eljárás, amely során a pályázó részletes projekt javaslatot (pályázatot) nyújt be.

- **Kétfordulós pályázat**

A pályázatok két fordulóban kerülnek benyújtásra. Első fordulóban a pályázó egy tervek, engedélyek nélküli projektjavaslatot nyújt be. A projekt kedvező elbírálása esetén kell csak a pályázónak a második fordulóra elkészítenie a szükséges műszaki és egyéb dokumentációkat, így nem terheli jelentős előkészítési költség a pályázót.

- **Közvetett támogatás (globális támogatás)**

Tipikusan képzés, tanácsadás esetében alkalmazott eljárás, amely során a támogatást nem a kedvezményezett kapja, hanem az, aki a kedvezményezett számára a képzést, szolgáltatást nyújtja.

- **Kiemelt projekt**

Az ÉARFT javaslata alapján a Kormány által egyedileg, pályázattal nélkül jóváhagyott projekt, illetve az ilyen projekt kiválasztási eljárása. A kiemelt projekteket az akcióterv nevesítve tartalmazza.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség jelenlegi útmutatása szerint a pályázati felhívások három körben kerülnek kiírásra:

kör: 2007. március 12.

kör: 2007. április 23.

kör: 2007. július 9.

Az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács 2007. január 11-i ülésén azt javasolta, hogy 2007. március 12-én az alábbi három pályázati felhívás kerüljön kiírásra:

1.1.1. konstrukció: Kistérségi és helyi jelentőségű ipari területek fejlesztése

3.2.1. konstrukció: A turizmus fogadási feltételeinek javítása

4.2.3. konstrukció: Utólagos akadálymentesítés

Nagyszabású társadalmasítás

Az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség az Észak-alföldi régió mind a 27 kistérségében *véleményezési fórumot* szervez, amelyen lehetőség nyílik az akcióterv megismerésére, és véleménynyilvánításra. A régió szervezetei, kistérségi szereplői által megfogalmazott hozzászólásokat, véleményeket figyelembe veszik az Akcióterv véglegesítésekor.

Az Észak-alföldi Operatív Program, a Regionális Akcióterv valamint aktuális pályázati felhívásai meghirdetésük után letölthetők az Észak-alföldi régió honlapjáról: **www.eszakalfold.hu**

KONSTRUKCIÓ NEVE	KONSTRUKCIÓ TARTALMA
1.1.1. konstrukció: Kistérségi és helyi jelentőségű ipari területek fejlesztése	A konstrukció keretében lehetőség nyílik ipari parkok és ipari területek infrastruktúrájának kiépítésére, valamint a betelepülő vállalkozásoknak nyújtandó magas szintű szolgáltatások fejlesztésére.
1.2.1. konstrukció: Vállalkozások segítése inkubációval	A konstrukció támogatja a vállalkozások indulását és megerősödését.
1.2.2. konstrukció: Gazdasági szervezetek együttműködésének fejlesztése	A konstrukció a vállalkozások közötti együttműködések, klaszterek, beszállítói hálózatok kialakulását támogatja.
1.3.1. konstrukció: Alap- és emeltszintű tanácsadás	A konstrukció keretén belül a vállalkozások a hatékony működésükhöz, piaci pozíciójuk megerősítéséhez szükséges, pl. pénzügyi, jogi, vállalat-irányításhoz kapcsolódó szaktanácsadást kaphatnak.
2.1.1. konstrukció: Regionális és helyi jelentőségű közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése	A konstrukció támogatást nyújt a 4 és 5 számjegyű közúthálózat, valamint a jelentősebb forgalmat bonyolító önkormányzati utak fejlesztéséhez.
2.1.2. konstrukció: Regionális hivatásforgalmú kerékpárút-hálózat kialakítása	A konstrukció célja a nem turisztikai célú, hivatásforgalmú önkormányzati kerékpárutak kiépítésének támogatása.
2.2.1. konstrukció: Integrált közösségi közlekedési rendszerek kialakítása és fejlesztése	A konstrukció támogatja a közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztését, irányítás-technológiai és forgalomtechnikai beruházások megvalósítását (pl. buszsávok, buszöblök, megállóhelyek, váróhelyiségek kialakítását, kisebb mértékű vasútvonal fejlesztéseket).
3.1.1. konstrukció: Egészségturizmus feltételrendszerének fejlesztése	Elsősorban gyógy- és termálfüldők felújítására, bővítésére, szolgáltatásainak fejlesztésére lesz lehetőség a konstrukción belül.
3.1.2. konstrukció: Természeti és környezeti értékekre alapozott turizmus fejlesztése	A konstrukció célja a régió természeti értékeire építő öko-, aktív és természetközeli turizmus fejlesztése, pl. tanösvények, madármegfigyelőhelyek, turisztikai kerékpárutak, szabadvizi strandok, kikötőhálózat kialakítása.
3.1.3. konstrukció: Kulturális és örökségturizmus fejlesztése	A konstrukció a régió kulturális örökségére épülő turisztikai vonzerők fejlesztését pl. múzeumok, csárdák, kastélyok felújítását támogatja.
3.1.4. konstrukció: Kulturális rendezvények, programok támogatása	A konstrukción belül lehetőség nyílik nemzetközi, országos, vagy regionális vonzerővel rendelkező szellemi, kulturális, vallási, művészeti rendezvények, fesztiválok támogatására.
3.1.5. konstrukció: Konferencia-, üzleti- és sportturizmus infrastrukturális feltételének javítása	A konstrukció támogatja a konferenciáknak és nemzetközi sportrendezvényeknek helyet adó létesítmények infrastrukturális és technológiai fejlesztését.
3.2.1. konstrukció: A turizmus fogadási feltételeinek javítása	A konstrukció a turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó elsősorban három csillagos, vagy e fölötti, magasabb kategóriájú szálláshelyek, (szállodák, panziók, vendégházak) építésére, fejlesztésére, valamint a szállásférőhelyek szolgáltatásainak bővítésére nyújt lehetőséget.
3.3.1. konstrukció: Turisztikai szervezetfejlesztés és turisztikai marketing tevékenység fejlesztése	A konstrukció fejleszteni kívánja a régiómarketinget, a turizmus intézményrendszerét, lehetőséget teremt turisztikai együttműködések kialakítására, képzések indítására a turisztika területén.
4.1.1. konstrukció: Városközpontok revitalizációja	A konstrukció támogatja a városközpontok megújítására, gazdasági, társadalmi funkcióinak bővítésére irányuló fejlesztési akciókat.
4.1.2. konstrukció: Leromlott, vagy leszakadó városrészek integrált megújítása	A konstrukció lehetőséget teremt a leromlott, vagy leszakadó városrészek megújítására, pl. lakótelepek korszerűsítésére, közterek, parkok kialakítására, közösség-szervezésre.
4.1.3. konstrukció: Barnamezős területek közcélú újrahasznosítása, funkcióváltásuk infrastrukturális fejlesztése	A konstrukció támogatást nyújt a használaton kívüli ipari területek, laktanyák stb. megújítására, gazdasági és közösségi célú hasznosítására.
4.1.4. konstrukció: Az Észak-alföldi régió külföldi partnerkapcsolatainak erősítése	A konstrukció célja az Észak-alföldi régió külkapcsolati stratégiájának kidolgozása és megvalósítása, a nemzetközi partnerkapcsolatokból nyert tapasztalatok becsatornázása a régió gazdasági-társadalmi életébe.
4.2.1. konstrukció: Oktatási-nevelési, egészségügyi, szociális és közösségi intézményfejlesztés	A konstrukció keretén belül elsősorban az óvodák, iskolák, járóbeteg szakellátó intézmények, szociális intézmények, művelődési házak, sportlétesítmények, teleházak épületének felújítására, működésükhöz szükséges eszközök beszerzésére van lehetőség.

1. TÁBLÁZAT

KONSTRUKCIÓ NEVE	KONSTRUKCIÓ TARTALMA
4.2.1. konstrukció: Oktatási-nevelési, egészségügyi, szociális és közösségi intézményfejlesztés	A konstrukció keretén belül elsősorban az óvodák, iskolák, járóbeteg szakellátó intézmények, szociális intézmények, művelődési házak, sportlétesítmények, teleházak épületének felújítására, működésükhöz szükséges eszközök beszerzésére van lehetőség.
4.2.2. konstrukció: Egészségügyi rehabilitációhoz kapcsolódó fejlesztések	Az egészségügyi rehabilitációs intézmények épületének felújítására, működéséhez szükséges eszközök beszerzésére ad támogatást a konstrukció.
4.2.3. konstrukció: Utólagos akadálymentesítés	A konstrukció olyan épület-átalakításokat támogat, amely a fogyatékkal élők számára is lehetővé teszi az önkormányzatok és önkormányzati fenntartású intézmények által nyújtott közszolgáltatások elérését.
4.2.4. konstrukció: Önkormányzatok elektronikus közigazgatásának fejlesztése	A konstrukció lehetővé teszi, hogy az önkormányzatok közigazgatási feladataikat elektronikus úton, gyorsabban, hatékonyabban végezzék, és a lakosság az ügyeit elektronikus úton intézhesse. A konstrukció csak a 2009-2010-es időszakban indul.
4.3.1. konstrukció: Helyi természeti és környezeti fejlesztések	A konstrukció támogatást nyújt a helyi jelentőségű természeti értékek megőrzéséhez, a fenntartható használatához és a lakosság környezeti tudatosságának növeléséhez.
4.3.2. konstrukció: 2000 LE alatti települések szennyvíz kezelése	A konstrukció keretében olyan 2000 lakos egyenérték alatti települések kaphatnak támogatást szennyvízelhelyezési problémáik megoldására, ahol nem gazdaságos a szennyvíztisztító telepek kiépítése, így egyedi vagy természetközeli megoldásokra van szükség.
4.3.3. konstrukció: Belterületi belvízvédelmi fejlesztések	A konstrukció támogatást nyújt a belvízzel leginkább veszélyeztetett települések számára a belterületi belvíz problémák megoldására.
4.4.1. konstrukció: A régiós civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának növelése, együttműködéseinek megerősítése	A régió civil szervezeteinek közösség-szervezési, és foglalkoztatási programjainak lebonyolítását, társadalmi szerepvállalásuk növelését támogatja a konstrukció.

A PROGRAMRA INNOVÁCIÓS PROJEKTTEL, AZ ALÁBBI TÉMAKÖRÖKBEN LEHETETT PÁLYÁZNI:

2. TÁBLÁZAT

TÉMAKÖR	TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK
1.1. KÖZÖS KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ	Innovatív szervezetek kutatás-fejlesztési együttműködésének támogatása
1.2. ÖNÁLLÓ KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ	Innovatív szervezetek önálló kutatás-fejlesztésének támogatása
2. SPIN-OFF	Új tudományos eredményre alapozott innovatív vállalkozások támogatása
3. INKUBÁTOR	Innovatív vállalkozásokat segítő innovatív szolgáltatások támogatása
4. KLASZTER	Klaszterek létrehozása, meglévő klaszterek támogatása
5.1. HALLGATÓ	Hallgató tudományos tevékenységének támogatása innovatív vállalkozásnál
5.2. KOOPERÁCIÓS HR	Innovatív vállalkozás és felsőoktatási intézmények kutatás-fejlesztési együttműködésének támogatása
5.3. BELSO SZAKKÉPZÉS	Innovatív vállalkozások munkavállalóinak speciális innovatív szakképzése
6. KAPCSOLATÉPÍTÉS	Adott témában kiállítással egybekötött konferencia és workshop szervezése
7. ELEMZÉSEK	Adott témában tanulmányok készítése

BEÉRKEZETT PÁLYÁZATOK

	Régió összesen		Hajdú-Bihar megye		Jász-Nagykun-Szolnok megye		Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	
	Beérkezett pályázatok száma (db)	Igényelt támogatás összege (Ft)	Beérkezett pályázatok száma (db)	Igényelt támogatás összege (Ft)	Beérkezett pályázatok száma (db)	Igényelt támogatás összege (Ft)	Beérkezett pályázatok száma (db)	Igényelt támogatás összege (Ft)
Spin-Off	1	19 550 000	1	19 550 000	0	0	0	0
Önálló K+F	13	225 143 000	7	122 420 000	2	39 444 000	4	63 279 000
Közös K+F	9	274 128 200	3	91 948 000	3	83 823 000	3	98 357 200
Kooperációs								
emberi erőforrás	3	59 375 000	2	44 405 000	1	14 970 000	0	0
Klaszter	1	4 780 000	1	4 780 000	0	0	0	0
Kapcsolatépítés	5	10 489 800	3	6 972 800	1	1 675 000	1	1 842 000
Inkubátorház	3	66 069 000	2	41 401 000	0	0	1	24 668 000
Hallgató	3	19 501 000	3	19 501 000	0	0	0	0
Elemzés	3	22 850 000	1	7 712 000	2	15 138 000	0	0
Belső képzés	2	4 514 000	0	0	0	0	2	4 514 000
Összesen	43	706 400 000	23	358 689 800	9	155 050 000	11	192 660 200

A megyénkénti besorolás a pályázó (konzorcium-vezető) székhelye szerint történt.

TÁMOGATOTT PÁLYÁZATOK

	Régió összesen		Hajdú-Bihar megye		Jász-Nagykun-Szolnok megye		Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	
	Támogatott pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás összege (Ft)	Támogatott pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás összege (Ft)	Támogatott pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás összege (Ft)	Támogatott pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás összege (Ft)
Spin-Off	1	19 550 000	1	19 550 000	0	0	0	0
Önálló K+F	13	225 143 000	7	122 420 000	2	39 444 000	4	63 279 000
Közös K+F	9	274 128 200	3	91 948 000	3	83 823 000	3	98 357 200
Kooperációs								
emberi erőforrás	3	59 375 000	2	44 405 000	1	14 970 000	0	0
Klaszter	1	4 780 000	1	4 780 000	0	0	0	0
Kapcsolatépítés	5	10 489 800	3	6 972 800	1	1 675 000	1	1 842 000
Inkubátorház	3	66 069 000	2	41 401 000	0	0	1	24 668 000
Hallgató	3	19 501 000	3	19 501 000	0	0	0	0
Elemzés	3	22 850 000	1	7 712 000	2	15 138 000	0	0
Belső képzés	2	4 514 000	0	0	0	0	2	4 514 000
Összesen	43	706 400 000	23	358 689 800	9	155 050 000	11	192 660 200

A megyénkénti besorolás a pályázó (konzorcium-vezető) székhelye szerint történt.

Döntés a Baross Gábor pályázatokról – nagy pályázási kedv, 43 támogatott pályázat

Az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács 2006. december 22-én döntött a 2006. évi Baross Gábor programra benyújtott pályázatokról. (2. táblázat)

Az Észak-alföldi régióban nagy volt a pályázási kedv. A vállalkozások, főiskolák, egyetemek, kutató intézetek nagy számban nyújtottak be pályázatot innovatív, újszerű ötleteik, együttműködési kezdeményezéseik megvalósítására. Magyarország ré-

giói közül az Észak-alföldi régióból érkezett a legtöbb pályázat. A forrásra több mint három és félszeres volt a túljelentkezés. A 124 beérkezett pályázatból 43-at részesített 706 millió forintnyi támogatásban az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács.

A támogatott pályázatok listája letölthető az Észak-alföldi régió honlapjáról: www.eszakalfold.hu

Az Észak-Alföldi régió önálló brüsszeli képviseletének aktualitásai

Az Észak-alföldi Régió Brüsszeli Képviselete 2006. július 1-el kezdte meg működését. A Képviselet vezetésének feladatait Izsák Kincső látja el. A Képviselet tevékenysége non-profit jellegű, feladata nem az üzleti kapcsolatok kiépítése, hanem a régió érdekérvényesítő képességének javítása Brüsszelben.

A Képviselet céljai a következők:

- **Információgyűjtés** az EU strukturális politikájával, a keretprogrammal, és a határon átnyúló együttműködésekkel, és a régió szempontjából jelentős más releváns szakpolitikákkal kapcsolatban, részvétel az ezekkel kapcsolatos rendezvényeken (konferenciákon) ezek elemzése, rendszerezése, továbbítása javaslatokkal ellátva.
- **Lobbyképesség kialakítása** a fenti területeken, amelynek elsősorban az előkészítő stádiumra kell irányulnia. Kivételt képeznek ez alól a keretprogram és más közösségi kezdeményezések, amelyek esetében a megvalósulás időszakára is célszerű kiterjeszteni a lobbytevékenységet, hisz ezekben az esetekben az esetleges támogatási döntések is Brüsszelben születnek.
- **Kapcsolatépítés** részben a Brüsszelben lévő más magyar képviseletekkel, részben az EU intézményekkel, hálózatokkal, részben más országok régióinak brüsszeli képviseletével, mely régiókkal létező, vagy tervezett (lehetséges) együttműködés van, ill. kialakítható.

- Közreműködés a *régiómarketingben*, sajtókapcsolatok létesítése és ápolása.
- A régióból kiutazó *hivatalos delegációk programjának elősegítése*, szervezése.

A Képviselet tevékenységei között 2006-ban kiemelkedően fontos szerepet játszott:

- a Tanács fejlesztéspolitikai döntéshozó tevékenységének támogatása,
- önálló ROP elfogadtatása, és a végrehajtás támogatása,
- a régió stratégiájának megvalósítása,
- brüsszeli gyakornoki program elősegítése,
- innovációs (pl. 7. Keretprogram) programok támogatása,
- határon átnyúló (pl. INTERREG) programok támogatása,
- egyéb nemzetközi kapcsolatépítés (pl. testvér-regiók),
- NEEBOR hálózat támogatása (Európa keleti határain együttműködő régiók hálózata).

Tervezett konferenciák és megjelenések 2007. évben, Brüsszelben:

- European Business Summit, 2007. március 15-16.
- Határmenti Együttműködések – konferencia, Régiók Bizottsága, 2007. április
- Open Days 2007 – 2007. október
- Multiszektorális Befektetés Ösztönzési Konferencia – logisztika, élelmiszer, termálvíz, 2006. november
- „Perspektíva” szeminárium – Turizmus
- „Perspektíva” szeminárium – Megújuló energiaforrások
- „Perspektíva” szeminárium – Hulladékgazdálkodás

AKTUÁLIS!

A brüsszeli képviselet elindította kiutazó munkatárs programját!

A program keretében lehetőség nyílik arra, hogy az Észak-alföldi régióban működő (elsősorban önkormányzatok, non-profit intézmények, szervezetek) munkatársai **1 hónapos gyakorlati programon** vegyenek részt Brüsszelben és bekapcsolódjanak a Képviselet szakmai munkájába.

Az Észak-alföldi Régió Brüsszeli Képviselete biztosítja:

- szállás az 1 hónapos Brüsszelben eltöltött idő alatt,
- munkaállomás,
- mentorálás, szakmai program megszervezése.

A kiküldő szervezetnek kell biztosítani:

- utazási költségek,
- ellátmány költsége.

Jelentkezni folyamatosan lehet az Észak-alföldi régió honlapjáról letölthető, angol nyelvű jelentkezési lap kitöltésével: www.eszakalfold.hu Brüsszeli képviselet menüpont alatt.

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökséggel karöltve hívtuk életre azzal a céllal, hogy beszámoljunk a régiót érintő legfontosabb kérdésekről.

Az uniós források igénybe vehetőségének egyik kulcskérdése: Partnerség a Közép-magyarországi régióban

A részvételi demokrácia rendkívül lényeges kérdéskörét politológusok és közírók időről időre taglalják, értelmezik különböző léptékben és témakörökben. Anélkül, hogy belemerülnénk az általunk is fontosnak tartott témának a terület- és településfejlesztés szempontjából való további értelmezésébe, a létező megnyilvánulási formák egy sajátos területét, a partnerséget, még közelebbről – a területi alapon szerveződő partnerséget a Közép-magyarországi régióból merített példákon keresztül közelítjük meg. Azzal, hogy a gyakorlati oldalt igyekszünk megvilágítani, reméljük, tovább tágítható a területfejlesztés mind a szakmai, mind a társadalmi nyilvánossági köre.

A PARTNERSÉG ELŐZMÉNYEI

A nyolcvanas évek elején a településfejlesztési döntések, és főként az ahhoz tapadó tervezés mutatkozott az akkori nyilvánossági keretek egyik lehetséges áttörési pontjának. A terület- és településfejlesztés terén kezdetben maga a tervező szakma változást igénylő rétege igényelte a minél szélesebb érdekeltségi körök bevonását a tervezés folyamatába. (Módszertani füzetek jöttek létre, és 1984-ben a szocialista államokon belül elsőként rendelet született a településrendezési tervek társadalmi vitára bocsátásáról, és ekkorra tehető több környezetvédő szervezet megalakulása). Már a nyolcvanas évek közepétől találunk kezdeményezéseket a részvételi, vagy a közvetlenül átvett fogalommal participatív tervezésre, a nem csak szakértők (pontosabban egy szűkebben vagy tágabban értelmezett tervezői munkacsoport) által végzett tervezésre. A kiindulást a public participationnak az angolszász lehorgonyozottságú társadalmakban évtizedek óta létező gyakorlata jelentette.

A részvételi tervezésnél két mozzanat jelent novumot a hagyományos tervezéshez képest:

A nem szakmai érintetteknek, a lakosságnak

- a tervezés folyamatába való bekapcsolódása (legalább a folyamatos tájékoztatás szintjén)
- a fejlesztési döntésben való részvétele (legalább is érdekeik megjelenése a döntés során)

A részvételi tervezés lényegében a (nem feltétlenül szervezetekbe tömörült) civil szférának ad teret a nézetei, vagy elképzelései érvényre juttatására. A részvételi tervezés – amellett, hogy voltak ígéretes kezdeményezések –, inkább a szemlélet szintjén maradt. Gyakorlattá a tervek lakossági fórumokon való ismertetése az ún. társadalmi vitái váltak.

DEFINÍCIÓS KÉRDÉSEK

A partnerség esetében – amellett, hogy feltétele a nyitott, vagy a részvételi tervezés –, további szempontok érvényre jutásáról van

szó. A partnerség nem korlátozódik a tervezésre, fő terepe a projektek kidolgozása és megvalósítása, amelynek csak az egyik összetevője a tervezés. Másik lényeges eltérés a részvételi tervezéshez képest, hogy egyértelműbben az érintettek igényeként jelentkeznek (túl azon, hogy az EU -s területfejlesztési politikájának is egyik alapelve, és mint ilyen, egyúttal a fejlesztési projektek teljesítendő műfaji összetevőjévé is vált.)

Az Európai Unióban a tagállamok közös regionális politikáját alapelvek határozzák meg, amelyek közül például a decentralizáció, vagy a szubszidiaritás mellett – amelyek szintén az együttműködés irányába hatnak, de tárgyalásukba nem bocsátkozunk -, az egyik legfontosabb a partnerség. A partnerség együttműködést jelent a célkitűzésektől a programok megvalósításáig, a különféle szintek szereplői között. A partnerség elve arra épül, hogy a területi egységek, azaz a régiók, kistérségek és a települések működése, fejlesztése csak akkor valósulhat meg hatékonyan, ha a szereplők folyamatosan és rendszeresen együttműködnek, közöttük célorientált kapcsolatok alakulnak ki. Szervezetek közötti kölcsönösségi alapú együttműködést jelent azon felismerésből kiindulva, hogy a külön-külön létező erősségek, tudások, jártasságok együttesen többszörös hatást képesek kifejteni.

A PARTNERSÉGEK TÍPUSAI

Többféle típusú és célú partnerség létezik, amelyek közül a területfejlesztés szempontjából hármát érdemes megkülönböztetni:

- Területi alapú (regionálistól a kistérségin át a helyiig) a helyeknél a területi, illetve a helyi szervezetek állapodnak meg az együttműködésben;
- Témán alapuló, amelyeknél egy bizonyos témára szakosodott szervezetek állapodnak meg az együttműködésben, helytől függetlenül;
- Tevékenységen alapuló, pl. szolgáltatás nyújtására, oktatásra, az információs technológia fejlesztésére és beszerzésére.

PARTNERSÉGÉPÍTÉS ÉS RÉGIÓK

A partnerség építése rendkívül összetett, és időt igénylő folyamat. Olyan szövetséget, társulást jelent, amelyben a felek a kockázatot és a hasznot megosztják. Minden egyes partnerséget egyedileg lehet meghatározni, de a valódi partnerségnek feltétlenül tartalmaznia kell a következő két elemet: a megosztás (feladatok, felelősség, haszon, kockázat megosztásának) érzését, és a résztvevők közötti fejlődő kapcsolatot. A partnerségi kapcsolatokat helyileg kell összekovácsolni és kialakítani a helyi szükségleteknek megfelelően, de ugyanakkor élvezhetik az előnyeiket annak, hogy az Unió mére-

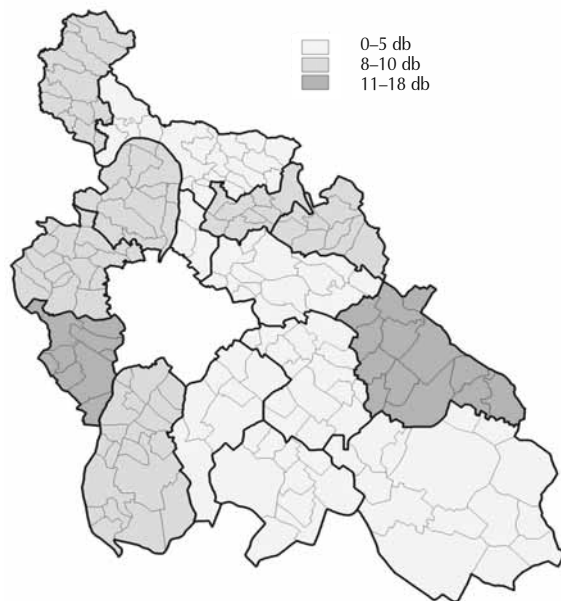
tekben testet öltő „partnerség mozgalom” részét alkotják. Mivel az Unióban a területfejlesztést tekintve az elsődleges kedvezményezettek a régiók, ezért nagyon fontos az, hogy az egyes régiók és az azt alkotó területi egységek között a partnerség miként érvényesül. A partnerségi elv érvényesülésében meghatározó a vertikális és horizontális együttműködés. A vertikális metszet azt jelenti, hogy az Európai Unió, a tagországok, a régiók és annak egységei, a kistérségek, települések a célkitűzéseket és az azokra épülő terveiket az érintett szereplők bevonásával közösen dolgozzák ki, majd a projektek formált fejlesztési akciók végrehajtása is az eltérő szintek együttműködésével történik. A partnerségi elv érvényesülésében tehát meghatározó, hogy a vertikális rendszere folyamatosan működjön. A horizontális együttműködés azt jelenti, hogy a helyi és térségi szereplők közösen alakítják ki jövőképeket, annak megvalósítási programjait, azok intézkedéseit, együtt végzik az ellenőrzést és az eredmények regisztrációját. Így a vertikális és horizontális partnerség egymást kiegészítve működik. Az aktív vertikális és horizontális együttműködés egyik fókuszpontja a fejlesztést fogadó régió lehet.

Mi a helyzet jelenleg?

A hazai régiókban a vertikális partnerség formálisan létrejött, de a megmerevedett hierarchikus viszonyok továbbra is működnek, hiszen hiába önálló egy területi egység, mégis felfedezhetőek ágazatokhoz kapcsolódó megítélések, elképzelések. Ennek mérseklése és fokozatos felszámolása csak lassan következik be, amely alapvetően függ a szabályozástól, a politikai akarattól, és a különféle szintek hivatalnokainak gondolkodásmódjától, mentalitásától is. A horizontális partnerség szintere a település és a kistérség. Ez utóbbit céloztuk meg, és igyekszünk képet adni a formálódó kistérségi partnerségről.

A partnerség tartalmi és megjelenítésének módszertani kérdései is alakulnak, a partnerség térségi összefüggéseinek ábrázolása sem elterjedt a területfejlesztéssel foglalkozó szakirodalomban, így mi is kísérleti jelleggel foglalkozunk vele. A közelmúltban frissítettük fel a Közép-magyarországi régió társadalmi atlaszát, amelynek első kiadása (2003) műfaját és területi lehatárolását tekintve egyaránt novumnak bizonyult. A frissítés során az atlaszt további té-

TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSOK ÁLTAL ELLÁTOTT KÖZSZOLGÁLTATÁSOK 2.

makörökkel bővítettük, és ennek kapcsán fogtunk neki a partnerskapcsolatok szó szoros értelmében vett feltérképezéséhez.

- Az a tény, hogy a régióban valamennyi kistérségben létrejött az a többcéltú társulás, ami a kistérségi partnerség szervezeti alapját képezi, erőteljesen jelzi a régió helyi szereplőinek igényét az együttműködésre és a partnerségi alapon való területfejlesztésre. (1. ábra)
- A társulások működési intenzitásának egyik összetevője a társulások által ellátott közszolgáltatások mértéke. Az, hogy a közszolgáltatások milyen köre és milyen mértékben kerül a többcéltú kistérségi társulás által ellátásra, lényeges jelzője az együttműködési, partnerségi alapon való szerveződés erősödésének. A többcéltú kistérségi társulások – a 2004. évi CVII. Törvény 2.§ szabályozása szerint – a közszolgáltatások ellátásához kapcsolódó és térségi együttműködést igénylő feladatok ellátásáról gondoskodhatnak. A közszolgáltatások körébe értendő a törvényi meghatározás szerint az oktatási, nevelési feladatok ellátása, a szociális és egészségügyi ellátás, a család-, gyermek- és ifjúságvédelem, a közművelődési és közgyűjteményi tevékenység, az ivóvízellátás és vízgazdálkodás, a bel- és csapadékvíz- elvezetés, a kommunális szolgáltatások és energiaellátás biztosítása, a környezet és természetvédelem, a szennyvíztisztítás és szennyvízelvezetés, a gazdaság és turizmusfejlesztés, a helyi közlekedés és közútfenntartás, az állat- és növényegészségügy, valamint a területrendezés és területfejlesztés.
- A központi költségvetésből ösztönző támogatásban részesülnek mindazon többcéltú kistérségi társulások, amelyek oktatási, szociális és egészségügyi, valamint területfejlesztési feladatokat látnak el. Az ösztönző támogatás mértéke az adott évi költségvetési törvényben kerül meghatározásra. A fenti közszolgáltatások ellátása alapvetően nem szükségszerűen fejlesztéshez, projekthez kötöttek, hanem többnyire többéves, folyamatos feladat-ellátást jelentenek. (2. számú térkép)
- A térkép adatai alapján egyértelműen látszik, hogy a régió nyugati részén található társulások nagyobb arányban gondoskodnak egyes feladat- és hatáskörök ellátásáról. Kiemelkedő a Budaörsi Kistérségi Többcéltú Társulás, valamint a Régió keleti felén a Tápióvidéki Többcéltú Társulás, amelyek élen járnak a közszolgáltatások ellátása terén, ugyanis a közszolgáltatások szinte mindegyikét nyújtják (15-18 darab). Földrajzi elhelyezkedést tekintve a régió középső sávjában elhelyezkedő nyolc többcéltú társulás esetében alacsonyabb számban jellemző a közszolgáltatások végzése. Ezen területi sávot tekintve

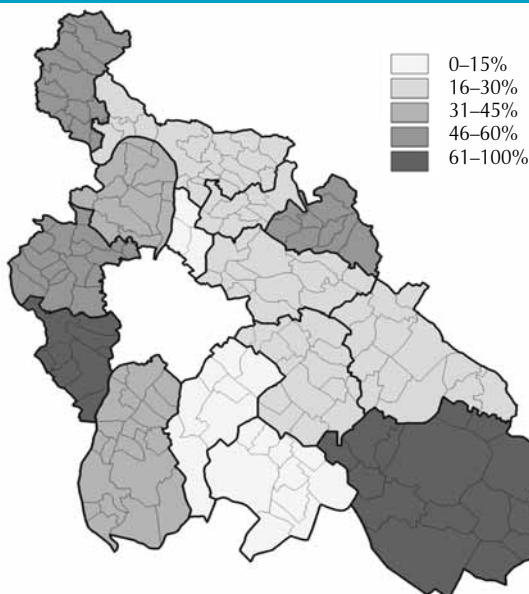
STATISZTIKAI KISTÉRSÉGEK 2005

1.

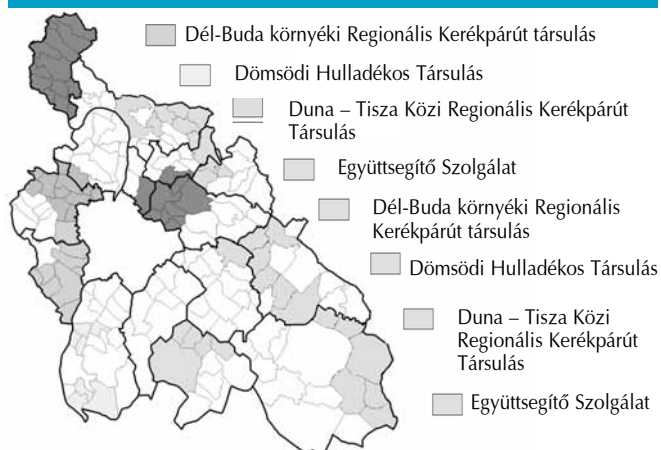
PARTNERSÉGI INTENZITÁS

3.

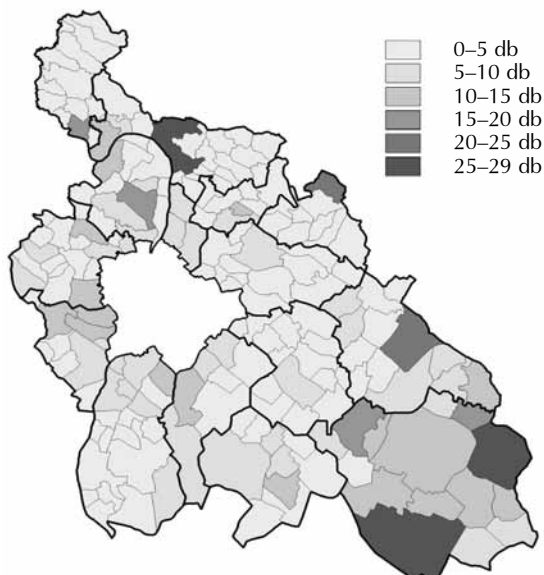
EGYÉB TÁRSULÁSOK

4.

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL BEADOTT PÁLYÁZATOK SZÁMA (2001-2006)

5.

négy, vagy attól kevesebb a teljesített közfeladatok száma. A régió keleti területén az Aszódai Többcélú Kistérségi Önkormányzatainak Társulása és a Veregyház Többcélú Kistérségi Önkormányzatainak Társulása esetében a régió egészét tekintve közepes mértékű a közfeladatok ellátása, a társulások egyaránt 5-5 típusú közszolgáltatás ellátását vállalták magukra. A többcélú kistérségi társulások feladatvégzését áttekintve megállapítható, hogy elsősorban az oktatási, szociális, egészségügyi, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint területfejlesztési feladatok és hatáskörök ellátása a legjellemzőbb az egyes kistérségekben. Ezek azon közszolgáltatások, amelyek után ösztönző támogatásban részesülnek a társulások.

A kistérségek pályázásban megnyilvánuló partnerségi intenzitását egy – a kistérségek összehasonlítására alkalmas – mutatószámban való megjelenítésével igyekeztünk szemléltetni. (3. számú térkép)

Partnerségi intenzitás a régió két kistérségében (a Ceglédi és a Budaörsi kistérségekben) jelentősebb. Hozzájuk képest a nyugati oldalon levő kistérségekben mutatkozik erőteljesebb belső együttműködés, míg mérsékeltabb a régió középső zónájában, mindössze négy kistérségben jelentkezik (ezek egyike a főváros, melynek kistérségként való értelmezése kérdéses).

Amellett, hogy a kistérségeken belüli partnerség főleg a többcélú társulás keretein belül realizálódik, továbbra is működnek ezen szerveződési formától független önkormányzati és egyéb társulások. A 4. térkép tanúsága szerint inkább a régió nyugati oldalán maradt mindez jellemző, amely a tagoltabb természeti adottságokból, ennek megfelelően kisebb természetes szerveződési egységekből, részben pedig a Közép-dunántúli régióba átnyúló kapcsolataiból adódik. Az egyéb társulások átlépik a többcélú társulások fizikai határait, esetenként pedig a régió határait is, ami azt mutatja, hogy a partnerség változatlanul lazább keretek között is működik, nem korlátozódik a többcélú társulások határain belülre. (4. számú térkép)

A fejlesztési, vagy egyéb társulási keretek között a Régió 2001-2006 között felhasználható fejlesztési forrásainak igénybevételére benyújtott pályázatok száma kevés, ezen fejlesztési időszakban egyértelműen az önkormányzatok által önállóan benyújtott pályázatok jellemzőek. (Lásd 5.sz. térkép) Amellett, hogy ez a térkép közvetlenül az önkormányzatok pályázási készségét mutatja, azt is jelzi, hogy egyes településeken – a településeken belüli partnerség működésének is köszönhetően – komoly pályázási kapacitás is kialakult. Kistérségi szinten ezen a téren a Ceglédi kistérség jár az élen. (5. számú térkép)

MIÉRT FONTOS A PARTNERSÉG?

Az uniós források elnyerése során az intézkedések többségénél kritérium a partnerségben való projektkészítés és megvalósítás. A Régió Stratégiai Tervének, majd Operatív Programjának kialakításakor, tehát még a tervezés fázisában egy mintaértékű partnerséget sikerült megvalósítani, most a fejlesztés további fázisaiban kell partnerségi alapon eredményre jutni. Jelenleg zajlik a valamennyi kistérségben lebonyolításra kerülő partnerségépítő tréningprogram. (ROP 3.1.3. keretében). Jelentős területeken, így a projektek megvalósulását kísérő monitoring, (az igénybevett fejlesztési források felhasználásának ellenőrzése) területén a közeljövőben kell kiépíteni a partnerségi alapon működő szervezetrendszer.

A felvillantott témákkal és azok területi megjelenítésével a partnerségnek csak egy keskeny szeletét tudtuk érzékelteni. Ugyanakkor érezve a témakör aktualitását és növekvő fontosságát, a még csak kezdeti kutatási stádiumban levő mozzanatok közzékre kerülése reményeink szerint további lendületet ad a partnerség erősödésének.

*Fogarasi Gyula
vezető projektmenedzser
Pro Régió Ügynökség*

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökséggel karöltve hívtuk életre azzal a céllal, hogy beszéljünk a régiót érintő legfontosabb kérdésekről.

Régiós szinten a források

Kis települések is kaphatnak nagy segítséget. Az önkormányzatok finanszírozása, kiváltképp a kistérségekben, köztudottan forráshiányos. A fejlesztések megvalósítása kizárólag állami támogatással, sikeres pályázatokkal lehetséges. Ezt szolgálják a TEKI, CÉDE, LEKI és TEÚT pályázatok, amelyek most a Regionális Fejlesztési Tanácsokhoz kerültek. A keretek viszonylag szére nyek, ezért az említett pályázatok – siker esetén – a kisebb beruházások megvalósítását szolgálják.

– Elsősorban az önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó infrastruktúra megteremtéséről van szó – adott tájékoztatást Csordás Zoltán, a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség pályázati igazgatója. – Ezen belül a humán infrastruktúrára gondolhatunk, azaz az oktatás, művelődés, egészségügy, szociális ellátás és a sport területén megvalósuló fejlesztésekre. Avagy a termelő infrastrukturális beruházásokra, tehát a közművesítésre, utak építésére, továbbá a turizmushoz kapcsolódó korszerűsítésre, valamint az ipari fellendülést célzó beruházásra. A pályázati célokat tekintve jól látható, hogy viszonylag széles a skála, és ezzel együtt nagy az önkormányzatok mozgástere. Mármost abban, hogy az éppen időszerű gondjaik közül melyiket sorolják előbbre és kívánják mielőbb megoldani. Természetesen az anyagi lehetőségeikhez mérten. Az eddig is a regionális fejlesztési tanácsok által kezelt TEÚT pályázatok mellé a TEKI, CÉDE, LEKI pályázatok és a decentralizált vis major keret a 2006. évi költségvetési törvény értelmében a regionális fejlesztési tanácsokhoz kerültek: egészen addig ugyanis a megyei területfejlesztési tanácsok hatáskörébe tartoztak. A váltás után az eljárási rend gyakorlatilag nem változott, mindössze a döntést hozza az előzőhöz

képest más testület. – Bízunk benne, hogy a váltás zökkenőmentes lesz, már csak azért is, mert a megyei területfejlesztési tanácsokkal jó a kapcsolatunk: amennyiben lehetőségünk engedi, együttműködünk a pályázati programok lebonyolításában – hangsúlyozta Csordás Zoltán. A támogatás elnyerésével még nincs vége az önkormányzat, illetve a kistérség tennivalóinak. Sőt, az igazi feladat csak ekkor következik, hiszen tíz éven át működtetni kell a fejlesztéssel létrejövő szolgáltatásokat. A társulásból fakadó előnyök ekkor érvényesülhetnek hatékonyan. A pályázókat éppen ezért ösztönzik arra, hogy társulási formát hozzanak létre. Az immár tízesztendő múltira visszatekintő pályázati formák részévé váltak az önkormányzati tervezésnek, a települések költségvetéseinek. Sőt, ettől az évtől kezdve minden bizonnyal még jobban felértékelődik ezen pályázatok szerepe. Hiszen az új rendszerben megjelennek az EU-s nagytámogatások: ebben a szerkezetben a TEKI, CÉDE, LEKI és TEÚT majdhogynem létszükségletté válik azon önkormányzatok számára, melyek kisebb minvultuk, anyagi helyzetük miatt kimaradnak az uniós pályázatokból.

Szeri Árpád

Értelmező szótárral a mozaikszavak tengerében

A közvetlen területfejlesztési célú támogatások körébe tartozik a területi kiegyenlítést szolgáló céllelőirányzat (TEKI) és a céljellegű decentralizált támogatás (CÉDE). Sok kistérség számára jelentett megoldást a szilárd burkolatú belterületi közutak burkolatfelújítása (TEÚT) nevű pályázat. Tavaly új jogcímként jelent meg a leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatásának támogatása (LEKI). A vis maior olyan esemény, amelynek bekövetkezése nem elhárítható. Jellemzően vis maiornak tekinthetők a természeti csapások. További információ a www.deldunantul.com/palyazat honlapon olvasható.

A 67-es számú főút építése újabb kilométerkőhöz érkezett

Sellyén tartották 2007. február közepén a Szigetvár-országhatár közötti szakasz megvalósításának előkészítése című projekt nyitókonferenciáját, amelyen a tervezők találkoznak a térség vezetőivel és az engedélyeket kiadó hatóságok képviselőivel.

A projekt rendezvénye remélhetőleg újabb előrelépést, lendületet ad a főút megépítésének. A konferencia szinte nemzetközinek tekinthető, hiszen a horvát partner is meghívást kap. A 67-es főút meghosszabbítása Szigetvártól húzódná - Sellyén át - a határig. Az új szakasz a Baranya megyei Révfalu (Drávakeresztúr) és a túloldal, azaz a horvátországi Sopje között is összeköttetést teremtené egy új híddal. - Az európai uniós INTERREG IIIA program keretében már korábban támogatásban részesült a Magyar Közút Kht. Bara-

nya Megyei Igazgatóságának pályázata, mely a 67. számú főút Szigetvár-országhatár közötti szakasza megvalósításának előkészítése nevet viseli - adott tájékoztatást Pámer Zoltán, a partnerszervezet, a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség projektmenedzsere. Az első lépést a megvalósíthatósági tanulmány elkészítése jelenti, amelyre a Magyar Közút Kht. már kiválasztotta a tanulmánytervet elkészítő vállalkozót, a szerződés kötés folyamatban van. A tanulmány egyébként csak a magyar oldalon húzódó nyomvonalat tisztázza: Horvátországban ezt a munkát már elvégezték. A kiviteli terv elkészítése a 2007-ben indult EU-s költségvetési időszakra marad. Ez az út halad majd át azon a területen, az Ormánságon, melynek zártsága, kedvezőtlen helyzete közismert. Ugyanakkor a magyar-horvát határ átjárhatósága szempontjából is kiemelt projektről van szó.

Ismét pályáztak a vállalkozók

Innovációs témában hat gazdasági területre nyújthattak be pályázatot a régió kis- és középvállalkozói.

A sokadik olvasásra is rejtélynek tűnő DDKKV06 nem más, mint egy kódjel. Megfejtéséhez Szabó Loránd van segítségünkre. – Azt a pályázatot jelöltük ezzel a rövidítéssel, melynek révén tavaly szerezhettek támogatást a dél-dunántúli kis- és középvállalkozók – tudtuk meg a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács innovációs bizottságának elnökétől. – A DDKKV06 is harmonikusan illeszkedik a régió több mint négy éves innovációs stratégiájába. Ennek megalapozásához komoly helyzetértékelő munka alapján határoztuk meg azokat az ágazatokat, melyek hatékonyan járulhatnak hozzá a térség gazdasági fejlődéséhez. A listára az egészségügyi ipar, gépipar, elektronikai ipar, környezetipar, élelmiszeripar és kulturális ipar került. Ezekre nyújthattak be pályázatokat a régió kis- és középvállalkozói. Ez a pályázati rendszer véleményem szerint jól mutatja a Dél-Dunántúl gazdasági erősségét, avagy létező gyengeségeit is. A 2005-ös induláskor, tehát az első alkalommal benyújtott pályaművek igen erős minőséget képviseltek. A tavalyi termés színvonala viszont valamivel alatta maradt a tavalyelőttinek: ez persze nem jelenti azt, hogy gyenge pályázatok közül válogattunk. Mindössze a versengés hatásfokában lehetett tapasztalni különbséget. Ez a tény viszont még jobban felértékelte bizottságunk tevékenységét. Szabó Loránd néhány nyertes pályázatra is felhívta a figyelmet. Elsősorban azokat említette, melyek munkahelyeket is létrehozhatnak. Jó példát mutat ebből a szempontból mások mellett a pécsváradi Mecsek-Drog Kft., a komlói Rati Kft., a kisharsányi Vylyan Pincészet és a bonyhádi Mebona Kft. A folytatás az év második felében várható, amennyiben minden a tervek szerint alakul. Azaz, ha rendelkezésünkre állnak az újabb keretösszegek. Ezek birtokában ismét pályázatot hirdethetünk – zárta mondandóját a bizottság elnöke.

A DDKKV06 pályázattal kapcsolatos részletek megtalálhatók az Ügynökség honlapján: www.deldunantul.com/tartalom/ddkkv06

TÖBB, MINT NÉGYSZÁZMILLIÓ FORINT VOLT A KERETÖSSZEG

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács a Baross Gábor Innovációs Program keretében tavaly szeptember 1-jén meghirdette a DDKKV06 - Kis- és középvállalkozások innovációs fejlesztéseinek támogatása a Dél-dunántúli régióban című pályázati programot. A 400 millió forintot meghaladó keretösszegű pályázati felhívásra 2006. szeptember 1-jétől 2006. október 9-ig fogadta a pályázatokat a Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség (DDRIÜ). A program a mikro- kis- és középvállalkozások saját kivitelezésű fejlesztési tevékenységét karolta fel, és a fejlesztéshez szükséges eszközbeszerzést is támogatta. A DDKKV06 folytatása a tavalyi sikeres DDKKV05 pályázati programnak.

ÖSSZESEN HUSZONHAT PÁLYÁZÓ RÉSZESÜLT TÁMOGATÁSBAN

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács tavaly december 20-án, Dombóváron tartott ülésén döntött a DDKKV_06 pályázat nyerteseiről. Mindent összegezve megállapítható, hogy a rendelkezésre álló pénz – tehát a több mint 400 millió forint – közel 874 millió forint értékű beruházást eredményez a régióban. Ez azt jelenti, hogy az összeg a tervek szerinti felhasználás esetén több mint kétszeres értékére növekszik. A fejlesztési tanács összesen huszonhat pályamunkát részesített támogatásban. A megvalósítást az Ügynökség folyamatosan figyelemmel kíséri.

Szeri Árpád

HÁROM FOLYÓ
kerékpáros túraútvonal
(Mura-Dráva-Duna)

**Szeretsz bringázni?
Van egy jó csapatod?**

Nyerjétek egy osztálykirándulást a Dráva partjára!

Ha érdekel a kaland, és a Dél-dunántúli régió (Baranya, Somogy, Tolna megyék) egyik középiskolájába vagy általános iskolájának felső tagozatába jársz, nem kell mást tenned, minthogy válassz magad mellé még 9 osztálytársadat és nevezetek be a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség négyfordulós, Három folyó kerékpáros túraútvonal elnevezésű versenysorozatába!

Az első három fordulóban a tudásotokat kell bizonyítani, és a **www.kerekparut.com** honlapunkon keresztül kell megválaszolni az egyes kérdéseket. Ha a következő hónapokban sikeresen veszitek az elméleti akadályokat, akkor bekerülhettek az első 10 legjobb csapat közé, akik egy egész napos, kerékpározással, ügyességi versenyekkel teli végső küzdelemben mérhetik össze erejüket. Ha nyertek, ti lehettek az osztály kedvencei, mert elvihettek őket egy kétnapos, kalandokkal teli Dráva parti osztálykirándulásra. A további helyezett csapatokat is gazdag nyeremények várják, amelyekből szintén az egész osztály részesül.

A játékszabályokat és a részletes információkat keresd az interneten: **www.kerekparut.com**

MECSEKI ERDÉSZETI ZRT.
természetes úton...

**slovenija
magyarország
hrvatska**

A projekt a Szlovénia-Magyarország-Horvátország Szomszédsági Programban, az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg.

A Közös Európai Referenciakeret és a nyelvi politikák: kihívások és felelősség

Kormányközi fórum, 2007. február 6-8., Strasbourg

Az Európa Tanács 1997-ben az európai nyelvoktatási politikák harmonizálására megjelentetett Közös Európai Referenciakerete alkalmazásával kapcsolatos tanulmányokat, illetve a jövőbeni teendőket vették sorra a Referenciakeret már alkalmazó tagállamok Európából és a tengeren túlról. A háromnapos tanácskozás során az információcseré fontosságát emelték ki, illetve a tagállamok és kormányközi intézmények közös felelősségét a Referenciakeret terjesztésében és alkalmazásában.

KÖZÖS EURÓPAI REFERENCIAKERET:

A FÓRUM FŐSZEREPLŐJE

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret: Nyelvtanulás, nyelvoktatás, értékelés című eszköz fejlesztése 1991. óta folyik, jelenlegi formájában 1997-ben, magyarul pedig 2001-ben, a Nyelvek Európai Évében jelentették meg. Az Európa Tanács Nyelvpolitikai Főosztálya az azóta nyugdíjba vonult *dr. John L. M. Trim* professzor vezetésével az európai nyelvi politikák harmonizálásához, az értékelési rendszerek összevethetőségéhez, átláthatóságához kívánt hozzájárulni.

A Közös Európai Referenciakeret mára 36 nyelven olvasható, Európában és a földrészen kívül is egyre nagyobb hatással van a nyelvtanulásra, -tanításra és értékelésre egyaránt.

Érdekes megismerkednünk a felépítésével:

1. fejezet: A Referenciakeret céljainak, feladatainak és funkcióinak meghatározása.
2. fejezet: A nyelvhasználat-leírórendszer bemutatása.
3. fejezet: A közös referenciaszintek bevezetése: alapszintű (A1, A2), önálló (B1, B2) és profi (C1, C2) nyelvhasználó.
4. fejezet: A nyelvhasználat és a nyelvhasználó jellemzéséhez szükséges kategóriák részletezése.
5. fejezet: A nyelvhasználó általános és kommunikatív kompetenciáinak osztályozása.
6. fejezet: A nyelvtanulás és nyelvtanítás folyamatának bemutatása.
7. fejezet: A feladatok szerepe a nyelvtanulási-nyelvtanítási folyamatban.
8. fejezet: A nyelvi választék szerepe a tantervkészítésben.
9. fejezet: A mérés / értékelés különféle módjai és a hozzájuk köthető célok.

EURÓPAI NYELVI PORTFÓLIÓ

Az Európai Nyelvi Portfólió (European Language Portfolio / Portfolio Européen de Langues – ELP/PEL) személyre szabott, önállóan alakítható dokumentum, amelynek részei:

- „nyelvi útlevél”, amelyben a nyelvtanuló összegezheti nyelvi és

kulturális kötődéseit, identitását, megszerzett nyelvi bizonyítványait, idegennyelv-használati tapasztalatait, illetve kapcsolatait más kultúrákkal;

- „nyelvi életrajz”, amely abban segít, hogy a felhasználó tanulási célokat tűzzön maga elé, feljegyezze és átgondolja nyelvtanulási és kultúráközi tapasztalatait, illetve rendszeresen értékelje haladását;
- dosszié, amiben a nyelvtanuló a tanult nyelvvel kapcsolatos produktumait gyűjtheti.

A nyelvi útlevél rövidített változata bekerült az EU Europass dossziéjába is.

A Portfólió központi eleme a Referenciakeretben leírt öt készség (hallott szöveg értése, olvasott szöveg értése, beszélgetés, önálló beszéd, íráskészség) értékelése a hat referenciaszint (A1 – C2) mindegyikén. Az 5*6 rubrikás táblázatban az szerepel, hogy az adott szinten az adott készségből mit tud a nyelvtanuló (pl. A1 szint, önálló beszéd: „Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal el tudom mondani, hol lakom és le tudom írni az ismerőseimet.”). A „mit tud” fontos új szemléletet takar: a nyelvtanulásban különösen fontos a pozitív visszajelzés.

A FÓRUM APROPÓJA

A Referenciakeret megjelentetése után hat évvel az Európa Tanács mélyreható elemzésre hívta az európai nyelvoktatás-politikai szakembereket, hogy megvizsgálják az eszköz hatását a nyelvoktatásra és a nyelvi politikákra, illetve a különböző érintettek szerepét a folyamatokban. Arra is kíváncsiak voltak, hogyan használható a Referenciakeret a többnyelvűség népszerűsítésére, hogyan oszthatók meg az alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok, milyen változtatást javasolnak az alkalmazók, illetve az Európa Tanács hogyan segítheti tagállamait a Referenciakeret alkalmazásában.

A FÓRUM PROGRAMJA ÉS TANULSÁGAI

Előadások hangzottak el az Európa Tanács, az Európai Unió és a Referenciakeret kapcsolatáról, esettanulmányokkal mutatták be, az egyes országok nyelvoktatásában hogyan alkalmazzák a Referenciakeretet (legfőképpen a hat referenciaszintet), az EuroStat képviselője pedig bemutatta az EU nyelvi kompetenciák mérésére kifejlesztett jelzőszám-rendszerét.

Ismertették azt a nemrég elkészült felmérést, amelyet a Referenciakeret elterjedtségéről, alkalmazásáról, illetve a vele kapcsolatos véleményekről végeztek 2006-ban. Az Európa Tanács 46 tagállamából 30 válaszolt a kérdésekre. A válaszadók 90%-a a tananyagtervezés szempontjából hasznosnak, vagy nagyon hasznos-

nak tartja a Referenciakeretet, a nyelvi értékelés szempontjából 78%-uk mondta ugyanezt. A felmérésből úgy tűnik, a Referenciakeret nagy hatást gyakorol a nyelvvoktatás alakulására Európában. Referenciaeszköz és a nyelvvoktatás céljainak koordinálását segítő szerepe általánosan elismert.

A több mint 200 résztvevő szekciókban vitatta meg a tananyagfejlesztéssel és tanárképzéssel, illetve a nyelvtudás értékelésével kapcsolatos feltételeket, elvárásokat és teendőket, illetve az egyes érintettek (Európa Tanács, Európai Unió, tagállamok, szakminisztériumok, oktatási intézmények) szerepét és felelősségét a Referenciakeret bevezetésében és alkalmazásában.

A Referenciakeretet nem csak Európában alkalmazzák: Japán, az Egyesült Államok és Kanada oktatási minisztériumának képviselői összefoglalták, mennyiben építenek az Európa Tanács által kidolgozott rendszerre.

A fórum összefoglalásaként a résztvevők az információcsere fontosságát hangsúlyozták a tagállamok között, illetve a tagállamok és az Európa Tanács között. Fontosnak tartják a Referenciakeret gazdagságának megőrzését, hogy ne csak a szintrendszerre aszociáljanak a felhasználók ezzel kapcsolatosan. Ugyancsak kiemelték az Európai Nyelvi Portfólió jelentőségét, illetve a közös (tagállami és Európa tanácsi) felelősség fontosságát a Referenciakeret minél szélesebb körű alkalmazásában.

A REFERENCIAKERET MAGYARORSZÁGON

A KER a magyar képzési rendszerben

A Referenciakerettel kapcsolatos *képzéseket* (képzők képzése jelleggel) már az 1990-es évek második felétől szerveztek Magyarországon. Eleinte (az azóta megszűnt) hároméves nyelvtanári szak hallgatói kaphattak ilyen ismereteket, a „hagyományos” tanárképzésben csak néhány éve van jelen a KER – félő, hogy egyelőre csak a nyelvezet és nem a valódi tartalom szintjén.

A KER a magyar tantervekben

A Nemzeti Alaptantervben már volt szó a Referenciakeretről – ám maga a Keret akkor még nem volt teljesen készen. Az úgynevezett Kerettanterv már a kész KER-re utalt, *a jelenlegi kétszintű érettségi rendszer pedig egyértelműen a KER szintrendszerére épül.*

Mi valósult meg Magyarországon?

Átvettük az A1-től C2-ig terjedő *hatszintű értékelési rendszert* (lásd KER 4-5. fejezet). Igyekszünk bevezetni a részkompetenciák fogalmát – ennek értékeléséhez teljes tanári szemléletváltásra van szükség, hogy az értékelés ne átfogó, átlagoló jellegű legyen, hanem külön-külön térjen ki az egyes területeken (írás, olvasás, szövegértés, kifejezőkészség stb.) nyújtott teljesítményekre. Ugyancsak a *részkompetenciák* fogalmához köthető, hogy az embereknek nem ugyanazokra a képességekre van szükségük egy adott nyelv különféle alkalmazási területein. A turistának a beszéd-készség fontosabb, egy mérnöknek pl. a szakirodalom olvasása.

Ez a fajta szemléletmód Magyarországon egyelőre kevés oktatási intézményben tapasztalható.

Az Európai Nyelvtanulási Naplóról

Magyarország a kezdetektől részt vett az Európai Nyelvi Portfólió kidolgozásában: 1998-99-ben 15 országban, köztük hazánkban

vezettek nyelvvoktatási kísérleti programokat kisgyermek, általános iskolások és középiskolások körében, majd az Európa Tanács szakértői e kísérletek alapján dolgozták ki az ELP-t 2001-ben.

A Portfólió Magyarországon az osztálynaplóra utaló Európai Nyelvtanulási Napló néven is ismerős lehet a szakértőknek. A magyar változatokat 2001-ben, a Nyelvek Európai Évében nyújtották be akkreditációra, amely még ugyanazon esztendőben megszületett, az Európa Tanács országai közül ötödikként.

A Napló hazánkban tulajdonképpen *napló-sorozat*: az *általános, a középfokú és a felnőttoktatás szintjeire külön-külön változatot* dolgoztak ki, az adott korcsoportnak megfelelő nyelvezettel. A középfokú és a felnőttoktatás területén sajnos még igen kevesen használják a Naplót Magyarországon.

Mi az Európai Nyelvtanulási Napló haszna számunkra?

Jó lenne, ha az oktatás *szemléletmódja* a Naplóhoz idomulna – így a diákok önállóan is tudnának a Naplóval dolgozni.

Jól tükrözi a kétféle szemléletmódot, hogy a hagyományos nyelvórákra járó diákok a „Mit tudsz ebből a nyelvből?” kérdésre inkább igeidőket és módokat sorolnak, a Napló használatával tanulók viszont felsorolják, hogy milyen helyzetekben tudnak már az adott nyelven kommunikálni. Az új szemlélet nem a tényanyagra, hanem a képességekre helyezi a hangsúlyt.

A Napló sokban eltér a hagyományos nyelvvoktatási és –tanulási módszerektől: önértékelésre alapoz, fizikailag a diák tulajdona, ő rendelkezik vele (tehát nem köteles a tanárnak megmutatni) – és azt veszi számba, *mit tud* a nyelvtanuló, nem a hiányosságait.

Ahogy említettük, a Napló használata gyökeres szemléletváltást kíván az oktatótól: el kell fogadnia, hogy bár ez az eszköz nem az ő „kezeben” van, mégis a közös célt, a nyelvtanulást segíti. Magyarán: fel kell építeni egy újfajta nyelvtanár-nyelvtanuló viszonyt.

Hasznos volna, ha a szakminisztérium ajánlaná a Naplót a közoktatás szereplőinek. A kötelezővé tétel rontana a helyzeten, ám a pozitív hatásági állásfoglalás és akarat segítene.

Következtetés

Bár a KER-hez kapcsolódó nyelvvoktatás-politikai arculatok (az „országprofilok”) közül a magyar készült el elsőként, annak tanulmányai jellemzően nem hasznosultak a döntéshozatalban.

A 2007. február 6-8-i Európa tanácsi nyelvvoktatás-politikai konferencia jó apropó arra, hogy a hazai oktatáspolitikai KER alapján újra meghatározhassa a nyelvtanulás-nyelvtudás stratégiáját, megerősítse az egyre több jó gyakorlatot.

BŐVEBB INFORMÁCIÓ:

A KultúrPont oldalán:

http://www.kulturpont.hu/et_langconf

A konferenciáról az Európa Tanács oldalán:

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Conference_EN.asp

Európai Nyelvi Portfólió:

<http://www.coe.int/portfolio>

Az Európai Nyelvtanulási Napló az OKM oldalán:

<http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=288>

Információ az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum oldalán:

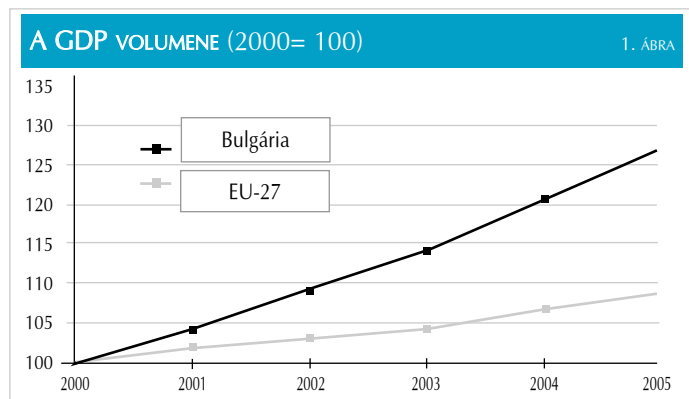
<http://www.opkm.hu/ecml/>

Bulgária az Európai Unióban

Bulgáriával 1999 decemberében kezdte meg az Európai Unió a csatlakozási tárgyalásokat, amelynek sikeres lezárásaképpen 2007. január 1-jén Bulgária a 27 tagúvá bővült unió teljes jogú tagjává vált.

GAZDASÁGI ÁTTEKINTÉS

Az 1990-es évek a kelet-közép-európai országok és ezen belül Bulgária számára is a gazdasági visszaesés éveit voltak, amelyek során felszínre kerültek az évtizedek alatt felhalmozódott hatékonysági és szerkezeti problémák. Bulgária jelentős gazdasági visszaesést élt meg, ami hosszabb ideig tartott, mint a többi kelet-közép-európai ország esetében. A kilencvenes évek második felében újabb súlyos válság alakult ki, így a *bruttó hazai termék* volumene még 2005-ben sem érte el az 1989-es szintet. Az ezredforduló óta azonban töretlen a gazdasági fejlődés. 2001-2005 között a bruttó hazai termék évente átlagosan 4,9%-kal növekedett, a legnagyobb volumenbővülést (5,6%) 2004-ben mérték. 2006 I-III. negyedévében a GDP növekedési üteme 6,3%-ot ért el. (1. ábra)

GDP, 2005 1. TÁBLÁZAT		
MUTATÓ	BULGÁRIA	EU-25
Egy főre jutó GDP, PPS, EU-25 = 100,0	29,8	100,0
a leggazdagabb régióban a)	43,0 ^{b)}	277,6 ^{d)}
a legszegényebb régióban a)	24,2 ^{c)}	33,2 ^{e)}
Bruttó hozzáadott érték megoszlása, %	100,0	100,0
mezőgazdaság	9,3	1,9
ipar, építőipar	30,4	26,2
szolgáltatások	60,3	71,9

a) 2003-as adat. b) Yugozapaden c) Severen tsentralen. d) Belső-London. e) Lubelskie és Podkarpackie.

A gazdasági fejlettségi szint meghatározásához a nemzetközi összehasonlítás legáltalánosabb mérőszáma az egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson (PPS-ben). Bulgáriában az elmúlt években tapasztalható felzárkózás hatására a mutató értéke 2006-ban az Európai Unió 25 tagországa szintjének 30%-val egyenlő. Bulgária 6 NUTS-2 szintű régiója közül öt a 30%-ot sem érte el az unió átlagos színvonalához mérve, egy régió kiemelkedik (Yugozapaden), itt 43%-ot tett ki az egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson kifejezett értéke. Bulgária 1998-tól igen jelentősen tudta növelni a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumenét, ami az elmúlt öt évben több mint a kétszeresére nőtt. (1. táblázat)

A *mezőgazdaság* hozzájárulása Bulgária bruttó hozzáadott értékéhez az elmúlt évtizedben jelentősen csökkent, ennek ellenére 2005-ben közel egytizede származott ebből az ágazatból, mely az unió átlagának közel ötszöröse. A rendszerváltás a tulajdonviszonyok mellett a mezőgazdasági termelés és állattenyésztés irányzatát is számottevően befolyásolta. Kisméretű birtokok jöttek létre, a megművelt terület aránya csökkent, az állatállomány nagyságához hasonlóan. Az ország legfőbb mezőgazdasági terményei a búza és a kukorica. Az ipari növények közül a napraforgó és a dohány termelése a legjelentősebb, ami az unióban is az elsők között található. Az állatállomány nagymértékű és tartós visszaesése elsősorban a szarvasmarha- és sertésállomány csökkenésében követhető nyomon. 1990 és 2005 között 43, illetve 79%-kal csökkent az állomány nagysága. A szarvasmarha-, sertés-, juh- és kecskeállomány csekély hányadát adja az unió teljes termelésének. A bolgár halászat európai viszonylatban nem jelentős, egyes halfajták (kecsge, gébfélék, balin, harcsa, amur, keszegfélék) termelése mégis kiemelkedik az unióban. (2. táblázat)

Az ország *ipara* valamivel jelentősebb szerepet tölt be Bulgária gazdasági életében, mint az EU-25-ben. Az ezredfordulót követően 67%-kal növekedett Bulgária ipari termelése, ami leginkább a feldolgozóipari ágazatok termelésbővülésének eredménye, miközben a bányászat és villamosenergia-, víz-, gőz-, vízellátás kibocsátása is 25, illetve 20%-kal nőtt az elmúlt öt évben. Az ipari termelés ágazati szerkezetét tekintve a bolgár iparban a legmagasabb termelési értéket a vegyipari vállalatok állították elő (az

A LEGFŐBB MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK TERMELÉSE, 2005

2. TÁBLÁZAT

TERMÉK	AZ ORSZÁG TERMELÉSE	
	Összesen, ezer tonna	az EU-25 összes termelésének százalékában
Búza	3 478,1	2,8
Kukorica	1 585,7	3,1
Burgonya	573,2	0,8
Napraforgó	934,9	30,0
Dohány	69,6	16,5

összes termelési érték közel negyedét), 20-20% közötti részarányt képvisel az élelmiszeripar és kohászat, míg a gépipar és könnyűipar 13, illetve 17%-ot.

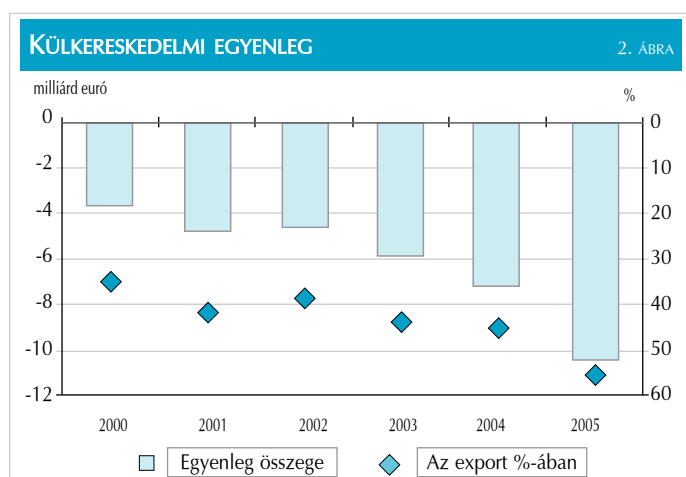
Az elmúlt években a gazdaság magas szinten megvalósuló bővülése növekvő *fizetésimérleg-hiány* mellett valósult meg. 2005-ben 11,8% volt a folyó fizetési mérleg hiánya a GDP százalékában. A GDP-arányos deficit egy évvel korábbi 6 százalékpontos növekedése lényegében az import megugrásának következménye.

2004-ben közel 2 és fél milliárd USD értékben érkezett *külföldi működőtőke-befektetés* Bulgáriába. Az ország egy főre vetített külföldi tőkeállománya 2004 végén az unióban az egyik legalacsonyabb volt, 970 USD. A külföldi tőke jelentőségét érzékelteti az állománynak az adott ország éves GDP-jéhez viszonyított aránya, ami 2004 végén 32%-ot tett ki, vagyis 2000-hez mérten közel a duplájára nőtt.

Az *államháztartás* (a központi költségvetés, a helyi önkormányzatok, a társadalombiztosítási alapok és az elkülönített állami pénzalapok együttesen) jelentős súlyú a nemzetgazdaságon belül. Bulgáriában a rendelkezésre álló 2004. évi adatok alapján az államháztartás egyenlege 1,3%-os többlettel zárt, ami 1997 óta az ötödik év, amikor szufficitet az államháztartás egyenlege, és a három deficitet évben sem haladta meg a hiány a GDP 0,5%-át.

Bulgária legnagyobb *külkereskedelmi* partnerei az Európai Unió országai (ezen belül elsősorban Németország, Olaszország, Franciaország és Görögország), az unióba irányuló forgalom aránya pedig 55% körül alakult. További jelentős kereskedelmi partnere Bulgáriának Oroszország (10,0%), Törökország (7,8%) és Románia (3,8%).

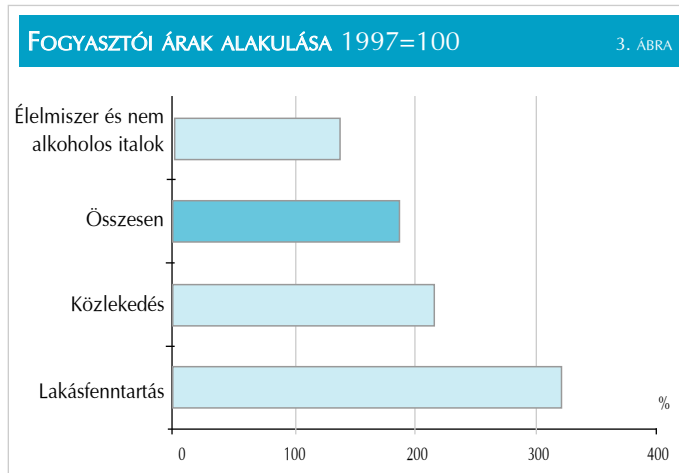
A 2000 utáni évek *külkereskedelmi* forgalmának volumenváltozását egy évtől eltekintve (2002) az import magasabb növekedési dinamikája jellemezte. A behozatal értéke minden évben meghaladta a kivitelét, a külkereskedelmi hiány évről évre nőtt, és e mellé az export százalékában kifejezett hiány magas szintje párosult. (2. ábra)

A külkereskedelmi termékforgalom áruszerkezetét tekintve a legnagyobb részarányt export- és importoldalon egyaránt a gépek, szállítóeszközök és a feldolgozott termékek képviselték 2005-ben. A feldolgozott termékek csoportjába Bulgária exportjának közel 60%-a tartozott, míg importoldalon a negytedede.

Az elmúlt 15 évben a *fogyasztói árak* változása Bulgáriában volt az egyik legnagyobb mértékű a kelet-közép-európai országok között. A legnehezebb időszak 1997-ig tartott, ebben a periódusban 23,9 és 1061,2% között mozgott a fogyasztói árak éves változása. 1998 óta az infláció mértéke 18,8 és 2,3% közötti volt, 2001.

óta pedig minden évben egyszámjegyű a változás. Az elmúlt éveket növekedés és csökkenés felváltva jellemezte. A 2006. évi adatok ismét emelkedést mutatnak, 5,0%-ról 7,3%-ra nőtt az éves áremelkedés üteme. (3. ábra)

TÁRSADALMI KITEKINTÉS

Bulgária területe és *népessége* alapján a közepes méretű európai országok közé sorolható, népsűrűsége alapján pedig a ritkán lakott területek közé. 2006. január 1-jei adatok alapján az Európai Unió 463,5 milliós népességének 1,7%-a Bulgáriában él. Európa egyik leginkább elöregedő társadalma található ezen a 111 ezer km²-nyi területen. A népesség 14%-a 15 évesnél fiatalabb, a 15-64 évesek aránya 69%, míg a 65 éves és idősebb korcsoportok aránya 17%-ot tett ki. Évről évre folyamatosan csökken a népesség száma Bulgáriában. (3. táblázat)

ADATOK ROMÁNIA NÉPESÉGÉRŐL

3. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	Érték
A népesség száma, 2006. január 1., ezer fő	7 704
Terület, km ²	110 994
Népsűrűség, fő/ km ²	69
A fővárosi népesség aránya, %	14
Ezer férfira jutó nő ^{a)}	1 059

a) 2004-es adat.

A legutóbbi népszámlálás adatai alapján a bolgár népesség közel kilenczede vallja magát bolgár *nemzetiségűnek*, 9,4%-uk pedig töröknek. A *valláshoz*, felekezethez tartozás tekintetében a népesség döntő többsége (83%-a) a kereszténység görögkeleti irányát követi, 12%-uk pedig mohamedán vallású.

Az európai országok döntő többségében az elmúlt évtized átformálta az együttélési formákat. 1990-hez képest Bulgáriában csökkent a házasságkötések száma – ezer lakosra vetítve – 6,7 ezrelékről 4,0 ezrelékre, miközben a válások száma 0,6 ezrelékponttal, 1,9 ezrelékre emelkedett. Egyre elfogadottabb, hogy a házasság

ság helyett élettársi kapcsolatban élnek a párok, amivel összefügg a házasságon kívül született gyermekek magas aránya: Bulgáriában 2005-ben majd minden második gyerek így született. (Az unióban az élveszületett csecsemők harmada nem házasságban születik.)

Az élveszületések arányszáma az elmúlt 15 évben 12,1 ezrelékről 9,2 ezrelékre csökkent, ami európai viszonylatban az alacsony értékek közé tartozik. Ez annak ellenére történik, hogy 1997-hez képest 5 ezrelékponttal lett alacsonyabb a csecsemőhalandóság aránya, és felére csökkent a művi terhesség-megszakítások száma. Ezzel egyidejűleg a halandóság 12,5 ezrelékről 14,6 ezrelékre nőtt. A népesség természetes fogyását az élveszületések csökkenése, a halandóság növekedése, valamint a nemzetközi vándorlás negatív egyenlege együttesen határozta meg.

Bulgáriában a nők és férfiak születéskor várható átlagos élettartama egyaránt nőtt 1990-hez képest, bár a férfiaké minimális mértékben. A nők várható élettartama 2005-ben 76,3 év, a férfiaké 69 év, mindez az unióban 81,9, illetve 75,8 év volt.

Bulgáriában a keringési rendszer betegségeiben és rosszindulatú daganatos megbetegedésben halnak meg a legtöbben – a kelet-közép-európai országokhoz hasonlóan –, bár négyszer több a keringési rendszer megbetegedéséből fakadó halálozás, mint a daganatos halálozás. Az elmúlt 15 évben csekély mértékű javulás következett be a keringési rendszer betegségei okozta halálozás esetében, míg a daganatos betegségben meghaltak száma 152 ezerrel 157 ezerre nőtt. Ezen kívül jelentős a dohányzásra visszavezethető betegség miatti halálozások száma. A fertőző betegségek közül a tbc előfordulása Bulgáriában többszöröse az unió átlagának, és 15 év alatt a fertőzöttség 50%-kal nőtt. A végzetes öngyilkosságok arányszáma a kelet-közép-európai országok közül egyedül Bulgáriában alacsonyabb az uniós átlagnál, és számuk 1990-hez képest több mint 30%-kal csökkent.

Az orvosellátottság tekintetében Bulgária megelőzi a kelet-közép-európai államok többségét, valamint az unió átlagát is. Száz-ezer lakosra 352 orvos jutott (az unióban 348), miközben 383 nővér segíti a betegek ellátását. Fogorvosból hasonló az ellátottság, mint az Európai Unióban, míg sokkal kevesebb gyógyszerész jut százezer lakosra. A GDP-nek mind nagyobb része jut az egészségügy finanszírozására, bár vásárlóerő-paritáson számolva Bulgáriában az uniós átlag negyedét költik betegellátásra.

MUNKANÉLKÜLISÉG, 2005

5. TÁBLÁZAT

MUTATÓ	BULGÁRIA	EU-25
Munkanélküliségi ráta, %	10,1	9,0
Férfiak munkanélküliségi rátája, %	10,3	8,3
Nők munkanélküliségi rátája, %	9,8	9,9
Fiatalok munkanélküliségi rátája, %	22,3	18,7

Az elmúlt másfél évtized alatt alapvető változások zajlottak le a munkaügy területén Bulgáriában, aminek az egyik következménye a foglalkoztatottak számában és arányában bekövetkezett számottevő visszaesés, illetve a munkanélküliség nagyszámú megjelenése. Ebben az időszakban 36%-kal csökkent a foglalkoztatottak száma, miközben a munkanélküliek a többszörösére nőtt. 2005-ben 3 millió főt foglalkoztatottak (a foglalkoztatási ráta 55,8%-ot tett ki), a munkanélküliek száma pedig 329 ezer volt, 10,1%-os munkanélküliségi ráta mellett. Az unió átlagához viszonyítva Bulgáriában alacsony a foglalkoztatottak aránya, míg a munkanélkülieké magas.

A foglalkoztatottak egyre kisebb része dolgozik a mezőgazdaságban, 2005-ben 9,7%-uk, miközben a másik két nagy szektor területén nőtt a létszám. Az ipar és építőipar ágazatban a foglalkoztatottak 33,1%-a állt alkalmazásban, míg a szolgáltatások területén arányuk 57,2%-ot tett ki. A részmunkaidős foglalkoztatás Bulgáriában kevésbé terjedt el, a foglalkoztatottak csupán 2,5%-a dolgozik ilyen formában, miközben az unióban 18,5%-ot tesz ki ennek aránya.

1993-ben érte el csúcspontját, 21,4%-ot Bulgáriában a munkanélküliség. 2001 óta ismét jelentősen (közel 10 százalékponttal) visszaesett a munkanélküliségi ráta. A férfiak munkanélküliségi rátája 10,3%, míg a nők 9,8%-ot tett ki, ami a férfiak esetében meghaladja az unió átlagát, a nőkben viszont alatta marad. A korcsoportok közül a fiatalokat veszélyezteteti leginkább a munkanélküliség, minden ötödik munkanélküli a 25 éven aluliak közül került ki. (5. ábra)

Kelemen Nóra

K Ö N Y V A J Á N L Ó

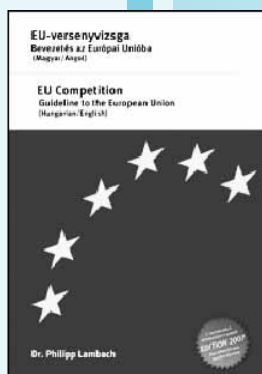
A Központi Statisztikai Hivatalban az Eurostat támogatásával működő EU-infó szolgálat az Európai Unióra vonatkozó adatok, kiadványok megtalálásában, az Eurostat ingyenes adatbázisaiból történő adatletöltésben segíti a felhasználókat. Honlapunkon az EU és Magyarország legfrissebb fő adatait, valamint az Eurostat gyorstájékoztatóiból szemelvényeket közlünk. A szolgáltatás ingyenes és magyar nyelvű.

Telefon: 06(1) 345-6147, 06(1) 345-1296, 06(1) 201-9482

E-mail: euinfo@ksh.hu

Cím: 1024 Budapest Keleti Károly u. 5-7. 1. emelet 114. szoba

K Ö N Y V A J Á N L Ó

EU COMPETITION: GUIDELINE TO THE EUROPEAN UNION

(Felvételizés az EU intézményeibe – segédkönyv)

Mit kínál Önnek ez a kézikönyv

Ezt a közérthető nyelven megfogalmazott tankönyvet az EU-versenyvizsga két szakértője állította össze.

Készüljön fel hatékonyan a vizsgára:

- Mérje fel tudását a több mint 1000 felelet választós tesztkérdés segítségével!
- Készüljön egyszerre anyanyelvén és második nyelvén az írásbeli és a szóbeli fordulóra. A könyv kétnyelvű szövegét használva tanuljon párhuzamosan az írásbeli és szóbeli vizsgára.
- Ranking rendszertünk megmutatja, melyek a lényeges fejezetek, így időt takaríthat meg, és akkor is hatékonyan készülhet, ha kevés az ideje!

Nyelvpárosítások:

magyar-angol, német-angol, francia-német, francia-angol, cseh-angol, lengyel-angol, szlovák-angol.

Kiadó: Via Europe

Ára: 35 EURO

(fizetés forintban, aktuális árfolyamon + 5%ÁFA)

Megrendelés:

Euro Info Service – Az Európai Unió, az OECD, a Világbank, az IMF, az Európa Tanács, valamint az Északi Tanács hivatalos kiadványainak, adatbázisainak magyarországi forgalmazója

1137 Bp. Szt. István krt. 12.

Tel: 329-21-70; 329-24-87

Fax: 349-20-53

Internet: www.euroinfo.hu

E-mail: euroinfo@euroinfo.hu

Megrendelés, megtekintés

UNIÓS ÉRTESÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg, vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbiában, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

AZ ELSŐ SZAKLAP AZ EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁSOKRÓL

ROMÁNIA

az ADAPTATIO szerkesztésében

Csatlakozás után...

Felkészületlenek az önkormányzatok a Strukturális Alapok lehívására?

Felkészületlenek a települési önkormányzatok az Európai Unió Strukturális Alapok lehívására – mondta Vajda Lajos a Kovászna megyei tanács gyűléstermében lezajlott polgármester-találkozón. A megyei tanács elnöke hozzátette, hogy a megyei testület szakemberek híján képtelen segíteni a településeket a különböző finanszírozási pályázatok elkészítésében. Fennáll a veszélye annak is, hogy a feltehetően idén június folyamán bemutatott pályázati lehetőségek időpontjában Háromszéknek nem lesz saját projekt-portfóliója.

A borúlátó jóslat a találkozó napirendjén szereplő Adetcov megyei gazdaságfejlesztési ügynökség létrehozása kapcsán hangzott el az előljárói tanácskozáson. Vajda szerint a leendő intézmény

tudná ellátni a pályázatkészítési- és figyelési feladatokat. A várhatóan húsz főt foglalkoztató intézmény közbeszerzési, kormány- és EU-s alapkezelési, megyei útkezelési, közbefektetési, idegenforgalmi, környezetvédelmi, valamint közvagyon és kulturális örökségvédelmi feladatokat ellátó osztályokkal működne. Eddig közel harminc település jelezte, hogy érdekelt az Adetcov létrejöttének támogatásában és fenntartási költségeinek fedezésében. Köztük található Háromszék fővárosa, Sepsiszentgyörgy, valamint Nagyajta, Árkos és Bölön községek. Az elképzelések szerint március végéig meghozhatók a települési képviselő-testületi határozatok, április folyamán pedig sor kerülhet az Adetcov alakuló ülésére, egy hónappal később pedig átutalhatnak a polgármesteri hivatalok a vállalt beiratkozási illeték és évi tagdíj ellenértékét.

Forrás: www.csatlakoztunk.ro

Új lehetőségek

Magyar egyházi iskolák támogatása EU-s forrásokból

Európai uniós forrásokból látja megvalósíthatónak az erdélyi magyar történelmi egyházak iskoláinak, illetve a Sapientia-Erdélyi Magyar Tudományegyetemnek a finanszírozását Csepregi András. A magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője azt követően nyilatkozott erről, hogy megbeszéléseket folytatott az erdélyi történelmi egyházak és oktatási intézmények vezetőivel.

Csepregi András szerint mind a Sapientia, mind a Protestáns Teológiai Intézet anyagi gondokkal küszködik, ezért a két felsőoktatási intézet támogatásának új lehetősége lenne egy olyan együttműködés, amelynek révén a Sapientia és a Protestáns Teológiai Intézet magyarországi egyetemekkel közös Európai Unió pályázatokon venne részt.

Romániai magyarok 2006. november

Az erdélyi magyarok „euróoptimisták”, de nagy változásokat nem remélnek

A „Romániai magyarok 2006. november” címet viselő felmérést az Etnikumközi Kapcsolatokat Kutató Központ Romániai Magyarok Demokratikus Szövetsége (RMDSz) felkérésére készítette el. Eszerint a megkérdezettek többsége nem számít drasztikus változásokra a közeljövőben, továbbá az is kiderül, hogy az alanyok közel harminc százaléka szavazna az RMDSz-re, amennyiben választásokra kerülne sor.

A 2006. november 20.-december 4. között végzett közvélemény-kutatás során 1043 magyar anyanyelvű személyt kérdeztek meg, 77 erdélyi településről.

Míg 2000 októberében 77 százalék, 2004 márciusában már csak 69 százalék vélte úgy, hogy az országban a dolgok rossz irányba haladnak, 2006 novemberében a válaszadók 56 százaléka látta így.

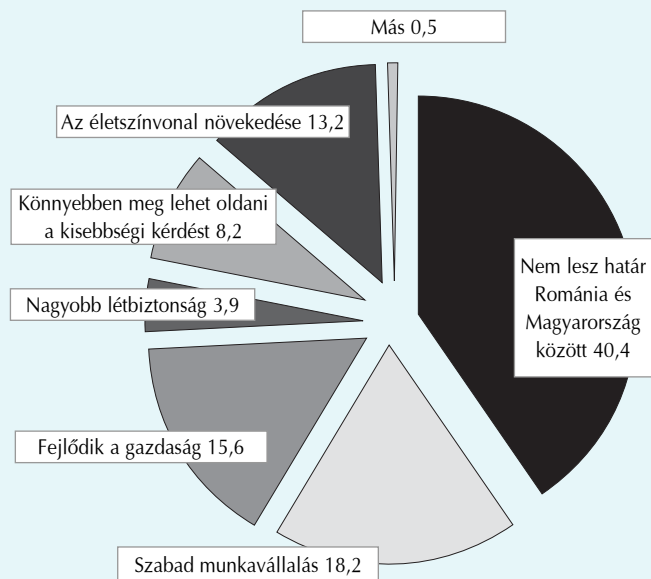
A megkérdezettek 42,51 százaléka elégedett jelenlegi életkörülményeivel, 56,8 százaléka pedig elégedetlen. 41 százalékuk nem számít sem javulásra, sem a dolgok rosszabbra fordulására egy év múlva. Múlt év szeptemberéhez viszonyítva sem érzékelt jelentős változást életkörülményei alakulásában a megkérdezettek közel 60 százaléka.

A megkérdezettek 65,3 százaléka támogatja az ország uniós tagságát (2 százalék nem tudja, miről van szó!), de 52,8 százaléka szerint erre alig van felkészülve az ország, ráadásul 27,4 százalékuk úgy véli, a belépés negatív hatással lesz életükre, 27,9 százalék pedig nem tudja ezt megítélni. A csatlakozás legnagyobb hasznát a többség (40,4%) abban látja, hogy nem lesz többé határ Románia és Magyarország között, a szabad munkavállalás csak a második (18,2%).

Az RMDSZ EP-részvétele a megkérdezettek 82,4 százaléka szerint fontos, a korrupció elleni küzdelem élharcosa az RMDSZ, Traian Băsescu és a kormány. A legismertebb erdélyi magyar politikusok Markó Béla, Tőkés László és Frunda György. A szövetség autonómia kapcsán kialakított álláspontja pedig: „az RMDSZ fontosnak tartja az autonómia problémáját, de más politikai célokat előbbre helyez.” (43%), és az RMDSZ vezetősége nagyrészt a magyarság jogainak az érvényesítését tartja szem előtt (59,9%).

- munkatársunktól -

AZ ÖN VÉLEMÉNYE SZERINT MI LESZ AZ EURÓPAI UNIÓS CSATLAKOZÁS LEGNAGYOBB HASZNA AZ ERDÉLYI MAGYARSÁG SZÁMÁRA? (ARÁNYOK AZ ÖSSZES VÁLASZADÓN BELÜL). (1. GRAFIKON)

Forrás: www.rmksz.ro

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

AZ ELSŐ SZAKLAP AZ EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁSOKRÓL

S Z E R B I A

az ADAPTATIO szerkesztésében

Váltakozó magyar sikerek...

Az eddigi határmenti támogatott projektek eloszlása

Magyarország és Szerbia között az első határmenti Európai Unió együttműködési program a Phare 2003-as Magyar-Szerb Kísérleti Kisprojekt Alap volt, amelyet 2004-ben írtak ki. A második program – az első szerves folytatásaként – a Magyarország-Szerbia és Montenegró Szomszédsági Program (2004-2006) első pályázati felhívása volt, amely 2005-ben jelent meg. Mindkét programban intenzíven részt vettek a vajdasági magyar szervezetek – nem egyforma sikerrel.

PHARE CBC: MAGYAR SIKEREK

A 2003-as Phare Magyar-Szerb Kísérleti Kisprojekt Alap által támogatott projektek témái jól tükrözik a határon átnyúló együttműködés széles skáláját, hiszen találhatók közöttük többek között oktatási és kutatási programok az agrárgazdaságban és az élelmiszeriparban dolgozók részére, kulturális csereprogramok, kétnyelvű (szerb-magyar) civil információs hálózat létrehozása, határon átnyúló kerékpárút építéséhez kiviteli tervek készítése, tapasztalatcsere a határregió gazdasági együttműködésének megerősítésére. A projekteket területileg vizsgálva a vajdasági partnerszervezetek között egyértelműen látszik Szabadka főlény: a 16 támogatott projektnek pontosan a fele Szabadka köz-

séghez köthető, és ezek közül 4 pedig kimondottan Szabadka Község Önkormányzatának a projektje (vagyis az összes projekt 25 %-a). Magyarokanizsa és Zombor községe két-két, Zenta és Kikinda községe egy-egy projekttel követi őket (és van még egy tartományi szintű projekt is). Ezek a községek azonban – az egy zentait kivéve – közvetlenül határosak Magyarországgal, amely elősegítette a határon átvívelő hatás alátámasztását és indoklását. A programban Vajdaság teljes területéről, vagyis 45 községből érkezhettek partner-szervezetek, a nyertes 16 projektből 14 a közvetlenül a magyar határ mellett fekvő községekből került ki.

Ha szervezetileg vizsgáljuk a nyertes projekteket, akkor a vajdasági partnerek esetében megállapítható a községi önkormányzatok túlsúlya (7), őket követték a civil szervezetek (5), majd a kamarák (2), és végül egy állami középiskola, illetve a tartományi kormány.

A délvidéki magyarság nagy sikert könyvelhetett el a program során, hiszen a nyertes projekteknek több, mint harmada (37,5 százaléka) dominánsan magyar projektnek számít, pedig a délvidéki magyarságnak a program célterületének számító Vajdaságban csak 14 százalékos az aránya. Különösen emeli ennek a ténynek a fon-

tosságát, hogy a hat magyar projekt közül öt a teljesen magyar vajdasági partner-szervezet miatt tekinthető ilyennek, a partner-szervezet teljes tagságát délvidéki magyar személyek alkotják.

E fenti pozitív eredménynek több oka is van, de a legfontosabb ezek közül a közös nyelv, a korábban kialakult határon átnyúló kapcsolatok, a területi szempont és könnyebben érvényesíthető magyar lobbi volt.

E program során csak magyarországi szervezet lehetett a főpályázó, és a pályázatokról szóló döntést is teljes egészében magyarországi pályázatkezelő szerv (nevezetesen a VÁTI Kht.) hozhatta meg.

INTERREG: MAGYAR SZEMPONTBÓL VISSZAESÉS

A Magyarország-Szerbia és Montenegró Szomszédsági Program nyertes 19 projektjét a sokszínűség jellemzi, amelyet már eleve a pályázati kiírás prioritás-területei meghatároznak. Területileg vizsgálva az előző Phare-programhoz képest meglehetősen nagy ártrendeződés történt. Bár a Szabadka községe által nyertes öt projekt még mindig jelentős arány, megelőzte őt azonban a korábban messze lemaradt Zombor községe hat projekttel, illetve az egész Vajdaságra kiterjedő hat tartományi projekt. Magyar-kanizsa jelen volt még egy nyertes pályázattal, és a minden szempontból különlegesnek számító, a határtól távolabb eső szerémségi Ruma községe egy sajátos tematikájú projekttel, amely a judo-sport fejlesztését célozta meg.

Területi szempontból egyrészt Zombor erőteljes előretörése figyelhető meg, másrészt a tartományi szintű szervezetek projektjeinek

nagy száma, amelyek közül három magáé a tartományi kormányé. Ha a nyertes projekteket intézménytípus szempontból vizsgáljuk, akkor a Phare programhoz képest sokkal tarkább a kép: az élen az egyesületek és az oktatási intézmények állnak (4-4 db), őket követik a községi önkormányzatok, a tartományi kormányzat és a köztársaságok (3-3 db), és végül a vállalkozás-fejlesztési központok (2 db). A Phare-programhoz képest a községi önkormányzatok jelentősen visszaestek, az egyesületek „tartották magukat”, míg az oktatási intézmények és a tartományi kormányzat jelentősen előretört.

A nyertes projekteknek a magyarsághoz való kapcsolódása szempontjából drasztikus visszaesés volt tapasztalható: a 19 projektből mindössze kettő köthető a magyarsághoz, és ebből a kettőből is csak egy a tisztán magyar szervezeti projekt, a másik egy többében magyarok által lakott önkormányzaté.

A jelentős visszaesésnek több oka is van, de minden bizonnyal a legfontosabb, hogy a korábban csak tisztán magyarországi döntéshozatal e program során Szerbia és Magyarország közötti közös döntéshozattá alakult át. Súlyosbította e körülményt, hogy szerbiai részről nem a – magyarság számára jelentős pozíciókkal rendelkező – tartományi kormányzat volt a főszereplő, hanem a belgrádi köztársasági kormány – ez pedig egyértelműen háttérbe szorította az esetlegesen próbálkozó délvidéki magyar szervezeteket. E tendenciák mögött egy másik folyamat is megfigyelhető: a megváltozott döntéshozattal és súlypontokat érzékelve a magyarországi pályázati szereplők is a délvidéki magyar szervezetekkel szemben az esélyesebbnek tűnő tartományi és egyéb regionális intézményeket preferálták.

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

AZ ELSŐ SZAKLAP AZ EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁSOKRÓL

S Z L O V Á K I A

az ADAPTATIO szerkesztésében

Az Európai Unió által felkínált források nagy része egyelőre elérhetetlen

Szlovák Nemzeti Stratégiai Referenciakeret

Szlovákia nemzeti stratégiatervének megváltoztatásával az Európai Unió által felkínált források nagy része elérhetetlen lett – egy időre legalábbis. Bár az Európai Unió 420 milliárdos összeget hagyott jóvá Szlovákia számára, annak felosztásáról a jelenlegi kormány újból rendelkezett. A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret operatív programjai közül négy programból lesz lehetőség kulturális tevékenységek finanszírozására. Azzal, hogy a jelenlegi kormány átdolgozta ezt a struktúrát, ezen összegek egy része legalább fél évig (de lehet, hogy tovább is) elérhetetlen marad a kulturális intézmények és szervezetek számára.

KONFERENCIÁK AZ ÚJ LEHETŐSÉGEKRŐL

Az Építésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium a 2007-es év első negyedében konferencia- és szeminárium sorozatot rendez Szlovákia régióiban. A konferenciák és szemináriumok célja tájékoztatni a pályázókat az aktuális strukturális pályázati lehetőségekről és feltételekről a 2007-2013 programidőszakra vonatkozóan.

zóna. / bővebb információ a <http://www.strukturalnefondy.sk/> weboldalon található/

FOGLALKOZTATÁSI PÁLYÁZATOK JÚNIUSTÓL

A 2007-2013-as időszakra vonatkozó új Operatív program, Foglalkoztatás és szociális beavatkozás kiírásai a 2007. második felében fognak megjelenni.

UNIÓS PÁLYÁZATI ROADSHOW, VERSENY – DIÁKOKNAK?

A Szlovák Köztársaság Építésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériuma 2007. január 14. és 30. közt szórakoztató roadshow-t rendezt 3. és 4. osztályos középiskolás diákok számára. A roadshow helyszínei voltak: Zsolna, Nagyszombat, Trenčsén, Besztercebánya, Eperjes, Kassa, Nyitra és Pozsony.

A roadshow elsődleges célja a strukturális alapok megismertetése és közelebb hozása volt a diákok számára. Minden régióban pá-

lyázatot írtak ki a legsikeresebb tervezet megírására, amely hozzásegített a pályázatírói gyakorlat megszerzéséhez. Fontos a Strukturális Alapok megismertetése, mert az elnyert támogatások segítségével megvalósíthatóvá válnak az egyes tervezetek és ötletek. A verseny lehetőséget adott arra, hogy a diákok és a tanárok egyaránt megtanulják a pályázatok megírásának helyes módját, és meg tudják fogalmazni a saját elképzeléseiket és ötleteiket. A roadshow programján több tízezer középis-

kolás diák vett részt egész Szlovákiából. A roadshow részeként a diákok tanárai a Strukturális Alapokról szóló konferenciákon vehettek részt, ezáltal hozzájutottak a legfrissebb információkhoz például a sikeresen megvalósított pályázatokról az egyes régiókban, vagy például megismerkedhettek a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret 2007-2013 időszakra vonatkozó jellemzőivel is.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő
- Eupalyázat – az első magyar nyelvű pályázati portál, ahol az összes helyi, uniós és magyarországi kiírás elérhető

Románia **Szlovákia** **Szerbia**

Az ADAPTATIO cégcsoport magyarországi tapasztalatokra építve két éve kezdte el tevékenységét a fenti országokban. Elsődleges feladata minél több határon túli magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének az elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése.

ADAPTATIO-E S.R.L.

540349 Marosvásárhely,
Lamaitei 25/10
Tel: +40-745-265759
info@adaptatio.ro
www.eupalyazat.sk

ADAPTATIO-F S.R.O.

Tel: 0908/663-492
+421-/35790-40-37
info@adaptatio.sk

www.eupalyazat.ro

ADAPTATIO-D d.o.o.

24400 Zenta,
Szép u. 15.
Tel: +381-64-160-4686
info@eupalyazat.co.yu
www.eupalyazat.co.yu

MINDEN, AMI PÁLYÁZAT, MAGYARUL

TISZTELT OLVASÓNK!

MOSTANI SZÁMUNKBAN A DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ÜGYNÖKSÉG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL A DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓRÓL KÉSZÍTETTÜNK ÖSSZEFOGLALÁST.

A Dél-dunántúli Operatív Program szemelvényei

A Dél-dunántúli régióban már 2004. évben elindult a tervezés és a II. NFT-re történő felkészülés folyamata a régió stratégiai célrendszerre megalkotásával, amelyet az egyes fejlesztési tématerületek elemzését adó stratégiai fejlesztési programok elkészítése követett. A regionális szintű tervezési folyamat legfontosabb, egyben a 2007-13 közötti időszakban megvalósítandó fejlesztések fő irányait összefoglaló dokumentuma a Dél-dunántúli Operatív Program (DDOP), amelyet a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács 2006 novemberében fogadott el. A DDOP főbb tartalmi elemeit jelentősen befolyásolta a régiók és az ágazatok közötti munkamegosztás, melynek során az egyes fejlesztési témák elosztásra kerültek az ágazatok és a régiók között. A fő tématerületeken belül azonban minden régióknak, így Dél-Dunántúlnak is szabadsága van a konkrét fejlesztési irányok és projektek meghatározásában, valamint a régió számára 2007-től rendelkezésre álló forráskeretek elosztásában.

A felhasználható források az alábbi területek fejlesztését teszik lehetővé:

- **A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtését**, mely tématerület átfogja az ipari parkok, inkubátorházak fejlesztését, és a ma kihasználatlan barnamezős területek gazdasági célú rehabilitációját éppúgy, mint a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások és tanácsadás fejlesztését, együttműködésük támogatását, valamint az új utakat jelentő kísérleti innovatív akciók támogatását.
- **A turisztikai potenciál erősítése a régióban**, mely tématerület tartalmazza a turisztikailag kiemelt területeken a húzó turisztikai termékek fejlesztését és komplex térségi turisztikai termékcsaládok kialakítását, a termál- és gyógyfürdők fejlesztését, a turisztikai szolgáltatások kínálatának és a turisztikai infrastruktúra fejlesztését és bővítését, és a mindezt alátámasztó hatékony marketing akciók támogatását egyaránt.
- **Humán közszolgáltatások- és közösségi településfejlesztés** rendkívül szerteágazó feladatok támogatását jelenti. Ide tartozik az alapfokú oktatás fejlesztése és támogatása az integrált kis- és mikrotérségi humán szolgáltató központok kialakításával, az alapfokú egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése, valamint ide sorolandó a közösségi funkciójú városrahabilitációs akciók támogatása is. A Pécs Európa Kulturális Fővárosa 2010 program is ezen tématerület forrásainak felhasználásával valósulhat meg.
- Kiemelt és erőteljes fejlesztést igénylő terület az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés. Ennek keretében kerülhet sor a régió

ós közlekedés fejlesztésére a hálózati jelentőségű négy- és ötszámjegyű mellékúthálózat, valamint a településeket feltáró úthálózat fejlesztése révén. Mindezt kiegészíti az egymással összehangolt térségi közforgalmú közlekedési rendszer kialakításának támogatása, valamint a hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése. Ugyancsak a régió infrastruktúrájának fejlesztését célozzák a környezetfejlesztés keretében végrehajtandó kistelepülések szennyvízkezelésének megoldását segítő fejlesztések, valamint a fenntartható környezethasználat elterjedését ösztönző akciók támogatásai.

A fejlesztésekre fordítható források és megoszlásuk az egyes fejlesztési területek szerint (adatok Mrd Ft-ban):

1	A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése	14,10%	31,66
2	A turisztikai potenciál erősítése a régióban	19,70%	44,23
3	Humán közszolgáltatások és közösségi településfejlesztés	37,40%	84,00
4	Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés	25,20%	56,82
5	Technikai segítségnyújtás	3,60%	8,09
	Összesen	100%	224,80

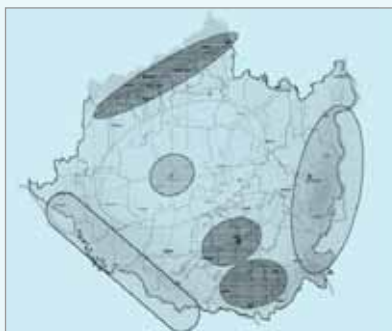
A DDOP alapján 2006. végén vette kezdetét a két éves Dél-dunántúli Akcióterv (DDAT) elkészítése. Az első két éves akcióterv a 2007. és 2008. év folyamán kiírásra kerülő pályázatokat megalapozó támogatási konstrukciókat tartalmazza, melyek egyrészt rögzítik az operatív program részletesebb szakmai tartalmát, másrészt meghatározzák a végrehajtás konkrét lépéseit, a programok és a pályázati kiírások tartalmi elemeinek összefoglalásával.

Terveink szerint a pályázati kiírások három ütemben részben 2007 tavaszára, részben nyarára készülhetnek el, amelyek megjelenésével lehetővé válik a fejlesztési elképzeléseknek helyet adó pályázati dokumentumok befogadása és kezdetét veheti a források felhasználása.

IDŐÜTEMEZÉS AZ AKCIÓTERV ÉS A PÁLYÁZATI KIÍRÁSOK ELKÉSZÍTÉSÉRE:

	I. kör (előzetes)	II. kör (előzetes)	III. kör (végleges)
Előzetes akcióterv- tervezet összeállítás	Jan. 22.	Febr. 26.	Máj. 15.
(Ideiglenes) akcióterv RFT előtt	Febr. 5.	Márc.19	Jún. 4.
Kiválasztási szempontok MB előtt	Márc. 1.	Márc.19	Jún. 4.
(Ideiglenes) akcióterv Kormány előtt	Febr. 14.	Márc.28	Jún. 13.
Pályázati kiírások véleményeztetése	Febr. 20.	Ápr. 3.	Jún.19.
Kiírás megjelenése	Márc.12.	Ápr. 23.	Júl. 9.
Első pályázatok beérkezése	Márc. 22.	Máj. 3.	Júl. 19.

TURISZTIKAI MAGTERÜLETEK A RÉGIÓBAN

A források koncentrált felhasználása a cél

– beszélgetés Miszler Miklóssal, a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség ügyvezetőjével –

A régió településszerkezet és lakosságszám szempontjából meglehetősen változatos képet mutat. Hogyan tudják ezeket a különbségeket az operatív programban kezelni?

A régió legjellemzőbb problémája az aprófalvas kistérségek kérdése. A régióban összesen 655 település található, ezekben él a közel egymillió lakosság. Jogos elvárás, és kitűzött cél is a központosított közszolgáltatás, valamint a versenyképes gazdaság megteremtése. Ez a közszolgáltatások racionalizálásával érhető el. Ez azt jelenti, hogy integrált közszolgáltatási intézményeket – iskola, egészségügyi intézmények, szociális szervezetek, stb. – igyekszünk úgy kialakítani, hogy azok több település számára biztosítsanak funkcionálisan jó, és korszerű feltételek mellett működő intézményeket. Például az oktatási intézmények terén azt valljuk: nem az a cél, hogy minden településnek legyen egy jó iskolája, hanem az, hogy 8-10 település fogjon össze, és közösen működtessenek korszerű intézményt. A gazdaságfejlesztés területén is hasonló a helyzet. Nem arra kell fektetni a hangsúlyt, hogy minden területen egyformán fejlesszünk. Inkább a versenykésebb városoknak kell nagyobb fejlesztési forrást biztosítani, így azok ezek után képesek lesznek ellátni, és kiszolgálni a környező falvak lakosságát is. Egyfajta koncentrációt kell végrehajtani.

Mit tudnak tenni ezen felül az aprófalvas térségek leszakadásának megállítására, a különbségek csökkentésére?

A rendszerváltást követő területi kiegyenlítést szorgalmazó politika fő célja a források mindenhol történő jutatása volt, a települések méretétől függetlenül. Az elmúlt 5-6 év tapasztalata bizonyította, hogy ez a fajta politika nem tartható, hiszen nem kapcsolódnak hozzá a várt sikerek. Sőt! Nem hogy csökkentek volna, hanem még nőttek is általa a területi különbségek, megcsökkentve az esélyegyenlőséget is. A most kidolgozott, a regionális operatív programunkban is előtérbe helyezett, úgynevezett koncentrált fejlesztési politika azt szorgalmazza, hogy meg kell találni azokat a pontokat, ahová a kiemelt fejlesztési forrásokat irányítani kell. Ezek olyan pontok, amelyek fejlesztése minden szempontból magával hozza a környező térség fejlődését is.

Az Önök régiójához tartozik számtalan kiemelt fontosságú turisztikai terület, elég csak a Balaton déli partjára, vagy akár a Siklósi-Villányi borvidékre, vagy a tájvédelmi területekre gondolnunk. Milyen intézkedésekkel kívánják a turisztikai vonzerőt, illetve a régió turizmusban betöltött szerepét növelni?

A régiót úgynevezett turisztikai magterületekre osztjuk, a területek leválasztása e pillanatban is folyik. A kijelölés az idegenforgalmilag fontos területeket érinti, jórészt a vonzerő, a fogadóképesség, a helyi együttműködések voltak a főbb szempontok. Ezzel a célunk az volt, hogy a turizmus erősítése szempontjából elsősorban a turisztikai szempontból hangsúlyos területeket ki-

ELSŐSORBAN
A VÁROSASODOTT
TERÜLETEKET KÍVÁNJUK
FEJLESZTENI,
ÉS TERMÉSZETESEN
A RÉGIÓ
VERSENYKÉPESÉGÉNEK
ÉS FOGLALKOZTATOTT-
SÁGI ADATÁNAK
NÖVELTÉSE
A CÉL

vánjuk támogatni. Ilyen magterületek például a Dél-Balaton, a Duna és Dráva-mente, Kaposvár és környéke. A forrásokat ezekre a helyekre szeretnénk koncentrálni. Itt turisztikai desztináció menedzsment szervezeteket fogunk létrehozni, amelyek a komplex termékfejlesztésért és marketingért lesznek felelősek. Egyrészt a vonzerőhöz kapcsolódó fejlesztések keretében olyan programcsomagokat szeretnénk támogatni, amelyek idegenforgalmi szempontból meghatározóak. Másrészt a régió meglévő termál- és gyógyfürdőinek fejlesztése, illetve elsősorban a három- és négycsillagos szálláshelyeinek a fejlesztése a cél.

A régióban az országos átlagnál kisebb a kis- és középvállalkozások aránya. Tud-e segíteni valamit a ROP abban, hogy több befektetőt vonzanak a területre?

A tavalyi évben országos szintén a mi területünkre érkezett a legkevesebb külföldi tőke, természetesen ez meglehetősen nagy gondot jelent. Ezzel együtt a lehető legmagasabb tőkebefektetés elérése a cél. A ROP-nak nincs közvetlen eszköze a tőke bevonására, de közvetetten hozzájárulhat ahhoz, hogy a régió vonzóbbá váljon a befektetők számára. Elég csak az utak építésére, fejlesztésére, az integrált városfejlesztési akciók indítására, vagy a barnamezős területek fejlesztésére gondolnunk.

Összességében elégedett a ROP-pal? Az jó irányt képvisel?

A régióba érkező források 20-25 százalékát a ROP biztosítja. Természetesen behatárolt keretek között létezik az, amit ebből meg tudunk valósítani. De megpróbáljuk innovatíván, az eddigiekhez képest másképp, koncentráltan felhasználni a forrásokat. Elsősorban a városiasodott területeket kívánjuk fejleszteni, és természetesen a régió versenyképességének és foglalkoztatottsági adatának növelése a cél.